

TALOUSARVIO 2023

Taloussuunnitelma 2024–2025

Kunnanvaltuusto hyväksynyt 8.12.2022 § 113

SISÄLTÖ

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	1
YLEISPERUSTELUT	2
1 Organisaatio	2
2 Toimintaympäristön lähtökohdat	5
3 Taloudelliset lähtökohdat.....	15
4 Henkilöstösuunnitelma	27
5 Kunnan toiminnan kehittämistavoitteet	33
6 Kuntakonsernin omistajaohjaus ja tytäryhteisöille asetetut tavoitteet	38
7 Talousarvion osat ja sitovuus	41
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	44
8 Strateginen johto	44
9 Kunnanhallitus	45
10 Tarkastuslautakunta	52
11 Keskusvaalilautakunta.....	53
12 Maaseutulautakunta	55
13 Tekninen lautakunta	58
14 Sivistyslautakunta.....	65
15 Käyttötalouden yhdistelmä.....	75
TULOSLASKELMAOSA.....	76
16 Tuloslaskelma sekä tulo-rahoituksen riittävyyden tunnusluvut ja tavoitteet.....	76
INVESTOINTIOSA	80
17 Investointihankkeet.....	80
18 Rakentamishjelma.....	82
RAHOITUSOSA.....	86
19 Rahoituslaskelma sekä toiminnan ja investointien rahoituksen tunnusluvut ja tavoitteet.....	86
TALOUSARVIOVUODEN 2023 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO SEKÄ SITOVUUS	88

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Elämme suurten muutosten aikaa, jota leimaa suuri epävarmuus. Juuri kun olimme toipumassa koronan vaikutuksista ja palaamassa kohti normaalimpia aikoja, hyökkäsi Venäjä Ukrainaan. Sodan seurauksena aiemmin itsestäänselvyyksinä pitämämme asiat ovat muuttuneet voimakkaasti; sähkön hinta on moninkertaistunut, polttoaineiden hinnat nousseet uusiin ennätyksiin, varaosien saatavuus heikentynyt, koneiden ja laitteiden toimitusajat pidentyneet, elintarvikkeiden hinnat nousseet ja eräiden elintarvikkeiden saatavuus heikentynyt. Samalla olemme huomanneet, kuinka globaalisti riippuvaisia olemme ja kuinka heikosti olemme varautuneet.

Myös kuntatasolla on tapahtumassa suomalaisen kuntahistorian suurin muutos, kun kuntien järjestämisvastuulla olevat sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi siirtyvät 1.1.2023 lähtien hyvinvointialueiden vastuulle. Monet tähän muutokseen liittyvät asiat selkeytyvät ensi vuonna hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisen myötä ja tulevan vuoden aikana haetaan kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön muotoja sekä työnjaon selkeyttä. Lapin hyvinvointialueelle siirtyy lähes 8.000 työntekijää kunnista ja kuntayhtymistä, Lapin hyvinvointialueen budjetti on lähes 1 mrd. euroa.

Kuntamme osalta muutos on myös merkittävä. Kuntamme reilusta 250 työntekijästä lähes puolet siirtyy Lapin hyvinvointialueen palvelukseen. Samalla kuntamme nykyinen noin 26 milj. euron budjetti pienenee puoleen eli noin 13 milj. euroon. Jatkossa kuntien tehtävät painottuvatkin kuntien elinvoimaisuuden edistämiseen ja tehtävät voidaan kiteyttää neljään K:hon: Kaavoitus, kehittäminen, koulutus ja kulttuuri.

Suurista muutoksista huolimatta on kuntamme talousarviota voitu rakentaa kasvua ja kehitystä silmällä pitäen, tämän mahdollistaa kuntamme vahva taloudellinen pohja. Yritystoiminnan vahvaa kasvua tuetaan sähkönsiirtoverkkoa kehittämällä, talousarvioon sisältyy Tervolan Energia ja Vesi Oy:lle myönnettävä laina 110 kV:n siirtolinjan rakentamiseen. Lisäksi talousarviossa on varauduttu mm. uuden rivitalon rakentamiseen sekä terveyskeskushankkeen loppuunsaattamiseen. Talousarviossa on varauduttu myös energiaomavaraisuuden parantamiseen lämmitystapamuutosten sekä uusiutuvan energian hyödyntämisen avulla.

Kunnan tehtäväkentän muutoksiin varaudutaan vahvistamalla henkilöresursseja niin teknisessä kuin sivistystoimessa. Uuden kuntastrategian mukaisesti panostetaan viihtyvyyttä ja elinvoimaa edistäviin asioihin, mm. vuoden alusta otetaan käyttöön uusimuotoinen vauvaraha. Kunnan houkuttelevuutta työnantajana parannetaan tukemalla entistä enemmän henkilöstön hyvinvointia sekä jaksamista.

Tuleva vuosi tulee olemaan monella tapaa muutosten vuosi, jolloin edunvalvonnan merkitys korostuu. Valtionrahoitusmuutosten lisäksi meidän kaikkien on huolehdittava siitä, että jatkossakin Tervolassa on tarjoilla hyvät ja laadukkaat kuntalaistemme tarvitsemat palvelut, järjestäjistä riippumatta.

Maailma ympärillämme muuttuu ja muutokset heijastuvat myös "lintukotoomme". Kuntamme uuden strategian pohjalta tehtävät ratkaisut viitoittavat, millaisen viihtyisän ja elinvoimaisen tulevaisuuden Tervolan haluamme. Kauaskantoisilla, järkevillä päätöksillä, pystymme turvaamaan kuntalaisillemme hyvät ja laadukkaat palvelut sekä kuntamme elinvoiman tulevinakin vuosina.

Mika Simoska
kunnanjohtaja

YLEISPERUSTELUT

1 Organisaatio

Kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetyt tehtävät. Laissa säädetään myös siitä, kun tehtäviä on järjestettävä yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Lisäksi kunta voi sopimuksen nojalla ottaa hoitaakseen muitakin kuin itsehallintoonsa kuuluvia julkisia tehtäviä. Kunta hoitaa sille laissa säädetyt tehtävät itse tai sopii järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut kunta voi tuottaa itse tai hankkia myös muilta palvelujen tuottajilta. Kunnan organisaatio voidaan jakaa luottamushenkilöorganisaatioon sekä henkilöstöorganisaatioon

Luottamushenkilöorganisaatio Tervolan kunnassa

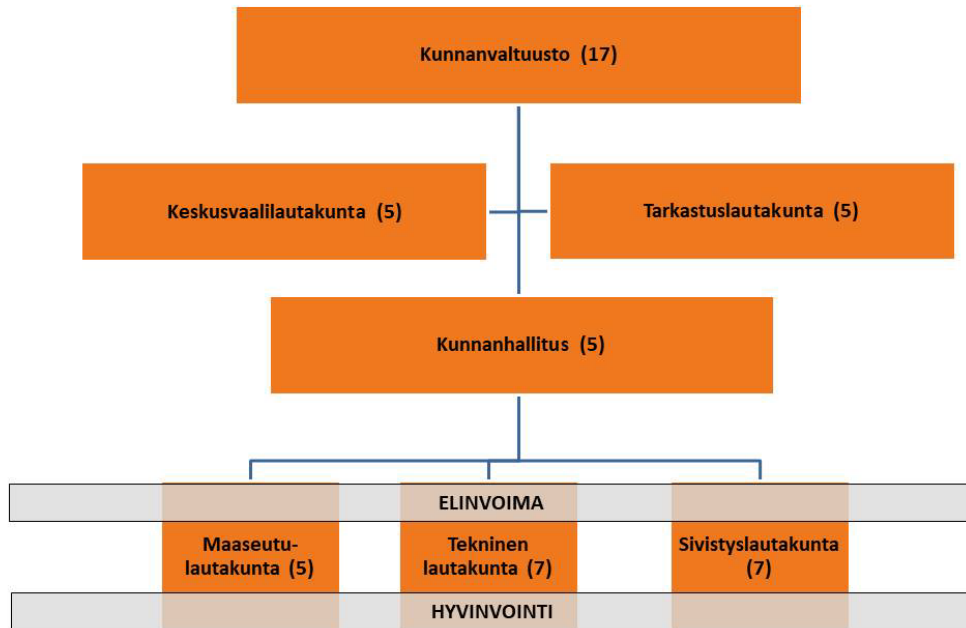
Kunnan lakisääteisiä toimielimiä ovat kuntalain perusteella valtuusto, kunnanhallitus sekä tarkastuslautakunta. Vaalilain perusteella lakisääteisiä toimielimiä ovat keskusvaalilautakunta sekä vaalilautakunnat. Näiden lisäksi kunnassa voi olla kunnanhallituksen alaisia lautakuntia pysyväisluonteisten tehtävien hoitamista varten, johtokuntia laitoksen tai tehtävän hoitamista varten sekä jaostoja ja toimikuntia. Kuntalain mukaisesti kunnanvaltuusto voi asettaa lautakuntien sijasta valiokuntia hoitamaan kunnanhallituksen alaisena pysyväisluonteisia tehtäviä.

Kevään 2021 kuntavaaleissa Tervolan kunnanvaltuustoon valittiin 17 valtuutettua. Valtuustokausi vaihtui 1.8.2021 alkaen. Vaalien tuloksena Suomen Keskustalla oli kahdeksan valtuutettua, Vasemmistoliiton ja SDP:n vaaliliitolla viisi vasemmistolaisista ja yksi SDP:n valtuutettu, sekä Perussuomalaisilla kolme valtuutettua, joista kaksi perusti Sitoutumattomien valtuustoryhmän. Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 18.5.2017 hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.6.2017 alkaen. Hallintosääntöön tehtiin muutoksia viime valtuustokaudella useaan otteeseen. Muutokset koskivat muun muassa luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteita, palveluiden johto- ja ohjaustoiminnan uudelleenjärjestelyitä, viranhaltijoiden tehtäväkuvauksia ja päätösvaltuuksia, sekä aloiteoikeutta ja aloitteen käsittelyä. Kunnan luottamushenkilöorganisaatiosta lakkautettiin kehittämisjaosto 1.8.2021 lähtien ja perustettiin Tervola-neuvosto.

Viisijäsenisen kunnanhallituksen lisäksi tällä hetkellä lautakuntia on neljä: maaseutulautakunta, tekninen lautakunta, sivistyslautakunta sekä sosiaali- ja terveyslautakunta. Maaseutulautakunnan jäsenmäärä on viisi, muiden lautakuntien jäsenmäärä on seitsemän. Kunnanvaltuuston päätöksen 16.9.2021 § 117 mukaan sosiaali- ja terveyslautakunnan toiminta lakkaa, kun tehtävät siirtyvät hyvinvointialueelle, mikä tulee tapahtumaan 1.1.2023. Näin ollen sosiaali- ja terveyslautakunnan tulosalue ei sisälly enää tähän talousarvioon.

Tervolan kunnan luottamushenkilöorganisaatio perustuu edelleen niin sanotun sovelletun valiokuntamallin pohjalle, jossa valtuutetut ja varavaltuutetut toimivat enemmistönä lautakunnissa. Järjestelmä korostaa valtuutettujen asemaa korkeimpina kunnallisen päätösvallan käyttäjinä.

Tulevaisuuden näkyminä luottamushenkilötyöhön vaikuttavat edelleen globalisaatiokehitys ja muuttoliike, sekä ikärakenteen vaikutukset kuntalaisten palvelutarpeisiin. Suomen hallintojärjestelmään tulee suurena muutoksena eduskunnan 23.6.2021 hyväksymä esitys sote-uudistuksesta, jonka myötä maahan perustettiin 21 hyvinvointialuetta, joita koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 1.7.2021. Hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käyttää aluevaltuusto, jonka jäsenet valitaan aluevaaleilla. Ensimmäiset aluevaalit järjestettiin tammikuussa 2022. Tervola kuuluu Lapin hyvinvointialueeseen, jonka aluevaltuustoon valittiin hyvinvointialueen asukasluvun mukaan 59 valtuutettua. Hyvinvointialue tulee vastaamaan 1.1.2023 alkaen Tervolan kunnan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen järjestämisestä. Muutos vaikuttaa myös luottamushenkilötyöhön monialaisesti, lisäksi kunnan hallintosääntö tulee päivittää vuonna 2023 aikana vastaamaan muuttunutta tilannetta.

Kuvio 1 Organisaatiokaavio 1.1.2023 alkaen

Tervolan kunnan henkilöstöorganisaatio

Tervolan kunnan henkilöstöorganisaatio pohjautuu osastojakona laajoihin tehtäväkokonaisuuksiin. Osastoja on neljä: hallinto-, sivistys-, tekninen sekä sosiaali- ja terveysosasto, joista sosiaali- ja terveysosaston toiminnot siirtyvät hyvinvointialueelle 1.1.2023, minkä jälkeen osastoja on kolme. Osastoa johtaa osastopäällikkö. Kunnanjohtaja ja osastopäälliköt sekä kunnanjohtajan mahdollisesti valitsevat muut viranhaltijat muodostavat johtoryhmän, jonka tehtävänä on tukea ja kehittää kunnan kokonaisjohtamista. Vuoden 2023 alusta johtoryhmän muodostavat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, tekninen johtaja ja sivistysjohtaja. Henkilöstöorganisaatorakenteeseen on tullut pysyväksi piirteeksi jatkuva muutos. Kuntien lisääntynyt yhteistoiminta, kuntien uudet velvollisuudet ja viimeisimpänä hyvinvointialuemuutos ovat vaikuttaneet henkilöstön siirtymisiin viimeisen kymmenen vuoden ajan.

Tervolan kunnanhallitus irtisanoi maaliskuussa 2018 Meri-Lapin ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintasopimuksen siten, että irtisanomisen tuli voimaan vuoden 2018 lopussa. Ympäristöterveydenhuollosta laadittiin uusi, 1.1.2019 voimaan tullut yhteistyösopimus ja ympäristöterveydenhuollon tehtäviä hoitaa Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto. Vuoden 2019 alusta ympäristönsuojelutehtävät on ostettu Rovaniemen kaupungilta, jossa tehtäviä hoitaa **Rovaniemen ympäristölautakunta**. Vuoden 2019 alusta **rakennusvalvonta** siirtyi takaisin kunnan omaksi toiminnaksi.

Tervolan kunta on profiloitunut maaseutupolitiikan suunnannäyttäjänä. Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä tuli voimaan 1.4.2010 ja sen myötä maaseutuhallinto tuli järjestää entistä suuremmilla alueilla. Yhteistoiminta-alueen hallintoyksikön muodostuminen Tervolaan oli luontevaa kehitystä aikaisemmalle yhteistyölle. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat lisäksi Kemin kaupunki, Keminmaan kunta, Rovaniemen kaupunki, Ranuan kunta, Tornion kaupunki ja Simon kunta.

Kunnanvaltuusto päätti vuonna 2018 siirtää ulkopuolisen palveluntuottajan suoritettavaksi seuraavat palvelut: perusterveydenhuollon vastaanotto, suun terveydenhuolto, terveysneuvonta, välinehuolto, kuntoutus, röntgen ja palveluntuottajan käyttämät laboratoriopalvelut sekä työterveyshuolto. Tarjouskilpailussa eniten pisteitä saaneen

Suomen Terveystalo Oy:n kanssa solmittiin hankintasopimus sopimuskaudelle 1.10.2018–31.12.2028. Hankintasopimus siirtyy Lapin hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

Lapin hyvinvointialueelle siirtyvät vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystalujen henkilöstö kokonaisuudessaan. Tämä tarkoittaa yli 100 työntekijän siirtymistä. Koska laki hyvinvointialueesta ei mahdollista palvelujen suoraa myyntiä hyvinvointialueelle, Tervolan kunta on selvittänyt ateriapalveluiden järjestämisen vaihtoehtoja ja kunnanhallitus on 15.8.2022 päättänyt käynnistää mahdolliseen in-house yhtiöön siirtyvää henkilöstöä koskevan yhteistoimintamenettelyn. Muutos koskettaa koko ruokahuollon henkilöstöä.

Kuntajakoselvitykset

Tervolan kunta oli 2010-luvulla mukana kahdessa kuntajakoselvityksessä. Ensimmäisen kerran kuntajakoselvitys tehtiin vuosina 2010–2011 Kemin ja Tornion kaupunkien sekä Keminmaan, Simon ja Tervolan kuntien kesken. Selvitysmies Timo Säckisen esityksen kuntien yhdistämisestä hylkäsivät muut kunnat paitsi Kemi. Tervolassa esitys kaatui äänin 17–4.

Kuntarakennelaki tuli voimaan 1.7.2013. Laissa oli määräys selvitysvelvollisuudesta, jonka mukaan kunnan tuli yhdessä muiden kuntien kanssa selvittää kuntajaon muuttumisen edellytykset täyttävää kuntien yhdistymistä. Tervolan kunta ilmoitti selvittävänsä yhdistymistä Kemin ja Tornion kaupunkien sekä Keminmaan, Simon ja Ylitornion kuntien kesken. Koska selvitys ei käynnistynyt edellä mainitulla alueella, määräsi Valtiovarainministeriö päätöksellään 19.6.2014 alueelle erityisen kuntajakoselvityksen. Kuntajakoselvittäjiksi valtiovarainministeriö asetti VTM Martti Ruotsalaisen ja FM Timo Mäkitalon. Selvityksen lopputuloksena kuntajakoselvittäjät ehdottivat, että Kemin, Keminmaan ja Simon kunnista muodostettaisiin uusi kunta, jota ei kuitenkaan muodostettu alueelle. Tornion kaupungin sekä Tervolan ja Ylitornion kuntien osalta kuntajakoselvittäjät eivät esittäneet kuntarakenteen muutoksia.

Tervolassa päätöksenteossa on kunnanvaltuuston linjauksen mukaisesti lähdetty siitä, että Tervolan kunta toimii itsenäisenä kuntana.

2 Toimintaympäristön lähtökohdat

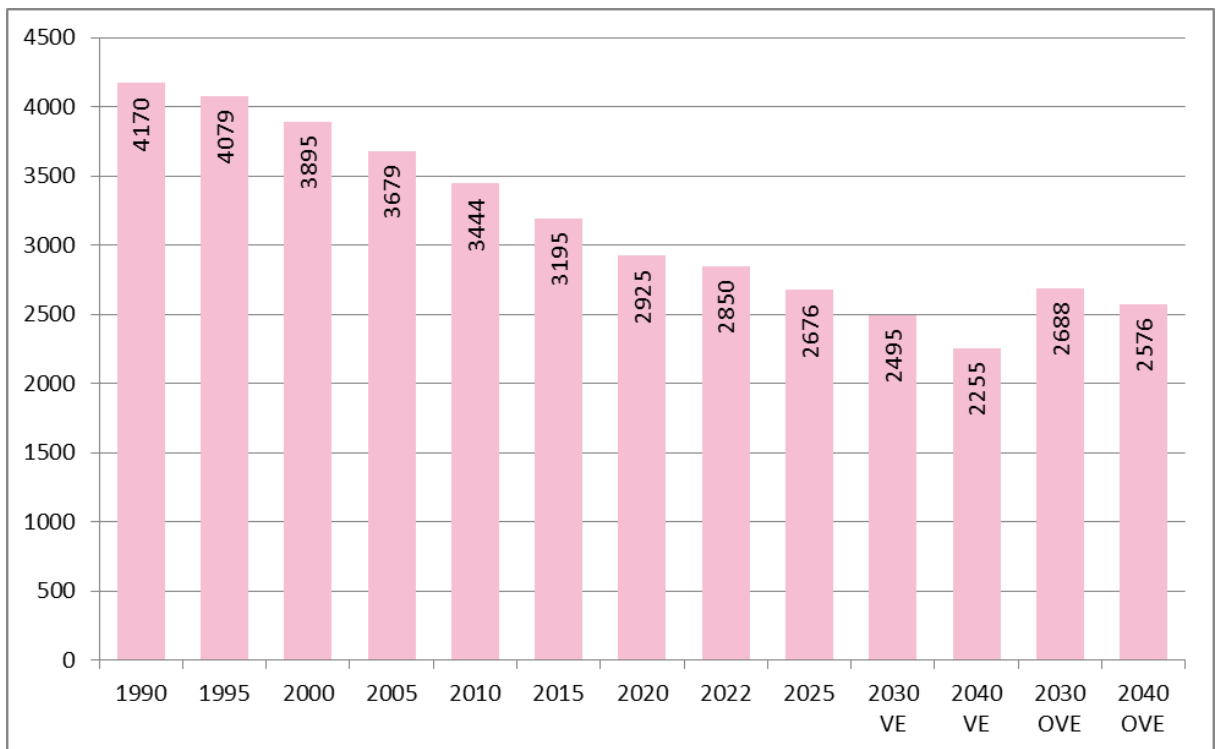
Tervolan kunta sijaitsee teollistuneella ja voimakasta vientiteollisuutta harjoittavalla Kemi–Tornio -talousalueella. Kunta rajoittuu etelässä Keminmaan ja Simon kuntiin, lännessä Tornion kaupunkiin, pohjoisessa Rovaniemen kaupunkiin, idässä Ranuan kuntaan ja luoteessa Ylitornion kuntaan. Maanmittauslaitoksen tilaston 1.1.2022 mukaan Tervolan kunnan kokonaispinta-ala on 1.592 neliökilometriä, josta vesipinta-ala on 32,3 neliökilometriä. Kunta on suhteellisen harvaan asuttu; asukkaita maaneliökilometriä kohti on alle 2. Kunnan halki virtaavan Kemi-joen ja myös sen sivujokien varsilla on alavaa maanviljelysaluetta, josta maa jatkuu loivasti kumpuillen kunnan rajoilla oleviin vaaroihin. Erilaiset suot muodostavat suurimman osan kunnan pinta-alasta.

2.1 Väestönkehitys

Väestötilaston tilastointiajankohta on vuoden viimeinen päivä. Väestön määrä 31.12.2021 oli 2882 henkeä, joista naisia oli 1366 ja miehiä 1516. Vuoden 2021 aikana väestön määrä väheni 43 henkilöllä. Luonnollinen väestönlisäys oli -38 (kuolleita 55, syntyneitä 14), kuntien välinen nettomuutto -24 ja nettomaahanmuutto 18.

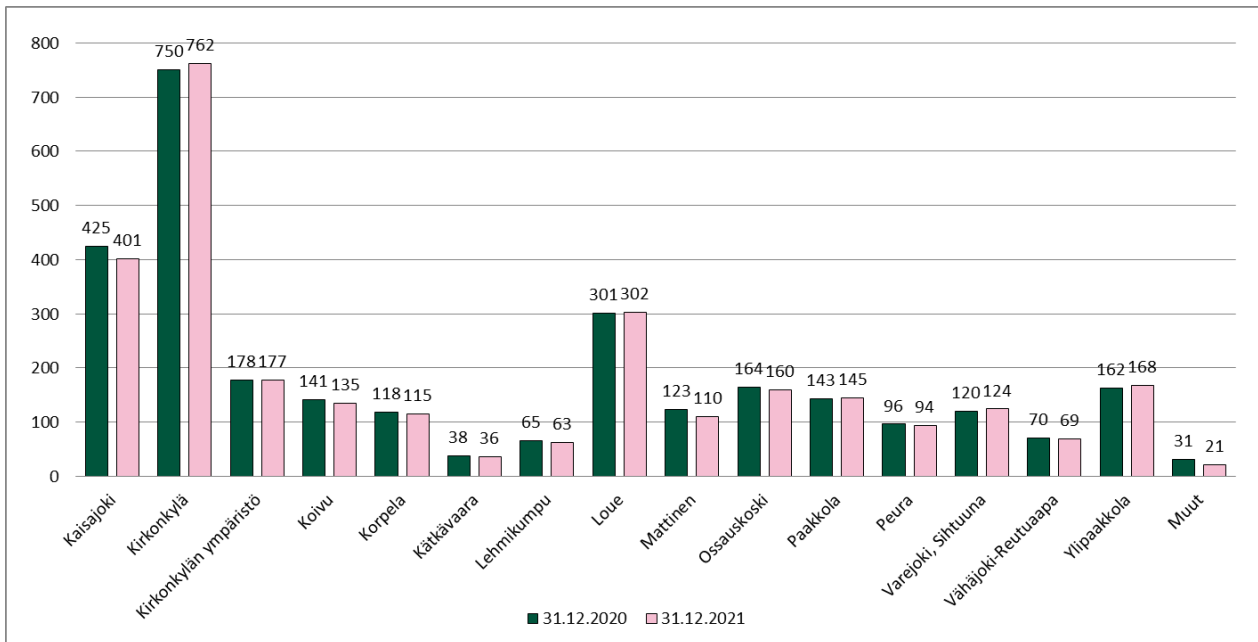
Tervolan väkiluku 31.8.2022 oli 2850, vähennystä vuodenvaihteeseen 32. Kuntien välinen nettomuutto näyttää Tervolan osalta -22, luku viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla oli -15. Nettomaahanmuutto elokuun loppuun mennessä oli +5. Luonnollinen väestönlisäys elokuun lopussa oli -20 (kuolleita 36, syntyneitä 16).

Kuviossa 2 on esitetty Tervolan väestökehitys vuodesta 2000. Tilastokeskuksen laatimat väestöennusteet vuosille 2030 ja 2040 on esitetty kahden eri laskelman mukaan. Väestöennusteessa (VE) lasketaan, mikä olisi kunnan tuleva väestö, jos viime vuosien väestönkehitys jatkuisi samanlaisena. Omavaraisennuste (OVE) kuvaa, millainen väestönkehitys olisi ilman muuttoliikettä. OVE laskelmassa on otettu huomioon vain syntyvyyden ja kuolleisuuden vaikutus väestön kehitykseen. Väestöennusteen luvut päivitetään kolmen vuoden välein, viimeisin päivitys on tehty talvella 2021.

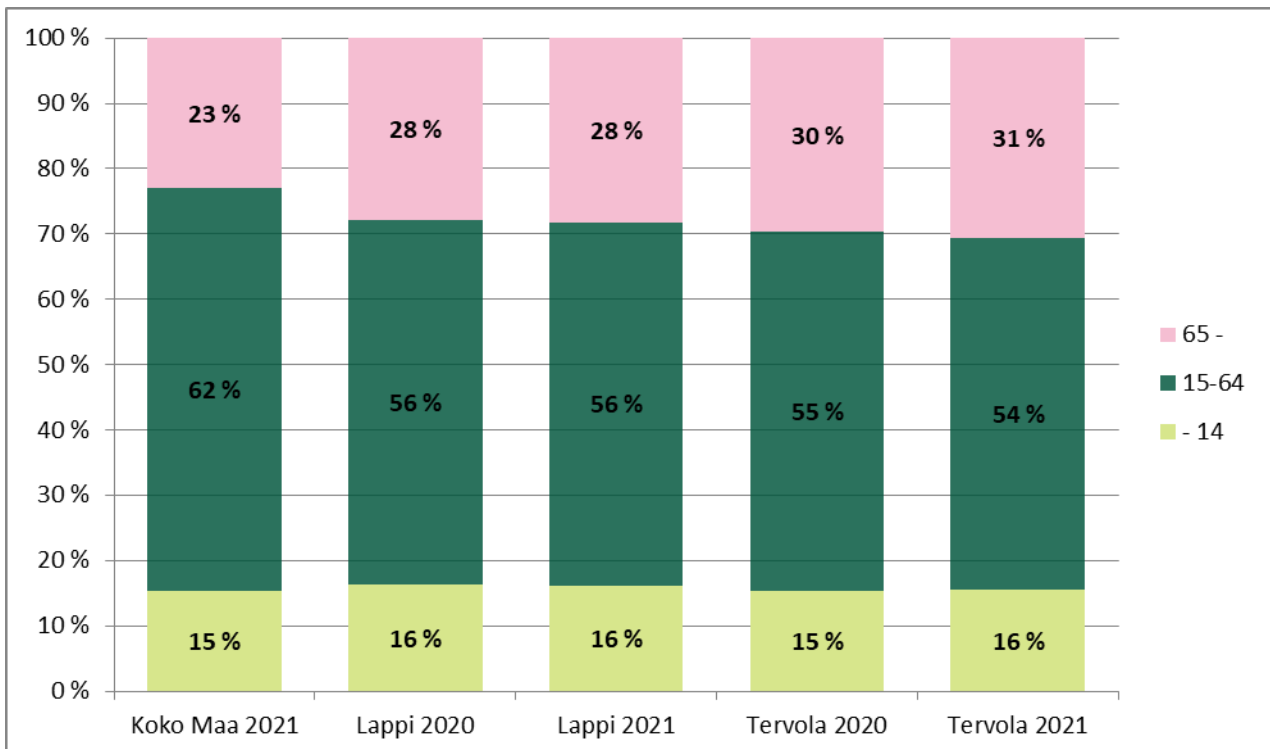
Kuvio 2 Väestökehitys vuodesta 2000 sekä ennuste vuosille 2030 ja 2040

Kuviossa 3 on esitetty kunnan väestö osa-alueittain 31.12.2020 ja 31.12.2021. Väestömäärällä mitattuna suurimpia kyliä ovat Kirkonkylä, Kaisajoki ja Loue. Vuoden 2021 aikana väestömäärä väheni lähes kaikissa kylissä, joista eniten Kaisajoella ja Mattisenperällä. Positiivista väestökehitystä tapahtui Kirkonkylällä, Ylipaakkolassa, Varejoella, Paakkolassa ja Louella.

Kuvio 3 Väestö osa-alueittain

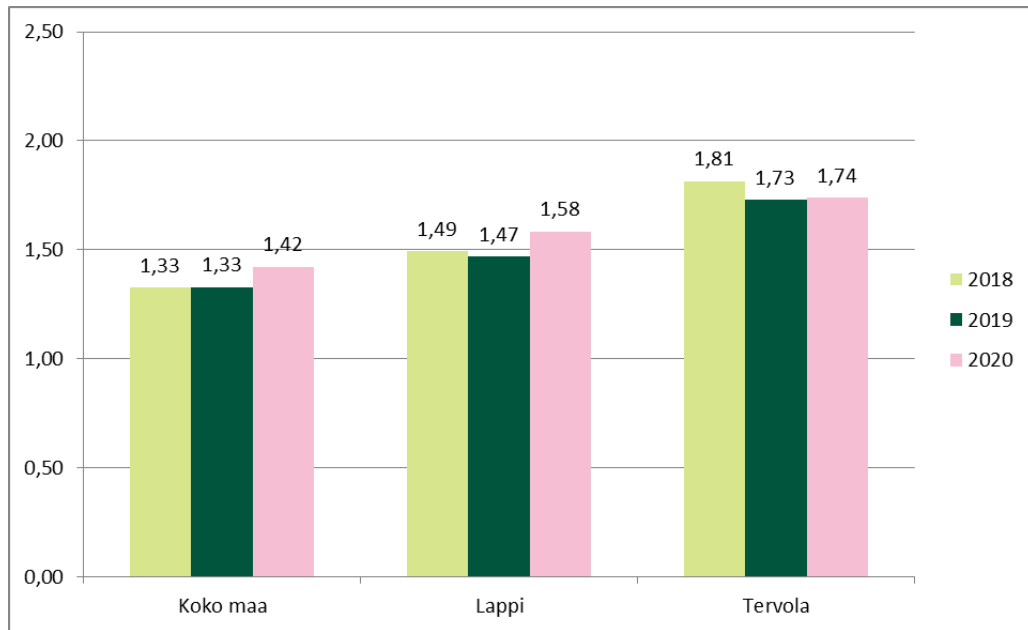
Tervolan väestön ikärakenne poikkeaa koko maan ikärakenteesta. Muuttoliike on vähentänyt erityisesti työikäistä väestöä. Yli 65-vuotiaiden 31.12.2021 osuus väestöstä oli 31 %, kun se Lapin maakunnassa oli 28 % ja koko maassa 23 %.

Kuvio 4 Väestö ikäluokittain

Väestön määrän ja ikärakenteen kehitykseen vaikuttaa luonnollisen väestömuutoksen ohella muuttoliike. Muuttoliike on 1960-luvun alusta lähtien ollut negatiivista. Tämä näkyy erityisesti työikäisen väestön määrän vähene-
misenä ja vanhusten osuuden kasvuna.

Huoltosuhde kertoo, kuinka monta työhön osallistumatonta on yhtä työllistä kohden. Tervolassa huoltosuhde on vuodesta 2017 alkaen kääntynyt parempaan suuntaan, mutta on silti heikompi kuin Lapissa tai koko maassa keskimäärin. Huoltosuhde on Lapin maakunnassa ja valtakunnallisesti pysynyt viime vuodet lähes samana, mutta työhön osallistumattomien määrä on kasvanut kummassakin vuoden 2020 aikana.

Kuvio 5 Taloudellinen huoltosuhde 2018–2020

2.2 Elinkeinoelämä ja työllisyys

Kunnan elinkeinopolitiikan perustavoitteena on luoda sellaiset toiminnalliset ja sosiaaliset olosuhteet, että paik-
kakunnan työpaikkojen määrä lisääntyy yritystoiminnan tai muun kehittymisen kautta. Käytännön toimet painot-
tuvat valittuihin painopistealueisiin: mekaaniseen puunjalostukseen, konepajateollisuuteen, uusiutuvaan energi-
aan, maa- ja metsätalouteen sekä näiden lisäksi kädentaitoihin perustuvaan yritystoimintaan, matkailuun ja elin-
tarvikkeiden jatkojalostukseen sekä näitä painopistealueita tukeviin palveluihin. Tehtävät toimenpiteet tukevat
Tervolan imagoa ja julkisuuskuvaa.

Elinmahdollisuuksien parantamista myös haja-asutusalueilla edistetään kyläsuunnittelun ja siihen liittyvien toi-
menpiteiden toteuttamisen kautta. Perinteisen maa- ja metsätalouden rinnalle on kunnassa lupaavasti kehittynyt
monimuotoista yritystoimintaa mm. jalostuksen toimialalle. Lisäksi useilla alkuuottajilla on suunnitelmia tilatuot-
teidensa jatkojalostamiseksi. Tervolan kunta on mukana Leader-toimintaryhmytyössä Peräpohjolan Leader ry:n
kautta EU-ohjelmakaudella 2023–2027. Toimintaryhmä on laatinut ”Ihmisen kokoinen Peräpohjola - Polkuja kes-
tävään tulevaisuuteen 2023–2027”- strategian, jonka tavoitteena on jatkaa omaehtoista kehittämistä maaseudul-
la. Toimintaryhmän Leader-rahoituksella on mahdollista rahoittaa pienhankkeita, suurempien hankkeiden osalta
tukeudutaan muihin rahoitusvaihtoehtoihin.

Kehittämishankkeita valmistellaan alueellisella ja paikallisella tasolla siten, että ne pohjautuvat olemassa olevaan
yritystoimintaan, kunnan vahvuuksiin ja/tai potentiaaliin mahdollisuuksiin. Alueellista yhteistyötä hankkeissa

jatketaan varsinkin mekaaniseen puunjalostukseen, uusiutuvan energian tuotantoon, teollisuuden sivuvirtojen hyödyntämiseen, teollisuus- ja rakennustoimialan yritysten vientimahdollisuuksien parantamiseen, matkailun sekä elintarvikkeiden ja luonnontuotteiden jalostukseen liittyvän yritystoiminnan osa-alueilla.

Vuodelle 2023 on sitouduttu rahoittamaan erilaisia kehittämishankkeita. Näihin hankkeisiin sisältyvät mm. Ilmastoviisas Meri-Lappi hanke. Kunnan hallinnoima hanke on Kätkän luolat ja rotkot -hanke. Kunnan panostuksia teollisuusalueille pyritään hyödyntämään tehostamalla yrityshankintaa puu- ja teräspuistoihin sekä kaavoittamalla lisäalueita. Lisäksi matkailua kehitetään Lappi-Aasia hyvinvointimatkailun kehittämishankkeessa. Yhteistyössä Lapin Ammattikorkeakoulun kanssa suunnitellaan Tervola -kasvua ja työllisyyttä vähähiilisen rakentamisen kestävällä kehittämisellä -hanketta.

Vuoden 2023 aikana jatkuu Tervolan valokuituverkon hyödyntäminen. Verkon tuomia mahdollisuuksia tullaan tuomaan esiin kuntamarkkinoinnissa Tervolaan syntyville sekä paikkakunnalle muuttaville yrityksille. Rakentamista ja verkon ylläpitoa varten Tervolan kunta on perustanut vuonna 2014 Tervolan Palveluverkot Oy -nimisen yhtiön. Yhtiö on 100 % Tervolan kunnan omistama. Vuonna 2023 yhtiö tulee jatkamaan suunnitelmia laajentaa valokuituverkkoa Keminmaan kyliin Itä- ja Länsikosken eteläpuolella, mikäli hankkeisiin saadaan kehittämistukea riittävästi. Tervolan kunnan on erityisen tärkeää uudistaa ja kehittää palvelukonseptejaan siten, että palvelujen tuottamisessa pystytään entistä paremmin hyödyntämään huippunopeita laajakaistayhteyksiä. Verkko antaa myös Lapin hyvinvointialueelle hyvän mahdollisuuden sähköisten hyvinvointipalvelujen kehittämiseen.

Yrittäjien ja muiden elinkeinopolitiikan kehittäjien kanssa käydään jatkuvaa vuoropuhelua. Yritysten perusneuvonta hoidetaan kuntatasolla hyödyntäen tarvittaessa yhteistyösopimuksiin pohjautuvia voimavaroja ja asiantuntijoita. Kunnan elinkeinopalveluita tuottaa kunnan kehittämis-yhtiö Riverbank Oy, yhtiö on päättänyt muuttaa nimensä Tervolan Elinkeino-yhtiö Oy:ksi. Yhtiön tehtävänä on yrityspalveluiden lisäksi osallistua kehittämishankkeiden suunnitteluun, toimitilojen ja rakennuspaikkojen markkinointiin, yritysten toimintaympäristöjen kehittämiseen, kuntamarkkinointiin sekä elinkeino-ohjelman toteuttamiseen. Elinkeino-yhtiön palkkaama viestintäsuunnittelijan työpanosta myydään Tervolan kunnalle. Viestintäsuunnittelija vastaa kuntaviestinnän sisäisestä ja ulkoisesta kehittämisestä sekä antaa neuvontaa yrityksille ja yhdistyksille viestintään ja markkinointiin liittyen. Elinkeino-yhtiön kanssa tehtävässä ostopalvelusopimuksessa määritellään kunnan strategisten linjausten sekä toimintaympäristömuutosten perusteella elinkeino-yhtiön toiminnan painopistealueet.

Tervolan kunta on osakkaana Digipolis Oy:ssä. Hyväksi havaittua starttipalveluiden hankintaa jatketaan edelleen tarvittaessa yhdessä Business Tornion kanssa, lisäksi Tervolan kunta osallistuu tarvittaessa elinkeino-yhtiönsä kautta laajoihin kehittämisohjelmiin ja –hankkeisiin, joita koordinoivat seutukunnan muut kehitys-yhtiöt sekä koulutusorganisaatiot.

Yritysten suoraan tukemiseen kunnalla on käytössään erilaisia tukimuotoja, joiden myöntämisperusteet on uudistettu vuonna 2016. Aloittavien yrittäjien tuki on suunnattu nimensä mukaisesti yrityksen perustaneille kannustukseksi ja kattamaan perustamiseen liittyviä kuluja. Koulutus-, markkinointi- ja tuotekehitystuki on suunnattu kaikille tervolalaisille yrityksille. Tuella kannustetaan yrityksiä hankkimaan ajantasaista tieto-taitoa kouluttamalla yrityksen henkilökuntaa. Markkinoinnin osalta tuetaan yritysten messuille osallistumista sekä muita markkinoinnista aiheutuneita kuluja. Tuotekehitystuella pyritään tukemaan yritysten innovatiivisia toimintoja uusien tuotteiden tai palveluiden kehittämisessä. Kunta kannustaa paikallisia yrityksiä hyödyntämään oppisopimuskoulutusta uuden ja ammattitaitoisien henkilöstön hankinnassa erityisellä oppisopimustuella. Vuonna 2016 on otettu käyttöön lisäksi kuntalaisia työttömän henkilön työllistämiseksi yrityksille. Kuntalaisen tarkoituksena on parantaa yritysten mahdollisuuksia työllistää työttömiä työnhakijoita. Tuki osoitetaan työntekijän palkkauskuluihin, jolloin työllistettävän henkilön päivittäistä työaikaa tai/ja työllistämisyksikön kokonaiskesto voidaan pidentää.

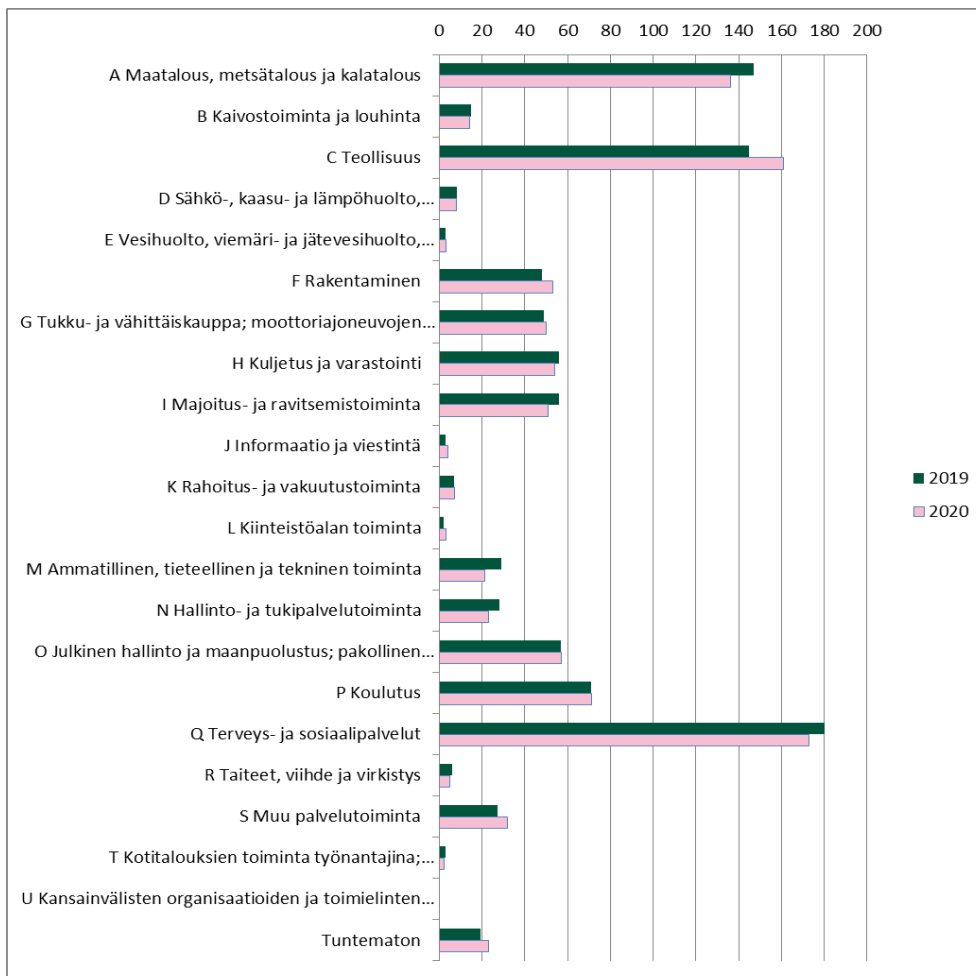
Maaseudulta Käsin -messut ovat vakiinnuttaneet paikkansa tervolalaisessa loppukesän ohjelmistossa tuhansine kävijöineen ja tapahtuman kehittämiseen tullaan panostamaan tulevaisuudessakin. Koronapandemian vuoksi messuja ei ole järjestetty vuosina 2020 ja 2021. Vuonna 2022 järjestetyt messut onnistuivat sekä taloudellisesti että yleisömäärän suhteen. Messujen konseptin kehittämistä tullaan jatkamaan entistä omaleimaisemmaksi maaseututapahtumaksi poikkeuksena muihin mahdollisesti samanaikaisesti alueella järjestettäviin markkina- ja messutapahtumiin. Tervolan kunnan kehitysyritys avustaa kaikissa kunnan merkittävässä tapahtumissa tapahtuman toteuttajaa tai koordinoijaa.

Jo edellisinä vuosina tehtyjen periaatepäätösten mukaan muihin tapahtumiin, kuten Ämpäripää teemaan liittyviin, kunta ei osallistu tapahtuman vastuullisena tuottajana tai järjestäjänä. Kunta voi sen sijaan toimia tapahtumanjärjestäjän tukena hankkimalla ja kustantamalla tarpeellista infraa tai ohjelmapalveluita talousarvion sallimissa raameissa. Maaseudulta Käsin-messutapahtuma järjestetään kunnan tuottamana, muille tapahtumille tulee osoittaa vastuullinen järjestäjä, joka ei ole Tervolan kunta tai kuntaomisteinen yritys.

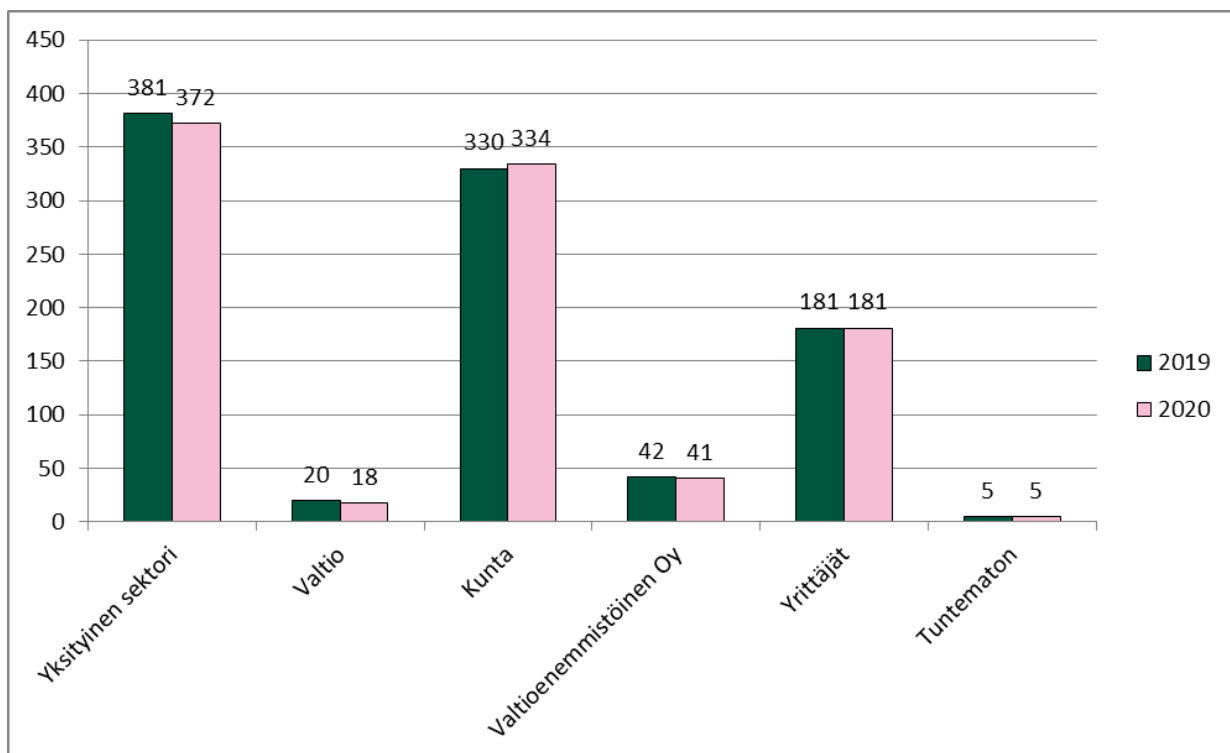
Työpaikat

Tilastokeskuksen tietojen mukaan työpaikkojen määrä vuoden 2020 lopussa oli 951 (v. 2019: 959, 2018: 966 ja 2017: 940). Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkojen määrä on vähentynyt kahdeksalla eli 0,8 %. Lapin maakunnassa työpaikat ovat vähentyneet 3553 kpl eli 5 % ja koko maassa vähentyneet 3,7 %. Tervolassa henkilömäärältään suurinta lisäystä työpaikkoihin on tapahtunut teollisuudessa (16 tp). Maa-, metsä- ja kalatalouden työpaikat ovat vähentyneet lukumäärällisesti eniten yhdellätoista.

Tervolassa toimialoittain eniten työllistävät terveys- ja sosiaalipalvelut (173 tp), teollisuus (161 tp) ja maa-, metsä ja kalatalous (136 tp). Terveys- ja sosiaalipalveluiden osuus on Tervolassa merkittävä, sillä niiden osuus työpaikoista vuonna 2020 oli Tervolassa 18,2 %, Lapissa 21,6 % ja koko maassa 18,2 %. Teollisuuden osuus työpaikoista vuonna 2020 oli Tervolassa 16,9 %, Lapissa 9,8 % ja koko maassa 12,2 %.

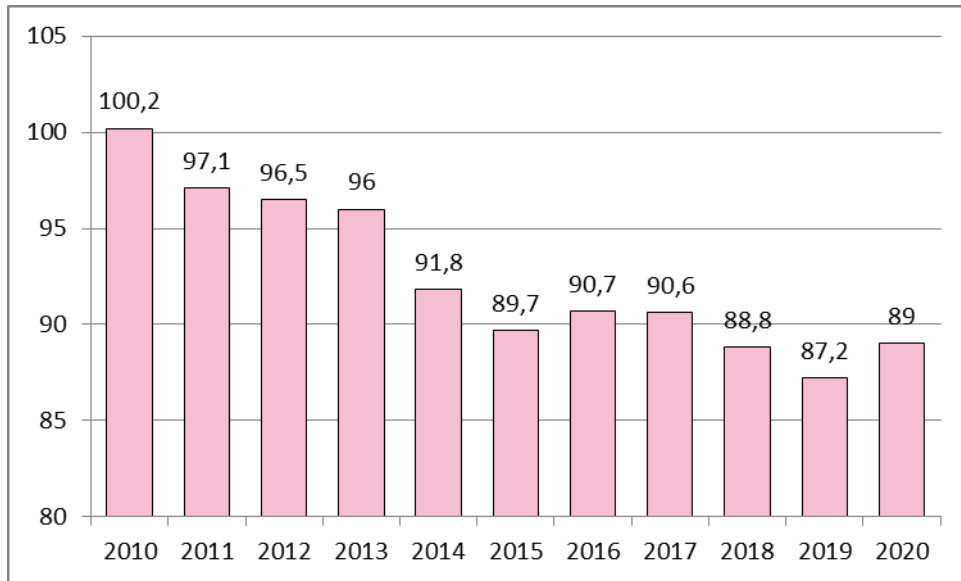

Kuvio 6 Työpaikat toimialoittain Tervolassa 2019–2020

Kuvio 7 Työpaikat työnantajasektoreittain 2020–2021

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Korkein työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2010, jolloin Tervolan alueella työssäkäyviä oli enemmän kuin alueella asuvaa työllistä työvoimaa.

Kuvio 8 Tervolan työpaikkaomavaraisuuden kehitys

Maa- ja metsätalous pysyy suunnittelukaudella merkittävänä elinkeinona. Perinteisten tuotantosuintien, lypsykarjatalouden, naudanlihan tuotannon, lammastalouden ja metsätalouden rinnalle kehitetään muun muassa elintarvikkeiden jatkojalostusta, maaseutumatkailua, greencare hoivapalveluita, bioenergia- ja tuulivoimatuotantoa ja kokonaan uusia tuotannonaloja, joista esimerkkinä ovat kuntaan syntyneet ja muuttamassa olevat yritys- ja luonnontuotteita jalostavat yritykset. Yrittäjäpolven vaihdoksiin kannustamisella taataan yritysten toiminnan jatkuminen sekä työpaikkojen säilyminen. Tuotannolliset työpaikat lisääntyvät mekaanisessa puunjalostuksessa, metalliteollisuudessa ja elintarvikkeiden jalostuksessa. Louella toimiva Ammattiopisto Lappian maaseutuosaamiskeskus toimii biotalouden sen liitännäisistä hyödyntävien yritysten yrityshautomona. Alueelle on tämän vuoksi syntynyt elintarvikkeita jalostavia ja luonnontuotteita hyödyntäviä yrityksiä sekä tutkimustoimintaa, joka mahdollistaa uusien yritysten syntymistä. Lähialueiden matkailun, kaupallisen toiminnan ja kaivosteollisuuden vilkastumisen sekä alueelle suunniteltujen suurhankkeiden toivotaan vaikuttavan myönteisesti myös tervolalaisten työllistymismahdollisuuksiin.

Viime vuosina tehtyjen toimenpiteiden niin elinkeinopolitiikassa, maankäytön suunnittelussa kuin elinympäristön laadun parantamisessa, uskotaan kääntävän väestökehityksen positiiviseen suuntaan. Kemijokivarren uudelleen kaavoituksen myötä Tervolaan on syntymässä satoja uusia rakennuspaikkoja jokivarsitonteille. Erityisesti uusiutuva energiatuotanto nähdään merkittävänä tulevaisuuden alana. Tuulivoiman lisärakentamista on suunnitteilla Hevonselkään, Löylyvaaraan, Kuorinkiin, Pitkämaahan, Vitsakankaalle, Valkiavaaraan, ja Outojängälle. Lähikuntaan rakenteilla olevat mittavat biotuotteita valmistavat laitokset lisäävät paikallisen raaka-aineen kysyntää ja lisäävät työpaikkoja myös Tervolassa.

Tervolan suurimmat yksityiset työnantajat ovat konepajateollisuudessa sekä mekaanisessa puunjalostuksessa. Yritystoiminnan merkittävä kasvun este on ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, ongelmaa pyritään poistamaan yhdessä koulutusorganisaatioiden kanssa. Alueella toimivat puunjalostuslaitokset ovat investoineet merkittävästi viime vuosina, kehittämis- ja kasvuhaluus näyttää jatkuvan edelleen ja näkyy yritysten kasvuna tulevaisuudessa. Tervolan kunta on tukenut yritysten toimintaedellytyksiä kaavoittamalla teollisuusalueita ja rakentamalla yritystoimintaa palvelevaa perusinfrastruktuuria, sen lisäksi Tervolan kunnalla tulee olla tarjolla myös investointien rahoitusta tukevia toimintamenetelmiä ja malleja. Tervolaan on syntynyt viime vuosien aikana ennätysmäärä uusia yrityksiä ja uusyrityksperustanta suhteessa väkilukuun on ollut koko talousalueen vilkkainta.

Tervolan maaperä on rikas ja lupaavia malmioita kartoitetaan eri puolilla kuntaa. Naapurikuntien alueella aivan Tervolan rajoilla olevat Ranuan Suhangon ja Ylitornio-Rovaniemen Rompaksen kaivoshankkeet luovat toteutuessaan työpaikkoja myös tervolalaisiin yrityksiin.

Työllisyys

Vuonna 2021 oli keskimäärin 143 työtöntä työnhakijaa, mikä tarkoitti 11,4 % työttömyysastetta. Vuonna 2022 syyskuun lopussa Tervolassa oli 1 226 työvoimaan kuuluvaa, josta työttömiä työnhakijoita oli 9,6 % eli 118 työtöntä työnhakijaa. Pitkäaikaistyöttömiä oli syyskuun lopussa 27 henkeä (vastaava luku vuonna 2021 40, vuonna 2020 33, vuonna 2019 29). Pitkäaikaistyöttömien osuus on siis palannut koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Vuoden 2022 aikana Tervolan työttömyysaste on laskenut hieman tammikuun 11,1 %:sta, ollen alimmillaan elokuussa 8,7 %. Tammi-syyskuun työttömyyden keskiarvo on 9,7 %. Lapin työttömyysaste vuoden 2022 syyskuuhun mennessä on ollut keskimäärin 10,6 %, ollen alhaisimmillaan syyskuussa 9,7 %. Lapin työttömien määrä syyskuun lopussa oli 7 767 työtöntä työnhakijaa. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2022 syyskuussa 8,8 %. Muutosta vuoden 2021 syyskuuhun on -12 %.

Työllisyyteen on pyritty vaikuttamaan työllisyyspoliittisten hankkeiden avulla sekä työnhakijoiden yksilöllisiä työllistymismahdollisuuksia selvittävän yksilövalmentajan tuella. Kunnan työllisyysneuvonhoidossa painopiste on ollut pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistämässä.

Tervolalaisten pendelöinti, eli työssäkäynti oman asuinkunnan ulkopuolella, on vähentynyt. Vuonna 2020 tervolalaisia kävi töissä muissa kunnissa 361 henkilöä, (vuonna 2019: 382, vuonna 2018: 394). Tervolaan pendelöinti on pysynyt lähes samana edellisvuoteen verrattuna. Tervolassa kävi muista kunnista töissä vuonna 2020 244 henkilöä (vuonna 2019: 241, vuonna 2018: 272).

2.3 Asuminen ja rakentaminen

Liikenneyhteydet kuntaan ovat hyvät. Kunnan halki etelä-pohjoinen suunnassa kulkevat Kemijoen länsipuolella rautatie, valtatie 4 ja itäpuolella maantie 926 Kemi-Rovaniemi. Itä-länsi -suunnassa maantieteyhteydet Simoon, Ranualle ja länsirajalle Tornioon ja Ylitorniolle ovat olemassa, mutta kaipaisivat parempaa kunnossapitoa. Lähin lentokenttä on Kemissä, minne etäisyys kuntakeskuksesta on 41 km. Lentovuorojen vähyys on siirtänyt matkustajia Oulun ja Rovaniemen kentille. Ajoksen satamaan Kemissä on matkaa 55 km. Kunnan hallinnolliset yhteydet suuntautuvat Kemin, Tornion ja Rovaniemen kaupunkeihin, joissa sijaitsevat valtion alueviranomaisten palvelut.

Tervolassa oli asuntoja vuonna 2020 yhteensä 1851, joista on vakinaisesti asuttu 1447. Vakinaisista asunnoista on lukumäärällisesti eniten ajanjaksolla 1980–1989 rakennettuja asuntoja (287). Asuntokuntia vuonna 2020 oli 1447. Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Ahtaasti asuvien asuntokuntien määrä on pääsääntöisesti laskenut vuosien saatossa. Vuonna 2020 8,6 % (koko maassa 7,6 %) asuntokunnista eli 125 asuntokuntaa asui ahtaasti (vuonna 2019 9 % eli 132). Tervolassa on suhteellisesti enemmän ahtaasti asuvia asuntokuntia kuin Suomessa keskimäärin. Kuitenkin asuntojen koot asuntokuntaa kohti ovat Tervolassa isompia kuin maassa keskimäärin (91,1 m² / 80,9 m²). Myös asunnon pinta-ala henkilöä kohden on isompi kuin maassa keskimäärin (46,0 m² / 41,3 m²). Rivi- ja pientaloissa asuu 95,8 % tervolalaisista asuntokunnista.

Kemijokivarren osayleiskaava-alueiden ajantasaistaminen aloitettiin vuonna 2012 Lapin liiton valtuuston hyväksynnän Länsi-Lapin maakuntakaavan pohjalta. Tarkistuksen tavoitteena on suunnittelun kautta luoda edellytyksiä muodostaa ja palauttaa nauhamainen, perinteinen jokivarsikylärakenne ja hyödyntää nykyistä osayleiskaavaa tehokkaammin olemassa oleva infrarakenne. Tavoitteena on myös tiivistää ja luoda mahdollisuuksia täydennysrakentamiselle sekä mahdollistaa rakentaminen sinne, minne se luontaisesti sopii ja minne on myös aitoa tarvetta. Vetovoimaisille ranta-alueille sijoittuville rakennuspaikoille olisi kysyntää. Kemijoen ranta-alueella olevien rakennuspaikkojen tarjonta ja kysyntä eivät ole kohdanneet ja jokivarsitontitarjontaa ei ole ollut riittävästi. Kunnanvaltuusto vahvisti Paakkola-Ylipaakkola kyläyleiskaavan huhtikuussa 2015. Kaavan myötä alueelle saatiin lähes 300 uutta rakennuspaikkaa, joista 81 sijoittuu ranta-alueelle. Kunnanvaltuusto hyväksyi Tervola-Varejoki-alueen osayleiskaavan kesäkuussa 2017. Kaavasta jätettiin valitus, jonka vuoksi kunnanvaltuusto palautti osayleiskaavan uudelleen valmisteltavaksi. Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan kesäkuussa 2018 uudelleen Tervola-Varejoki-alueen osayleiskaavan. Päätöksestä valitettiin Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen ja edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden ja Tervolan kunnanvaltuuston päätökset siltä osin kuin ne koskevat osayleiskaavassa yhdelle kiinteistölle osoitettua kotieläintalouden suuryksikön aluetta (ME) ja kiinteistöllä olemassa olevan maatalan ympärille osoitettua maatalan suojavyöhykettä. Muilta osin Tervola-Varejoki-alueen kyläyleiskaava tuli voimaan maaliskuussa 2022. Kaavan myötä saatiin alueelle 89 uutta rakennuspaikkaa, joista 24 sijoittuu rantavyöhykkeelle. Seuraavana käynnistyy Loue-Mattinen-osa-alueen osayleiskaavan ajantasaistaminen.

Palonperän asemakaavamuutos sai lainvoiman vuoden 2017 alkupuolella. Kunnanhallitus hyväksyi 9.9.2019 Keskusurheilukentän asemakaavamuutoksen, jossa määritettiin mm. Urheilukujan uusi linjaus, rakennusoikeuksien kohdentaminen alueen rakennusalueille ja Kiviahon asemakaava-alueelta tulevan kevyenliikenteen väylän linjaus läpi urheilualueen Itäpuolentien alikululle. Hastinkankaan teollisuusalueen asemakaavamuutos on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.9.2020. Asemakaavamuutoksessa tarkistettiin teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueiden rakennusoikeuksia ja niiden sekä katualueiden, puistoalueiden ja suojaviheralueiden maankäyttöä alueella toimivien yritysten toiminta- ja kehittämisedellytykset huomioiden.

Kaisajoen asemakaava-alueella korttelissa 353 sijaitsevista kunnan omistamista omakotitalojen rakennuspaikasta kaksi on vielä rakentamatta. Rakennuspaikat sijaitsevat Kemijoen välittömässä läheisyydessä. Kiviahon ja

Hastinkankaan asemakaava-alueilla on kunnalla lähes 60 vapaata tonttia. Lisäksi kunta on ostanut tulevia tarpeita varten Kemijoki Oy:ltä Hastinrinteen ja Kemijoen välisiä maa-alueita, joiden kehittämiseksi kunta on teettänyt Westside hankkeen. Hankkeen päällimmäisenä tavoitteena oli Tervolan väkiluvun lisääminen uusia asukkaita houkuttelemalla ja etätyömahdollisuuksien luominen innovoivaan ympäristöön alueella jo toimivan valokuituyhteyksien avulla. Hankkeessa selvitettiin mahdollisuus luoda alueesta energiaomavarainen ja osittain myös omat elintarvikkeet tuottava asuin- ja matkailualue ja laadittiin maankäytön yleissuunnitelma. Laaditun suunnitelman pohjalta on syksyllä 2022 käynnistetty alueen yleiskaavan päivitys, johon on talousarviossa varauduttu.

Rakentamisen lupahakemuksia on v. 2022 lokakuun loppuun mennessä käsitelty 34 kpl. 2020 käsittelymäärän verrattuna hakemusten määrä on pysynyt samalla tasolla. Viime vuoden marraskuusta vuoden 2022 lokakuun loppuun mennessä myönnettiin rakennuslupa yhdelle uudelle omakotitalolle ja poikkeamislupa yhdelle omakotitalo-autotalli-rakennushankkeelle.

3 Taloudelliset lähtökohdat

3.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Kansantalous

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 prosenttia vuonna 2022. Tuotanto on kehittynyt alkuvuonna 2022 suotuisasti ja myös työllisyys on jatkanut nopeaa kasvuaan. Sota Ukrainassa on nostanut energian, raaka-aineiden sekä ruuan hintoja hyvin nopeasti. Kuluttajahintojen nousun arvioidaan leikkaavan kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi vuoden 2022 lopulla ja vuoden 2023 alkupuolella. Myös Suomen ulkomaankaupan näkymät ovat heikentyneet merkittävästi sodan myötä. Venäjän osuus Suomen viennistä ja tuonnista on puolittunut hyökkäyksen alun jälkeen, mutta kauppa ei kuitenkaan ole vielä loppunut. Menetetyn Venäjän kaupan korvaamista hidastavat Euroopan heikentyneet talousnäkymät, ja viennin kasvun arvioidaan jäävän vaisuksi. Lisäksi lisääntynyt epävarmuus siirtää investointeja tulevaisuuteen. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin vuonna 2023 ja toipuu 1,4 prosentin kasvuun vuonna 2024. Vuosina 2025–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan noin 1,4 prosenttia vuosittain.

Vahvana jatkuva asuinrakentaminen kannattelee investointeja vuonna 2022. Muut yksityiset investoinnit supistuvat, kun luottamuksen heikkeneminen siirtää investointeja tulevaisuuteen.

Työllisyyden kasvu hidastuu alkuvuoden nopean kasvun jälkeen. Tästä huolimatta työllisyys kasvaa noin kaksi prosenttia vuonna 2022. Työmarkkinoiden kohtaanto näyttää edelleen heikentyneen ja pula osaavasta työvoimasta heikentää edellytyksiä kasvattaa tuotantoa.

Hallituksen esitys vuoden 2023 talousarvioksi on alijäämäinen 8,0 mrd. euroa. Hallitus esittää valtion vuoden 2023 talousarvion määrärahoiksi 80,5 miljardia euroa, mikä on 15,6 mrd. enemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Tuloiksi arvioidaan 72,5 miljardia euroa. Alijäämät katetaan ottamalla uutta lainaa. Valtiovelan arvioidaan olevan vuoden 2023 lopulla noin 156 miljardia euroa.

Kuntatalous

Kuntataloudessa koettiin vuonna 2021 toinen peräkkäinen vahva vuosi. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli noin 1,6 mrd. euroa ylijäämäinen ja toiminnan ja investointien rahavirta lähes tasapainossa. Vuosikate ja tilikauden tulos säilyivät lievästä heikkenemisestä huolimatta lähes vuoden 2020 poikkeuksellisen hyvällä tasolla. Sekä kuntien että kuntayhtymien toimintamenot kasvoivat nopeasti vuoden 2020 hitaan kasvun jälkeen, mutta toimintatuottojen kasvu oli suhteellisesti vieläkin voimakkaampaa. Toimintatuottojen kasvua kiihdyttivät kuntayhtymien hyvä myyntitulojen kasvu sekä se, että valtion koronatuukien kohdentamisen painopiste muuttui valtionosuuksista valtionavustuksiin. Voimakkaan toimintatuottojen kasvun seurauksena toimintakatteen kasvu jäi maltilliseksi, reiluun 2 prosenttiin. Verotulot kasvoivat ennakoituakin paremmin. Etenkin yhteisövero- ja kiinteistöverotulot kasvoivat huomattavasti, mutta sen sijaan kunnallisveron kasvu jäi noin 2 prosenttiin. Kuntasektorin koronaepidemian tukipakettiin sisältyvä kuntien yhteisövero-osuuden määräaikainen 10 prosenttiyksikön korotus jatkui vielä vuonna 2021. Valtionosuudet puolestaan vähenivät lähes 10 prosenttia, koska valtaosa vuoden 2021 koronatuista myönnettiin valtionavustuksina vuoden 2020 valtionosuuksien sijaan. Lainakannan kasvu supistui 0,66 mrd. euroon (2,8 %), kun edellisvuonna kasvua oli 1,5 mrd. euroa (6,7 %). Nettoinvestoinnit laskivat edellisvuodesta noin 0,6 mrd. euroa, mikä osaltaan vähensi kuntatalouden lainanottotarvetta ja vaikutti siihen, että vuosikate ylitti nettoinvestointien määrän lähes 0,5 mrd. eurolla. Heikon talouden perusteella käynnistettävään arviointimenettelyyn ei päätyntä yhtään uutta kuntaa tai kuntayhtymää vuoden 2021 tilinpäätösten perusteella.

Vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja myös kuntataloudessa historiallinen vuosi, sillä sote-uudistus astuu voimaan. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Väestön ikääntyminen on lisännyt hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita jo pitkään, mutta sote-uudistuksen myötä nämä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Kuntataloudessa vuosi 2023 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella ennätysellisen vahvalta, sillä sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa

(Lähde: Valtionvarainministeriön julkaisemat Taloudellinen katsaus, syksy 2022 ja Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syksy 2022 -asiakirjat)

Vero- ja maksuperustemuutokset

Merkittävin veroperustemuutos v. 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirtyessä kuntien vastuulta hyvinvointialueille kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Kunnallisveron tuottoa leikataan n. 13,9 mrd. euroa. Sote-verouudistuksen yhteydessä kunnallisverotuksen invalidivähennys poistetaan.

Ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi pääministeri Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti ansiotuloindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus. Työtulovähennykseen ehdotetaan tehtäväksi ikään perustuva portaittainen korotus. Perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuuta ehdotetaan huojennettavaksi. Matkakuluvähennyksen määräaikaista korotusta ehdotetaan jatkettavaksi. Kotitalousvähennyksen yhteydessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön määräaikainen sähkövähennys. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti asuntolainan korkovähennysoikeus poistuu kokonaan. Lisäksi kunnallisveron tuottoa pienentää ehdotettava tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys.

Sote-uudistukseen liittyen myös kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan. Tämä pienentää kuntien yhteisöveron tuottoa v. 2023 n. 763 milj. eurolla ja maksuunpanoa n. 909 milj. euroa. Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan 1.8.2023 alkaen siten, että vuositasolla maksutuotto alenee 70 milj. eurolla. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys pienentää valtion yhteisöveron kertymää v. 2023 n. 38 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla n. 76 milj. eurolla. Kuntien verotuloihin tällä ei ole vaikutusta, sillä hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutoksen verotuottovaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Yhteisöverokompensaatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia.

Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella.

Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutoksista johtuvat kuntien verotulojen muutokset kompensoidaan kunnille nettomääräisesti.

Valtionosuusmuutokset

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Kunnan valtionrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet:

- varhaiskasvatus (päivähoito)
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi (asukasperusteinen)
- taiteen perusopetus (asukasperusteinen).

Sote-uudistus vaikuttaa myös valtionosuusjärjestelmään. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmästä hyvinvointialueiden rahoitukseen siirtyvä määrä on noin 5,36 miljardia euroa. Veromenetysten korvauksista siirtyy yhteensä noin 1,9 miljardia euroa. Verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen peruslogiikka säilytetään, joskin tasauslisä ja -vähennysprosentteja muutetaan paremmin uuteen tilanteeseen soveltuviksi. Lisäksi kiinteistövero sisällytetään 50 prosentin osuudella tasauksessa huomioitaviin verotuloihin. Voimalaitosten osalta tasauksessa huomioidaan vain ydinvoimalaitokset, ja niiden veroprosentteina käytetään tasauksen laskennassa yleistä (keskimääräistä) kiinteistöveroprosenttia. Tasauslisäprosentti nousee nykyisestä 80:sta 90:ään prosenttiin, mikä hyödyttää tasausrajan eli keskimääräisen laskennallisen verotulon alenemisesta kärsiviä kuntia. Tasausvähennysprosentiksi esitetään kiinteää 10 prosenttia, mikä taas hyödyttää niitä kuntia, joilta siirtyy suhteellisesti eniten verotuloja hyvinvointialueille. Nykyisin tasausvähennysprosentti on vähintään 30 ja kasvaa siitä ylöspäin lievästi progressiivisesti. Tasausraja on edelleen 100 prosenttia maan keskimääräisestä laskennallisesta verotulosta. Laskennallisella verotulolla tarkoitetaan koko maan keskimääräisillä kunnallis- ja kiinteistöveroprosenteilla laskettua verotuloa ja yhteisöverotuloa.

Sote-tehtävien siirtyessä pois kunnilta suurin osa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta jaettavasta rahasta määräytyy alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perustella. Koska kunnilla on muutoksen jälkeen edelleen tärkeä rooli myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä sosiaali- ja terveystenonjen ennaltaehkäisyssä, valtionosuusjärjestelmään lisätään uutena kriteerinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa. Toinen uusi kriteeri on asukasmäärän kasvuun perustuva lisä, jolla vastataan väestömäärän kasvun aiheuttamiin palvelutarpeen lisäyksiin. Jatkossakin kunnille myönnetään valtionosuutta kolmen aikaisemman lisäosan perusteella, joita ovat syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaiden kotiseutualue. Näiden lisäksi eräiden nykyisten kriteereiden laskentatapaa tarkistetaan hieman sekä yhtenäistetään ja poistetaan eräitä aiempia tasausjärjestelyjä. Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmään sovelletaan ikäryhmituksen lisäksi seuraavia kriteereitä: työttömyys, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen vaikuttavat lisäksi valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset, järjestelmämuutoksen tasaus ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus.

Valtionosuusjärjestelmään lisätään toistaiseksi pysyvä, sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuvan muutoksen rajoitinta. Rajoittimessa ei huomioida valtionosuusjärjestelmän varsinaisia uusia kriteerimuutoksia, vaan pelkästään puhtaasti sote-tehtävien siirrosta aiheutuvat taloudelliset muutokset. Rajoittimen suuruus on symmetrisesti 60 prosenttia eli kunnan vastuulle jää sekä positiivisesta että negatiivisesta muutoksesta 40 prosenttia. Sote-siirron muutosrajoittimen lisäksi suuria kuntakohtaisia muutoksia tasataan porrastetulla siirtymäkaudella sekä sen jälkeen toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauksella. Tämän lisäksi verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen tehtävät muutokset pienentävät omalta osaltaan suuria kuntakohtaisia muutoksia.

Laskennalliset valtionosuudet ovat yhteensä 4,02 mrd. euroa eli 55,9 %:a vähemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä on 0,86 mrd. euroa (-67,4 %). Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon vuonna 2023, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi perusopetuslain muuttamisesta (sitouttava

kouluyhteistyö), minkä johdosta määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 3 333 000 euroa. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (juomavesidirektiivin toimeenpano), minkä johdosta määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 280 000 euroa. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän hallituksen esityksen laiksi tasa-arvolain muuttamiseksi sekä talousarvioesitykseen liittyvän hallituksen esityksen laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi (varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat), minkä johdosta määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 376 000 euroa. Lakiin oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta liittyen määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 270 000 euroa alueellisiin opiskeluhuollon yhteistyöryhmiin ja 60 000 euroa kuntien opiskeluhuoltosuunnitelmiin sekä 350 000 euroa opetuksen epäämistä ja turvallista opetukseen palaamista opetuksen epäämisen jälkeen koskevaan perusopetuslain muutokseen liittyen. Valtionosuuden tasossa on vuonna 2023 lisäksi huomioitu uusia ja laajenevina tehtävinä 8 750 000 euroa varhaiskasvatuslain muuttamiseen liittyen ja 1 000 000 euroa oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyen. Valtionosuuden tasossa on otettu huomioon vähennyksenä 150 000 euroa kuntien automaattisen talousraportoinnin ylläpitokustannuksiin liittyen.

Osana hallituksen sopimia uudelleenkohdennuksia kuntien valtionosuuksien tasoa alennetaan pysyvästi 33 000 000 euroa, josta 9 000 000 euroa toteutetaan pienentämällä kuntien yhdistymisavustuksiin valtionosuudesta tehtäviä siirtoja. Lisäksi kuntien digitalisaation edistämiseen ei osoiteta vuonna 2023 enää rahoitusta siirtona kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Osana uudelleenkohdennuksia valtionosuuteen tehdään kuitenkin aikaisempaa digitalisaation kehittämiseen liittyvää siirtoa vastaava 10 000 000 euron määräaikainen vähennys vuodelle 2023. Vuonna 2023 peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,8 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys 89 198 000 euroa. Valtionosuuden tasossa on vuonna 2023 huomioitu 5 500 000 euron vähennys liittyen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen ja 5 500 000 euron vähennys liittyen kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen (siirto momentille 28.90.31). Kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korottamiseen osoitetaan 10 000 000 euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta siten, että kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 23,59 prosentista 22,09 prosenttiin vuonna 2023. Muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 0,33 prosenttiyksikköä liittyen työmarkkinatuen korjauserään, valtionosuusjärjestelmän vuoden 2010 järjestelmämuutoksen tasaukseen ja maakuntaliittojen tehtäviin liittyvien valtionosuuden lisäysten muuttamisesta määräaikaisista lisäyksistä pysyviksi lisäyksiksi sekä 0,12 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 %. Muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 1,08 prosenttiyksikköä liittyen uuden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan rahoitukseen, 0,34 prosenttiyksikköä liittyen valtionosuuteen tehtäviin pysyviin vähennyksiin, 0,31 prosenttiyksikköä liittyen uuden asukasmäärän kasvun lisäosan rahoitukseen sekä 0,22 prosenttiyksikköä liittyen uuden syrjäisyyden lisäosan rahoitukseen. Peruspalvelujen kunnan omarahoitusosuus vuonna 2023 arvioidaan olevan 1 359,98 euroa/asukas.

Lakimuutokset

Kunnan talouteen ja toimintaympäristöön vaikuttavat myös lakimuutokset.

Kunnille turvataan Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä koituvat kustannukset. Koska kunnilla ei ole lakiperusteista velvoitetta järjestää varhaiskasvatusta turvapaikanhakijoille, paperittomille tai tilapäistä suojelua saaville, kunnille syntyviä varhaiskasvatuksen kustannuksia korvataan valtionavustuksella toteuman mukaisesti. Hallituksen esitys opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain muuttamisesta on hyväksytty lokakuussa 2022.

Hallitusohjelmakirjausten mukaisesti kuntien järjestämisvastuuta TE-palveluissa vahvistetaan. Ensimmäisenä toimenpiteenä käynnistettiin työllisyyden kuntakokeilut, jotka käynnistyivät 1.3.2021 ja päättyivät 31.12.2024. Työllisyyden kuntakokeiluihin osallistuu yhteensä 25 kokeilualueetta ja 118 kuntaa. Hallitus päätti puoliväliriihessä jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistävaksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle lokakuussa 2022 ja palvelujen järjestämisvastuu siirtyisi kunnille vuoden 2025 alusta. TE-palvelu-uudistusta ei ole huomioitu vuoden 2025 taloussuunnitelmassa, koska uudistusta koskevaa lakia ei ole vielä hyväksytty.

Ilmastolainsäädäntöön ollaan lisäämässä velvoite laatia ilmastosuunnitelmat kunnissa yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa.

Eduskunta hyväksyi 23.6.2021 hyvinvointialueiden perustamisen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamisen. Sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen sekä muiden erikseen säädettyjen palvelujen ja tehtävien järjestämisvastuu siirtyy 21 hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lähtien. Helsingin kaupunki vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä alueellaan. Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu aluksi pääosin valtion rahoitukseen. Sote-rahoitusjärjestelmä uudistetaan tarvevakioituihin kriteereihin perustuvaksi. Hyvinvointialueiden verotusoikeutta selvitetään parlamentaarisesti. Hyvinvointialueiden asukkailla on äänioikeus aluevaaleissa, jossa valitaan valtuutetut hyvinvointialueen ylimpään päätöksentekuelimeen, aluevaltuustoon. Erityistason palvelujen turvaamiseksi muodostetaan viisi yhteistoiminta-aluetta. Alueet pohjautuvat voimassaoleviin erityisvastuualueisiin (erva). Mahdollisuus käyttää sosiaali- ja terveyspalveluita yli maakuntarajojen säilytetään.

3.2 Tervolan kunnan talouden kehitysnäkymät

Vuosi 2021 oli koronan johdosta edelleen poikkeuksellinen. Vuonna 2021 kunnan taloudenhoito toteutui kokonaisuudessaan talousarviossa ennakoitua paremmin etenkin valtion koronatukitoimenpiteiden sekä osakkuussähkön korkean tuoton johdosta. Toimintakatteeksi muodostui -20,90 milj. euroa ja vuosikatteeksi 3,55 milj. euroa. Tilikauden tulos oli 1,67 milj. euroa ja tilinpäätössirtojen jälkeinen tilikauden ylijäämä 1,92 milj. euroa. Kunnan lainakanta laski 2,85 milj. euroon. Kertynyt ylijäämä 31.12.2021 oli 16,74 milj. euroa. Kunnan rahavarat vuoden 2021 päättyessä olivat 9,98 milj. euroa.

Vuosi 2022 tulee toteutumaan budjetoitua paremmin. Verotulot ovat ennusteiden perusteella ylittämässä budjetoidun ja osakkuussähkön tuotto on ollut huomattavasti budjetoitua korkeammalla tasolla.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintakate	-20,9	-22,9	-10,0	-10,3	-10,4
Verotulot	12,3	12,0	7,3	7,0	7,0
Valtionosuudet	11,4	11,8	4,0	4,1	4,1
Vuosikate	3,6	1,2	1,9	1,5	1,4
Poistot	-1,9	-1,1	-1,1	-1,3	-1,3
Tilikauden tulos	1,7	0,1	0,8	0,1	0,1
Nettoinvestoinnit	-0,8	-3,3	-4,5	-3,1	-2,5
Lainakanta 31.12.	2,9	2,8	2,8	2,8	5,2

Taulukko 1 Tervolan kunnan talouden kehitys vuosina 2021–2025, milj. euroa

Vuoden 2023 talousarvion kokonaistulot ovat 15 095 900 euroa ja kokonaismenot 19 188 900 euroa. Arviot tuloista merkitsevät 46 prosentin laskua vuoden 2022 talousarvioon. Arvio selittyy sosiaali- ja terveystoimen uudistuksella, jolloin merkittävä osa kunnallisverotuotosta ja yhteisöverotuotosta sekä kuntien sosiaali- ja terveystoimen valtionosuudet ohjataan hyvinvointialueille. Kokonaismenot ovat laskemassa vastaavasta syystä vain 37 prosenttia johtuen mm. investointimenojen kasvusta.

Vuoden 2023 talousarvio ei sisällä Tervolan Energia ja Vesi Oy:lle mahdollisesti myönnettävää avustusta. Lisämääräraha avustuksen myöntämiseen tuodaan erikseen kunnanvaltuuston päätettäväksi. Alustava arvio avustuksen suuruudesta on n. 750.000 euroa.

Talousarvioesityksessä on huomioitu ruokahuollon uudelleenjärjestely vuoden 2023 alusta. Ruokahuolto järjestetään alkuvuodesta edelleen kunnan toimesta, in-house yhtiöasia tuodaan erikseen kunnanvaltuuston päätettäväksi.

Toiminta- ja investointimenojen kehitys suunnittelukaudella

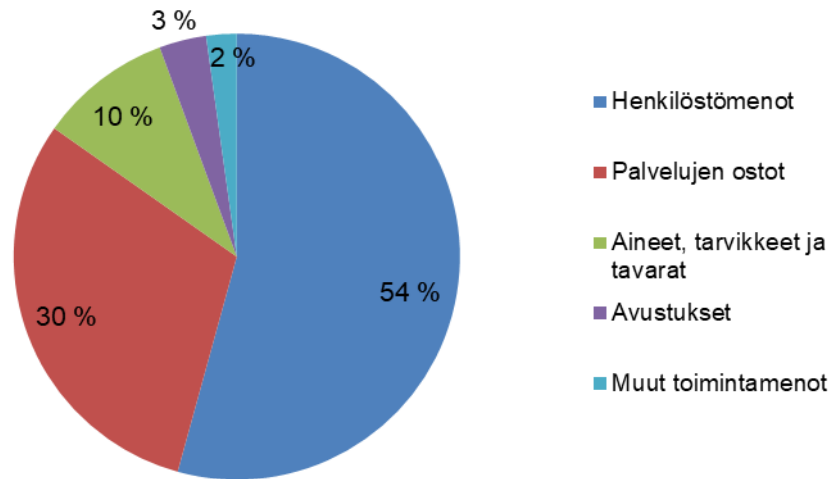
Toimintamenot

Kunnan ulkoiset toimintamenot vuonna 2023 ovat yhteensä 12,7 milj. euroa. Tästä henkilöstömenoja on 6,89 milj. euroa ja palvelujen ostoja 3,87 milj. euroa. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin arvioidaan käytettävän 1,22 milj. euroa, avustuksiin 0,43 milj. euroa ja muihin menoihin 0,27 milj. euroa.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muu- tos-% ed. v.	TS 2024	Muu- tos-% ed. v.	TS 2025	Muu- tos-% ed. v.
Toimintamenot (ulk.)								
Henkilöstömenot	-11 729 350	-12 581 900	-6 895 900	-45,2	-7 121 800	3,3	-7 203 800	1,2
Palvelujen ostot	-10 859 344	-11 224 900	-3 874 200	-65,5	-3 912 000	1,0	-3 937 300	0,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 805 747	-1 811 300	-1 222 600	-32,5	-1 244 300	1,8	-1 271 000	2,1
Avustukset	-495 030	-646 100	-433 800	-32,9	-462 600	6,6	-474 800	2,6
Muut toimintamenot	-240 560	-223 600	-279 900	25,2	-233 200	-16,7	-135 700	-41,8
	-25 130 031	-26 487 800	-12 706 400	-52,0	-12 973 900	2,1	-13 022 600	0,4
Toimintakate	-20 896 891	-22 947 600	-10 013 500	-56,4	-10 287 900	2,7	-10 396 400	1,1

Taulukko 2 Ulkoisten toimintamenojen kehitys menolajeittain

Sote-uudistuksen johdosta henkilöstökulut muodostavat jatkossa yli puolet kunnan toimintamenoista. Nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Työnantajakohtainen työkyvyttömyyseläkemaksu on Tervolan osalta laskemassa 1,65 %:sta 0,88 %:iin, joka on keskimääräistä maksua (1,1 %) matalampi. Pienenemiseen ovat vaikuttaneet mm. osatyökykyisten työjärjestelyt. Henkilöstökulut laskevat 45,2 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Vuonna 2024 henkilöstökulut nousevat 3,3 %:lla. Vuonna 2025 henkilöstökulut kasvavat 1,2 %:lla.

Kuvio 9 Eri toimintamenojen jakautuminen talousarviossa 2023

Palvelujen ostot muodostavat jatkossa noin 30 % kunnan toimintamenoista. Merkittävä osa palvelujen ostoista on ollut erikoissairaanhoidon palvelujen ostoja, jotka nyt siirtyvät hyvinvointialueelle. Palvelujen ostot laskevat 65,5 prosenttia verrattuna vuoteen 2022. Vuonna 2024 palvelujen ostot kasvavat 1,0 %:lla. Vuonna 2025 palvelujen ostojen ennustetaan hieman kasvavan.

Loput toimintamenoista koostuvat pääosin aine-, tarvike- ja tavaraostoista, avustuksista ja vuokramenoista. Aine-, tarvike- ja tavarakustannukset ovat vuonna 2023 n. 1,22 milj. euroa. Vuonna 2024 ne ovat n. 1,24 ja vuonna 2025 n. 1,27 milj. euroa. Avustusmenojen kehitykseen vaikuttaa paitsi lakisääteisiin tukiin tehtävät indeksitarkistukset, myös avustusten hakijoiden määrän vaihtelu. Avustukset laskevat vuodesta 2022 32,9 % ollen 0,43 milj. euroa. Avustusmenot kasvavat vuonna 2024 n. 0,46 milj. euroon ja vuonna 2025 0,47 milj. euroon. Muut toimintamenot ovat vuonna 2023 0,28 milj. euroa ja laskevat suunnittelukauden lopulla n. 0,14 milj. euroon.

Investointimenot

Suunnittelukauden investointimenot ovat korkeimmillaan talousarviovuonna 2023. Talousarviovuodelle on budjetoitu yhteensä 4.686.500 euroa investointimäärärahoja. Investointimäärärahat nousevat vuoteen 2022 verrattuna 31,4 prosenttia. Investointien rahoitusosuudet laskevat ollen 122.000 euroa. Maanmyyntituloja on arvioitu kertyvän 36.000 euroa. Vuoden 2023 nettoinvestoinnit ovat 4.528.500 euroa eli ne nousevat vuodesta 2022 36,7 %. Taloussuunnitelmavuosien nettoinvestoinnit vuonna 2024 ovat 3.066.400 euroa ja vuonna 2025 2.455.200 euroa. Euromääräisesti merkittävimmät tulevien vuosien investoinnit kohdistuvat terveyskeskukseen, uuteen vuokra-asuinrakennukseen ja uuteen keskusvarastoon. Suunnittelukauden investointeja esitetään yksityiskohtaisemmin talousarvion ja -suunnitelman investointiosassa.

Toiminnan ja investointien rahoitus suunnittelukaudella

Toimintatulot

Kunnan ulkoiset toimintatulot vuonna 2023 ovat yhteensä 2,69 milj. euroa. Tästä myyntituloja on 0,47 milj. euroa ja maksutuloja 0,30 milj. euroa. Tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 0,59 milj. euroa. Muita toimintatuloja arvioidaan kertyvän 1,33 milj. euroa.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos- % ed. v.	TS 2024	Muutos- % ed. v.	TS 2025	Muutos- % ed. v.
Toimintatulot (ulk.)								
Myyntitulot	489 634	564 400	469 500	-16,8	433 600	-7,6	421 700	-2,7
Maksutulot	2 116 381	1 736 800	301 600	-82,6	375 600	24,5	356 100	-5,2
Tuet ja avustukset	986 088	541 600	588 400	8,6	543 400	-7,6	515 000	-5,2
Muut toimintatulot	641 037	697 400	1 333 400	91,2	1 333 400	0,0	1 333 400	0,0
	4 233 140	3 540 200	2 692 900	-23,9	2 686 000	-0,3	2 626 200	-2,2

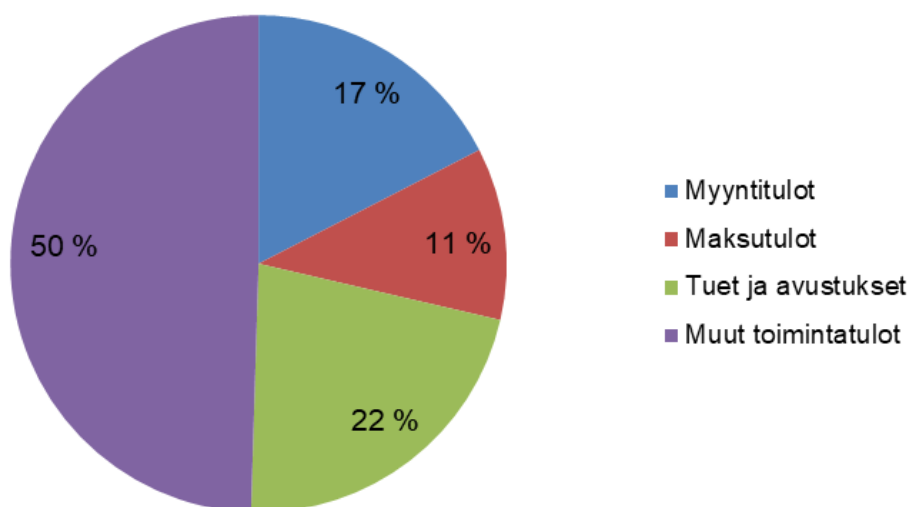
Taulukko 3 Ulkoisten toimintatulojen kehitys tulolajeittain

Vuodesta 2022 myyntitulot laskevat 16,8 % ollen 0,47 milj. euroa. Myyntituloja kertyy muun muassa kaukolämmön myynnistä. Palvelujen myyntihinnoissa on tärkeää huomioida tuotantokustannusten nousu. Myyntitulot laskevat 7,6 % vuodesta 2023 vuoteen 2024. Vuonna 2025 myyntitulojen arvioidaan laskevan edelleen ja olevan 0,42 milj. euroa.

Maksutuotot ovat vuonna 2023 0,30 milj. euroa eli 82,6 %:a vuotta 2022 pienemmät. Maksutuotot nousevat vuonna 2024 0,38 milj. euroon ja laskevat vuonna 2025 0,36 milj. euroon. Maksutuloista merkittävä osa on kertynyt perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen asiakasmaksuista, jotka siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle.

Tukien ja avustusten arvioidaan nousevan 8,6 % vuodesta 2022. Tukien ja avustusten kehitys on riippuvainen muun muassa käyttötalouden hankkeiden ja niihin haettavan ulkopuolisen rahoituksen toteutumisesta. Vuonna 2024 tukien ja avustusten arvioidaan laskevan 7,6 %: a ja vuonna 2025 5,2 %:a.

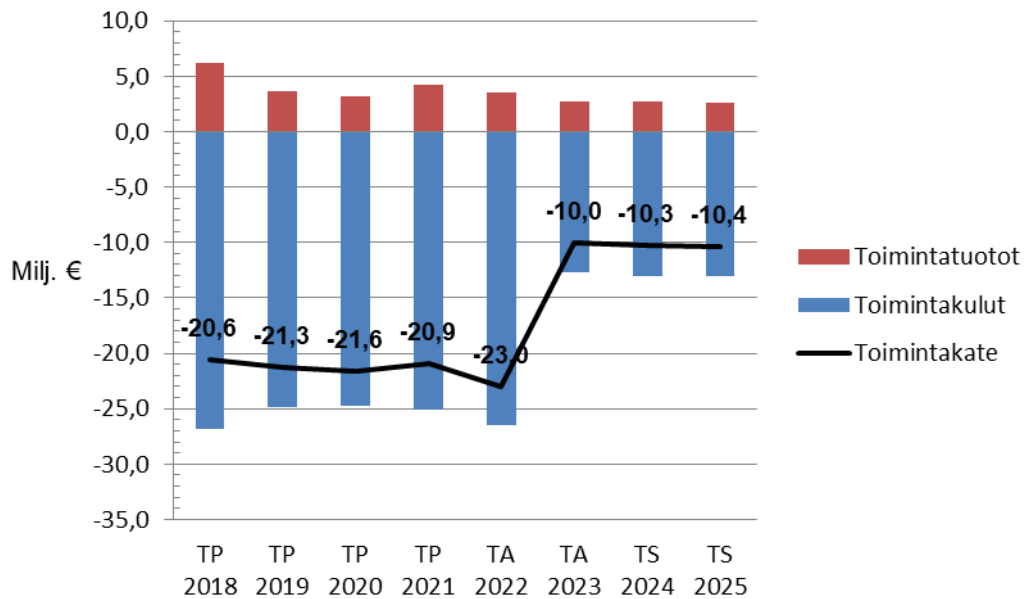
Muista toimintatuloista valtaosa kertyy asuin- ja liikehuoneistojen sekä ainakin seuraavan kolmen vuoden ajan sosiaali- ja terveystalouden toimintatulojen vuokrauksesta. Muut toimintatulo nousevatkin 91,2 %: vuodesta 2022 ollen 1,33 milj. euroa. Muiden toimintatulojen arvioidaan pysyvän vuoden 2023 tasolla koko suunnittelukauden.

Kuvio 10 Eri toimintatulojen jakautuminen talousarviossa 2023

Toimintakate

Vuoden 2023 talousarvion mukainen toimintakate eli toimintatulojen ja -menojen erotus on -10.013.500 euroa. Tämä tarkoittaa, että toimintamenoista saadaan katetuksi toimintatuloilla 23,0 prosenttia. Näin ollen verotuloista ja valtionosuuksista koostuvalla verorahoituksella jää katettavaksi 77,0 prosenttia. Vuonna 2018 toimintakate parani 0,1 prosenttia. Vuonna 2019 toimintakate oli 3,3 % edellisvuotta heikompi ja jatkoi heikentymistään vuonna 2020 ollen 2,0 %:a vuotta 2019 heikompi. Vuonna 2021 toimintakate parani 3,6 %:a. Vuoden 2022 talousarvion mukainen toimintakate on 9,8 prosenttia vuoden 2021 tilinpäätöstä heikompi. Vuonna 2023 toimintakatteen odotetaan parantuvan 56,4 prosenttia vuoden 2022 talousarvioon nähden. Vuonna 2024 toimintakate heikentyy 2,7 % ja vuonna 2025 1,1 %. Toimintakatteen ilmaiseman maksurahoituksen jatkuva heikkeneminen lisää painetta verorahoituksen kasvulle.

Kuvio 11 Toimintakatteen kehitys vuodesta 2018 vuoteen 2025, milj. euroa

Verorahoitus

Tervolan kunnan kunnallisveroprosentti on ollut vuodesta 2008 vuoteen 2019 asti 19,50. Talousarviovuodelle 2020 kunnanvaltuusto päätti 7.11.2019 nostaa kunnallisveroprosenttia 0,50 %-yksikköä 20,00 %:iin. Sote-uudistuksen takia kuntien kunnallisveroprosenttia leikataan 12,64 %-yks., joten talousarviovuonna 2023 kunnallisveroprosentti on 7,36 %. Kuntaliiton ennakkotiedon mukaan kuntien keskimääräinen painotettu veroprosentti vuonna 2023 tulee olemaan 7,38, kun se vuonna 2022 oli 20,01. Lapin kuntien keskimääräinen veroprosentti on vuonna 2023 8,54 (vuonna 2022 21,18). Talousarviovuodelle 2023 vahvistetut kiinteistöveroprosentit laskevat vakituisen asuinrakennusten osalta 0,50 %:sta 0,41%:iin ja yleishyödyllisten yhteisöjen osalta 0,25 %:sta 0 %:iin. Muutoin kiinteistöveroprosentit pysyvät vuoden 2022 tasolla.

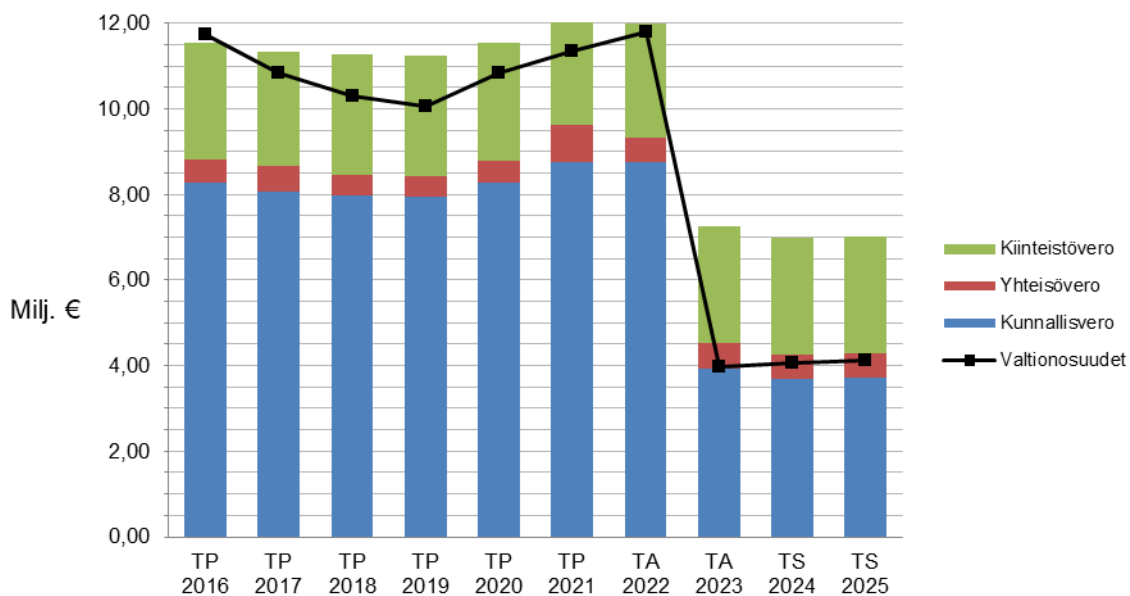
VERO	%
Kunnan tulovero	7,36
Kiinteistövero:	
Yleinen kiinteistövero	0,95
Vakituinen asuinrakennus	0,41
Muu asuinrakennus	1,00
Voimalaitos	3,10
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00

Taulukko 4 Kunnan veroprosentit vuonna 2023

Vuosien 2024–2025 verotuloarviot on laskettu kunnanvaltuuston 3.11.2022 vahvistamilla veroprosenteilla.

Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2023 yhteensä 7.262.000 euroa. Tästä kunnallisveron tuotoksi on arvioitu 3.919.000 euroa, osuudeksi yhteisöveron tuotosta 606.000 euroa ja kiinteistöverotuotoksi 2.736.000 euroa. Verotuloja arvioidaan kertyvän kaikkiaan 39,5 prosenttia vuodelle 2022 budjetoitua vähemmän sote-uudistuksesta johtuen. Kunnallisverotulojen arvioidaan lähivuosina kehittyvän maltillisesti, koska väkiluku on edelleen laskussa. Vuonna 2023 osuus yhteisöveron tuotosta laskee, koska kuntaryhmän jako-osuus pienenee myös sote-uudistuksen johdosta. Kunnallisveroa ja yhteisöveroa kertyy vielä aikaisemmilta vuosilta vanhoilla jako-osuuksilla, jonka johdosta etenkin vuoden 2023 verokertymä on tavanomaista korkeampi. Kiinteistöverotuloon ei arvioida tulevan merkittäviä muutoksia. Kiinteistöverotuloarviossa ei ole huomioitu valmistelussa olevaa kiinteistöveroselvitystä.

	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnallisvero	3 919 000	3 703 000	3 708 000
Yhteisövero	606 000	553 000	573 000
Kiinteistövero	2 736 000	2 734 000	2 734 000
Yhteensä	7 262 000	6 989 000	7 015 000

Taulukko 5 Kunnan verotulot 2023–2025**Kuvio 12 Verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien kehitys vuosina 2016–2025, milj. euroa**

Valtionosuudet laskevat vuonna 2023 noin 7,83 milj. euroa vuoden 2022 talousarviosta sote-uudistuksesta johtuen.

Talousarviovuodelle 2023 on budjetoitu käyttötalouden valtionosuuksia 3.980.000 euroa, josta peruspalvelujen valtionosuus on noin 3,50 milj. euroa, verotulomenetyksen kompensatio 0,58 milj. euroa sekä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus noin -0,10 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuus sisältää verotuloihin perustuvaa valti-

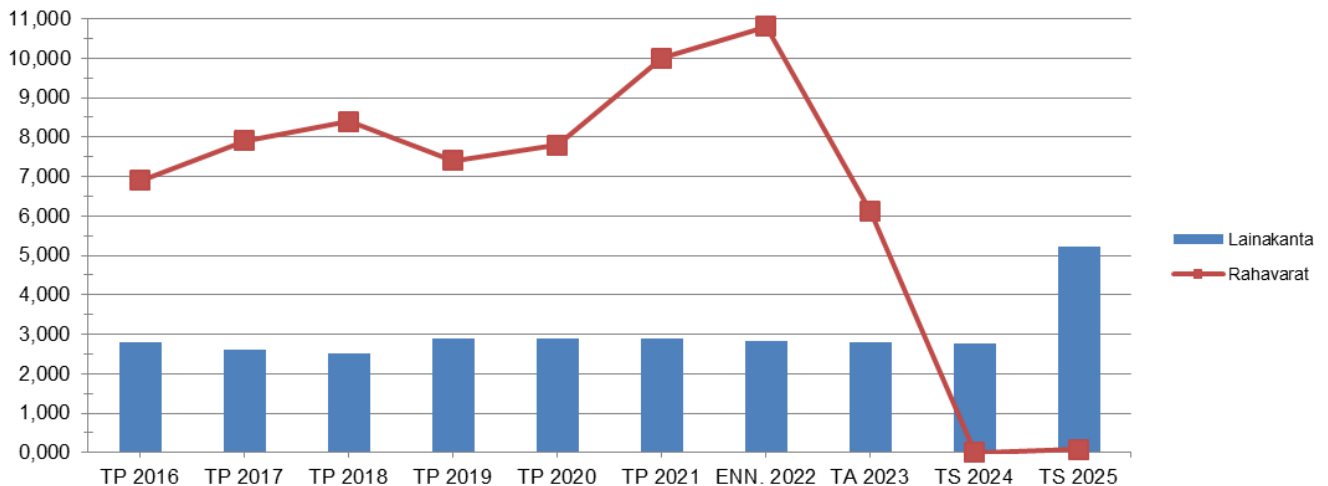
onosuuden tasausta 1,30 milj. euroa. Vuodelle 2024 valtionosuuksia on arvioitu kertyvän 4.050.000 euroa ja vuodelle 2025 4.130.000 euroa.

Rahoitustulot ja -menot

Talousarviovuodelle 2023 on budjetoitu yhteensä 880.000 euroa rahoitustuloja, mikä tarkoittaa 63,6 % nousua vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Rahoitustuloista 80.000 euroa arvioidaan kertyvän antolainojen ja muun rahoitustoiminnan koroista ja lopun 800.000 euron pääosin Lapin Sähkövoima Oy:n osakkeiden omistuksen perusteella saatavasta tulosta. Rahoitustuloja pienentää vuonna 2023 huomattavasti kunnanvaltuuston kesäkuussa 2019 hyväksymät konserniyhtiöiden lainajärjestelyt, jotka koskevat Tervolan Energia ja Vesi Oy:ta, Tervolan Palveluverkot Oy:ta ja Tervolan Vuokratalot Oy:ta. Vuosien 2024 ja 2025 taloussuunnitelmissa on arvioitu, että lainajärjestelyitä ei jatketa. Rahoitusmenoja on budjetoitu yhteensä 223.000 euroa, joista 48.000 euroa on pääosin nykyisten ja budjetoitujen lainojen korkomenoja ja 175.000 euroa muita rahoitusmenoja, joista suurimpana osakkuussähkön menot. Rahoitustulojen ja -menojen nettosumman arvioidaan nousevan vuonna 2024 50 tuhannella eurolla, mutta laskevan vuonna 2025 8,0 % 0,65 milj. euroon.

Lainakanta ja rahavarat

Mittavista investointien rahoitustarpeista johtuen kunnan lainamäärä kasvoi 2000-luvun alkupuolella lyhyessä ajassa huomattavasti. Tämän jälkeen lainamäärän kasvu on ollut hyvin maltillista ja viime vuosina lainamäärä on pääsääntöisesti pienentynyt. Vuosina 2011–2014 investoinnit toteutettiin tulorahoituksella eikä uusia lainoja tarvinnut nostaa. Vuonna 2015 on nostettu korkotukilainaa 0,9 milj. euroa tehostetun asumisyksikön rakentamista varten. Vuosina 2016-2017 ei ole nostettu uutta lainaa. Vuonna 2019 nostettiin korkotukilainaa Kotikulleron peruskorjaukseen. Suunnittelukauden alussa lainakanta on 2,8 milj. euroa, mikä tarkoittaa noin 969 euroa asukasta kohden.

Kuvio 13 Lainakannan ja rahavarojen kehitys vuosina 2016–2025, milj. euroa

Suunnittelukauden lopulla esitetään nostettavaksi uutta lainaa 2,5 milj. euroa kuntakonsernin investointien rahoittamiseksi. Lainojen lyhennyksiin on varattu n. 30–42 tuhatta euroa/vuosi. Taloussuunnitelman mukaan lainakanta on suunnittelukauden lopussa 5,2 milj. euroa eli n. 1.808 euroa asukasta kohden.

Taloussuunnitelmassa on huomioitu kunnan konserniyhtiöille myönnettyt lainat sekä tulevaisuuden lainatarpeet.

Vuosikatteen arvioidaan kattavan poistojen määrän koko taloussuunnittelukauden. Varsinaiseen toimintaan ja investointeihin ei siten tarvitse käyttää kertyneitä rahavaroja tai nostaa lainaa. Tilinpäätöksessä 2021 rahavarojen määrä oli 9,98 milj. euroa. Vuoden 2022 päättyessä rahavarojen arvioidaan olevan noin 10,8 milj. euroa. Taloussuunnittelukaudella rahavarojen arvioidaan laskevan 1,01 milj. euroon.

Tervolan kunnan taloudellinen tilanne eräiden taloudellisten kriteerien mukaan

Taulukossa 6 tarkastellaan kuntakonsernin taloudellista tilannetta käyttäen raja-arvoja, jotka on määritelty kuntalain erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä koskevassa pykälässä. Aiemmin tarkastelu koski vain kuntia, mutta nyt tarkastelu on laajennettu koskemaan kuntakonserneja. Tarkasteluun on otettu vain päätyneitä tilikausia, koska talousarviota ei laadita konsernitasolla.

Talouden tunnusluvut	Raja-arvo	2019	2020	2021
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde	alle 80 %	55,9 %	130,3	190,4
Tulovero-%	väh. ka + 2 %-yks.	19,50	20,00	20,00
Konsernin lainat ja vuokravastuut e/asukas	väh. ka + 50 %	2 522	2 539	2 373
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	alle 0,8	1,6	3,4	5,4

Taulukko 6 Taloudellisten kriteerien mukaisten tunnuslukujen arvot vuosina 2019–2021

Kunnan tulkitaan olevan erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa, mikäli kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien tai mikäli kertynyt alijäämä/asukas on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 € ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 €. Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli yllä olevan taulukon mukaiset rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat raja-arvot ovat täyttyneet kahtena vuonna peräkkäin. Vuonna 2021 kuntien keskimääräinen painotettu tuloveroprosentti oli 20,02 (v. 2022 20,01) ja kuntakonsernien keskimääräinen lainakanta ja vuokravastuut 9.065 euroa/asukas. Tervolan kuntakonsernissa raja-arvoista ei täyttynyt yksikään vuonna 2021.

4 Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma koostuu taulukko-osiosta ja tekstiosiesta. Taulukko-osiossa esitetään virkojen ja toimien lukumäärä, osa-aikaisuus sekä arviot työllistettävien lukumääristä ja sijaistarpeesta. Tuleville vuosille suunnitellut muutokset esitetään suhteessa talousarvion laadintavuoteen. Vertailutietona esitetään lisäksi tieto viimeksi päättyneeltä vuodelta. Henkilöstösuunnitelman tekstiosiossa esitetään kunnan henkilöstöjohtamiseen liittyvät tavoitteet ja periaatteet sekä perustellaan henkilöstömäärän kehitystä ja arvioidaan henkilöstömenojen kehitystä suunnittelukaudella. Henkilöstöä koskevia strategisia päämääriä ja tavoitteita on käsitelty kuntastrategiaosassa sekä kunnan toiminnan kehittämistavoitteiden yhteydessä.

Henkilöstöä koskevat periaatteet

Tervolan kunnan palvelussuhteet ovat pääsääntöisesti vakinaisia ja kokoaikaisia. Määräaikaisuutta voidaan käyttää työntekijän omasta pyynnöstä ja silloin, kun tehtävän sijaisuus, avoinna olevaan virkaan tai toimeen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tai muu vastaava syy sitä vaatii. Muu vastaava syy voi olla esimerkiksi työharjoittelun tai määrätyn työkokonaisuuden suorittaminen.

Vuosiloman sijaisia ei pääsääntöisesti palkata.

Osa-aikaisuutta voidaan käyttää työntekijän hakeutuessa omasta aloitteestaan kokoaikaisesta työstä osa-aikatyöhön sekä tämän seurauksena vapautuneen palvelussuhteen osan täyttämässä. Osa-aikaisuutta voidaan käyttää myös, mikäli tuotannolliset ja taloudelliset syyt sitä edellyttävät tai mikäli työn määrä ei ole tehtävän luonteen vuoksi riittävä kokoaikaiseen työsuhteeseen.

Periaatteet työttömyysuhanalaisten ja ikääntyneiden työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi sisällytetään yhdenvertaisuus- ja koulutussuunnitelmiin.

Yli 6 kk kestävät palvelussuhteet julistetaan pääsääntöisesti julkisesti haettaviksi hallintosäännön määräyksen mukaisesti. Työpaikkojen täytössä otetaan huomioon kunnan henkilöstön uralla etenemisen mahdollisuus. Avoimeksi tulevien virkojen ja toimien haettavaksi julistamisesta ja täyttämisestä on aina sovittava kunnanjohtajan kanssa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Henkilöstömäärän kehitys

Kunnan henkilöstömäärä 31.12.2021 oli 288 (v. 2020: 287). Henkilöstömäärään on laskettu mukaan kaikki vuoden viimeisenä päivänä kunnan palveluksessa työskennelleet henkilöt palvelussuhteen laadusta ja kestosta riippumatta. Henkilöstösuunnitelmassa esitetty henkilöstön määrä ei ole aivan yhteneväinen tilinpäätöksen lukujen kanssa, koska henkilöstösuunnitelmaan eivät sisälly kaikki sijaiset ja määräaikaiset. Vakinaisen henkilöstön määrä vuoden 2021 päättyessä oli 207 henkilöä (72 %). Erilaisissa määräaikaisissa palvelussuhteissa oli yhteensä 81 henkeä (28 %), joista sijaisia 47, työllistettyjä 12 ja muita määräaikaisia 22 henkeä.

Määräaikaisten palvelussuhteiden osuus on pysytellyt samalla tasolla viime vuosina. Määräaikaisuutta käytetään jatkossakin vain perustellusta syystä tai työntekijän omasta pyynnöstä. Määräaikaisista työ- ja virkasuhteista on käyty neuvottelut vuoden 2015 loppupuolella ammattijärjestöjen kanssa. Neuvottelujen tuloksena on kunnanhallitus esittänyt hallintokunnille, että ne harkitsisivat varahenkilöjärjestelmän käyttöönoton laajentamista tehtävissä, joissa tarvitaan paljon lyhytaikaisia sijaisia. Lisäksi hallintokunnille esitettiin, että toistaiseksi voimassa olevia virka- ja työsuhteita täytettäessä otettaisiin mahdollisuuksien mukaan entistä enemmän huomioon hakijan työkokemus Tervolan kunnan määräaikaisissa palvelussuhteissa.

Sijaisia talousarviovuonna arvioidaan tarvittavan lähinnä sivistystoimessa.

Suunnittelukaudella vakinaisen henkilöstön määrä vähenee, mikäli kunnan palvelurakenteessa tapahtuu muutoksia, jotka mahdollistavat henkilöstömäärän pienenemisen. Sote-uudistus on huomioitu henkilöstösuunnitelmassa siirtyvän henkilöstön osalta.

Kunnanjohtajan esitys sisältää uusia toimia ja virkoja. Teknisen osaston resurssia parannetaan vakinaisella rakennuttajainsinöörin toimella. Sivistyslautakunta esittää uutta erityisopettajan toimea vuodelle 2023 sekä hyvinvointiohjaajaa vuodelle 2024.

Talousarviovuoden lopussa henkilöstön määrän työllistetyt mukaan lukien arvioidaan olevan 143 henkeä.

Henkilöstömenojen kehitys

Henkilöstömenot olivat vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan 11,73 milj. euroa. Vuoden 2022 talousarviossa henkilöstömenoihin on varattu 12,58 milj. euroa. Ennusteen mukaan henkilöstökulut tulevat toteutumaan talousarvion mukaisesti. Vuonna 2023 henkilöstökulujen on arvioitu olevan 6,90 milj. euroa.

Nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Perusratkaisun sopimuskorotusten taso ilman kehittämisohjelmaa vuosina 2023–2024 on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan. Vuonna 2022 vuosikeskiarvovertailussa edelliseen vuoteen verrattuna kustannukset nousevat keskimäärin 1,76 prosenttia. Vuonna 2023 nousua on vähintään keskimäärin 3,05 prosenttia ja vuonna 2024 vähintään keskimäärin 3,11 prosenttia.

Vuonna 2018 tehtiin valtuustoaloite, jossa esitettiin henkilökunnan palkitsemista hyvästä tuloksesta tulospalkkauksen muodossa. Aloitteen johdosta kunnanhallitus asetti tulospalkkausta selvittävän työryhmän, jonka tekemän esityksen henkilöstön palkitsemisesta kunnanhallitus hyväksyi 24.6.2019.

TERVOLAN KUNTA

14.11.2022

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2023-2025

Tehtävänimike	TP 2021	TA 2022	Muutokset +/- kpl		
			TA 2023	TS 2024	TS 2025
KUNNANHALLITUS					
YLEISJOHTO					
Kunnanjohtaja	1	1			
Hallintojohtaja	1	1			
Hallintosihtööri	1	1			
Toimistosihtööri		1			
Palvelusihtööri	1	1			
Suunnittelija		1	-1		
Suunnittelija (m.a)	0,5				
Pääkirjanpitäjä	1	1			
Kirjanpitäjä	1	1			
Kirjanpitäjä-palkkasihtööri		0,5			
Kirjanpitäjä 50 %	1				
Atk-tukihenkilö	2	2			
ICT-suunnittelija ⁽¹⁾		1			
Yksilövalmentaja	1	1			
Työvalmentaja	1	1			
Pakolaistyö (m.a.) pakolaisohjaaja	1	1			
HENKILÖSTÖ					
Palkkasihtööri	2	1			
Kirjanpitäjä-palkkasihtööri		0,5			
Suunnittelija (m.a)	0,5				
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	15	16	15	15	15
MAASEUTULAUTAKUNTA					
MAASEUTUELINKEINOT					
Maaseutupäällikkö	1	1			
Maaseutusihtööri	1	1			
Maaseutuasiamies	1	1			
Toimistosihtööri	2	1,5			
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	5	4,5	4,5	4,5	4,5

Tehtävänimike	TP 2021	TA 2022	Muutokset +/- kpl		
			TA 2023	TS 2024	TS 2025
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
TEKNINEN JOHTO					
Tekninen johtaja	1	1			
Rakennusinsinööri	1	1			
Hallintosihteeri	1	1			
Toimistos sihteeri	0,5	0,5			
Rakennuttajainsinööri			1		
Tekninen suunnittelija (m.a.)		1	-1		
KIINTEISTÖT					
Kiinteistönhoitaja	3	3			
Kirvesmies	2	2			
YLEISET ALUEET					
Ulkoalueiden hoitaja	1	2			
Liikuntapaikkojen hoitaja	1	1			
TUKIPALVELUKESKUS					
Ravitsemispäällikkö	1	1	-1		
Ravitsemistyöntekijä	9	9	-9		
Ravitsemistyöntekijä (50 %)	3	3	-3		
Keittolanhoitaja	1	1	-1		
Siivouspalveluesimies		1			
Siivooja	11	10	-2		
Siivooja (52 %)	1	1			
Laitosapulainen	4	4	-4		
Lähiruoka-hankkeen työntekijä	1	1	-1		
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	41,5	43,5	22,5	22,5	22,5

Tehtävänimike	TP 2021	TA 2022	Muutokset +/- kpl		
			TA 2023	TS 2024	TS 2025
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
SIVISTYSTOIMEN JOHTO					
Sivistysjohtaja	1	1			
Hallintosihteeri	1	1			
VARHAISKASVATUS					
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1			
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1			
Varhaiskasvatuksen opettaja	2	3			
Varhaiskasvatuksen opettaja (m.a.)	1				
Lastenhoitaja	5	4			
Lastenhoitaja (m.a.)	6	7			
Päiväkotiapulainen (50 % tukipalv.keskukselle)	1	1			
Perhepäivähoitaja	2	2			
Perhepäivähoitaja (m.a.)	4	4			
Varhaiskasvatuksen avustaja (m.a.)	1				
PERUSKOULUTUS					
Rehtori	0,5	0,5			
Koulusihteeri	0,5	0,5			
Luokanopettaja	15	15			
Erityisopettaja	2	2	1		
Erityisluokanopettaja	1	1			
Lehtori	7	7			
Esiopettaja (osa-aik.)	1	1			
Päätoiminen tuntiopettaja	5	5			
Päätoiminen tuntiopettaja (m.a.)	2	2			
Koulunkäynninohjaaja (77,4-100 %)	6	6			
Koulunkäynninohjaaja (46,8-100) (ma)	3	2			
TOISEN ASTEEN KOULUTUS					
Lukio					
Rehtori	0,5	0,5			
Koulusihteeri	0,5	0,5			
Lehtori	3	3			
KIRJASTO					
Kirjastotoimenjohtaja	1	1			
Kirjastovirkailija	2	2			
Kirjastoavustaja	1	1			
VAPAA-AIKA					
Vapaa-aikaohjaaja	1	1			
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1			
Hyvinvointiohjaaja				1	
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	79	77	78	79	79

Tehtävänimike	TP 2021	TA 2022	Muutokset +/- kpl		
			TA 2023	TS 2024	TS 2025
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA					
SOSIAALITOIMEN JOHTO					
Sosiaalijohtaja	1	1	-1		
Hallintosihteeri	2	2	-2		
Palvelusihteeri	1	1	-1		
SOSIAALIPALVELUT					
Sosiaalityö					
Sosiaalityöntekijä	2	2	-2		
Sosiaaliohjaaja	1	1	-1		
Vanhuspalvelut					
Vanhustenhuollon johtaja	1	1	-1		
Kehitysjohdaja	1	1	-1		
Vanhuspalveluiden ohjaaja	2	2	-2		
Sairaanhoitaja	1	1	-1		
Kodinhoitaja	30	30	-30		
Hoiva-avustaja/kodinhoitaja	1	1	-1		
Perushoitaja	13	13	-13		
Kotikuntoutuksen ohjaaja	1	1	-1		
Viriketoiminnan ohjaaja	1	1	-1		
Kehitysvammahuolto					
Kehitysvammahuollon johtaja	1	1	-1		
Hoitaja	10	10	-10		
Hoitoapulainen	1	1	-1		
TERVEYDENHUOLTO					
Terveyskeskuslääkäri	1	1	-1		
Vuodeosaston osastonhoitaja	1	1	-1		
Sairaanhoitaja ⁽²⁾	9	9	-9		
Perushoitaja	8	8	-8		
Mielenterveyshoitaja	1				
Hoiva-avustaja ⁽²⁾	1	1	-1		
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	91	90	0		
Työllistetyt (m.a.) ⁽²⁾	12	14	14	14	14
YHTEENSÄ	243,5	245	134	135	135
			Arvio sijaisten tarpeesta (lkm)		
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Viran- tai toimensijaiset					
Kunnanhallitus	0	3	3		
Maaseutulautakunta	0	0			
Tekninen lautakunta	0	0			
Sivistyslautakunta	10	6	6	6	6
Sosiaali- ja terveyslautakunta	30	30			
Yhteensä	40	39	9	6	6
HENKILÖSTÖ 31.12.	283,5	284	143	141	141

1) ICT-suunnittelija mahdollisesti korvaa toisen atk-tukihenkilön

2) Työllistetyt yhteensä

5 Kunnan toiminnan kehittämistavoitteet

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määrittellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Tervolan kuntastrategian kokouksessaan 16.6.2022.

Viihtyisä, elinvoimainen Tervola

Missio

Huolehdimme kuntalaistemme hyvinvoinnista ja kunnan elinvoimaisuudesta.

Visio

Viihtyisä ja elinvoimainen Tervola (VET).

Strategian läpileikkaavat arvot ovat:

- Asukaslähtöisyys ja yrittäjähenkisyys
- Maaseudun ja paikallisuuden arvostaminen
- Vastuullisuus
- Idearikkaus ja innovaatiokykyisyys

Strategiset suunnat ja tavoitteet

1. *Panostamme viihtyvyyteen.*

Tavoite: Viihtyisä Tervola kaikille.

Mittarit	TA2023	2030
Asukasviihtyvyysskysely	9,0	9,9

2. *Lisäämme Tervolan houkuttelevuutta, vetovoimaisuutta ja elinkeinorakenteemme monipuolisuutta.*

Tavoite: Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupitäjä.

Mittarit	TA2023	2030
Asukasluku	3000	3050
Vuosittain peruskorjatut vuokra-asunnot	4kpl	100 %
Rakennusluvut	50	60
Syntyneet lapset	25	30
Nettomuutto	+50	+10
Yritysten nettolisäys	+10	+10
Työllisyysaste	75 %	80 %
Työttömyysaste	10 %	8 %
Työpaikkojen omavaraisuusaste	92 %	95 %
Yrittäjäbarometri (asteikko 1-5)	3,5	4,9
Yhteisöveron kehitys	606.000 €	700.000 €

Panostamme suunnitelmallisesti maankäyttöön tarjotaksemme kysyntää vastaavia laadukkaita tontteja ja vuokra-asuntoja. Edistämme etätyömahdollisuuksia kaikille ja tuemme palvelutarjonnan lisäämistä valokuituverkosamme.

Kehitämme kunnan tarjoamaa yritysneuvontaa. Vastaamme yritysten tontti- ja toimitilararpeisiin.

Maaseutukylät ja kuntakeskus luovat hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä myös hyvien liikunta- ja harrastusmahdollisuuksien kautta. Kouluissamme kehitetään turvallisia oppimisympäristöjä.

3. Panostamme kuntalaisten ja työntekijöiden hyvinvointiin ja turvallisuuteen kehittämällä Tervolan palveluja ja kumppanuuksia..

Tavoite: Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa.

Mittarit	TA2023	2030
Asukkaiden hyvinvointi (Taloustutkimus, asteikko 0-10)	9,0	9,9
Työntekijöiden työtyytyväisyys (Työhyvinvointikysely, asteikko 1-5)	4,5	4,9
Koettu turvallisuus (Taloustutkimus, asteikko 0-10)	9,0	9,9
Tapahtumien määrä	+20 % v. 2022 verrattuna	+30 % v. 2022 verrattuna

Kehitämme palveluja idearikkaalla suunnittelulla, hyvällä johtamisella ja hyvinvoivilla työntekijöillä. Hyödynnämme palvelutuotannossamme uutta teknologiaa sekä edistämme kumppanuuksia kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Tiivistämme yhteistyötä kuntakonsernin eri toimijoiden kanssa.

Edistämme työhyvinvointia, sillä hyvinvoivat, osaavat ja työssään viihtyvät työntekijät ovat toimintamme keskeisin voimavara. Kehitämme hyvää johtamista ja esimiestyötä.

4. Panostamme paikallisuuteen, vastuullisuuteen ja Tervolan brändin vahvistamiseen kunnan toiminnassa.

Tavoite: Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen..

Mittarit	TA2023	2030
Kuntakonsernin tervolalaisten sopimus- kumppanien määrä	+20 % v. 2022 verrattuna	+30 % v. 2022 verrattuna
Uusiutuvan energian käyttöä lisäävien toimenpiteiden määrä	1	1
Lähiruokahankintojen osuus	+40 % v, 2022 verrattuna	+100 % v. 2022 verrattuna

Sitoudumme hyödyntämään paikallista uusiutuvaa energiaa. Teemme hankinnoissamme paikallisuutta tukevia ja kestäväen kehityksen mukaisia valintoja.

Huomioimme kunnan hankinnoissa ja investoinneissa yritysvaikutukset.

5. Tuotamme monikanavaista viestintää.

Tavoite: Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta.

Mittarit	TA2023	2030
Internet-sivujen kävijät	150.000	250.000
Sosiaalisen median seuraajat	+20 % v. 2022 verrattuna	+50 % v. 2022 verrattuna
Kunnallisen tiedotuslehden verkkolukijat	+25 % v. 2022 verrattuna	+50 % v. 2022 verrattuna
Viestintään osallistuvien ulkopuolisten tahojen määrä	2	4

Kehitämme markkinointia ja tiedotamme Tervolan mahdollisuuksista. Viestintämme on monikanavaista, vuoro-vaikutteista ja aktiivista. Viestimme Tervolan strategisista suuntauksista ymmärrettävästi ja näkyvästi.

Suunnittelukauden painopistealueet

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 22.9.2022 hyväksynyt kunnan ja kuntakonsernin suunnittelua ohjaaviksi tavoitteiksi taloussuunnitelmakaudelle 2023–2025 seuraavat:

Viihtyvyyys:

1. Laadukkaat asunnot/asuntokannan parantaminen
2. Harrastepaikat, liikuntapaikat ja leikkipaikat ja niiden kunnossapito
3. Vahvistetaan ja ylläpidetään haja-asutusalueiden palveluja

Elinvoima:

1. Kemijoen ja luonnon hyödyntäminen (maisemointi)
2. Yritystonttien markkinointi
3. Tuetaan kylien elinvoimaisuutta

Hyvinvointi:

1. Kattavat lähipalvelut jatkossakin hva:lle siirtymisen jälkeen (vaikuttamistyö hyvinvointialueelle)
2. Riittävät henkilötyöresurssit palvelujen turvaamiseksi
3. Olemassa olevan kouluverkon säilyttäminen

Paikallisuus:

1. Lähihuokapalveluiden kehittäminen
2. Kilpailutusten hyödyntäminen (positiivinen diskriminointi, laatukriteereiden asettaminen paikalliset huomioiden)

Positiivinen ja osallistava viestintä:

1. Tervolan kunnan ja uuden kuntabrändin tunnetuksi tekeminen kuntarajojen ulkopuolelle
2. Aktiivinen tiedottaminen
3. Avoimuus

Kunnanvaltuusto asettaa hallintokunnille vuosittain talousarvion valmistelun ja hyväksymisen yhteydessä lyhyen tähtäimen toiminnalliset tavoitteet, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja valtuuston asettamista tavoitteista. Toiminnalliset tavoitteet esitetään talousarvion käyttötalousosassa. Hallintokunnat vievät tavoitteet edelleen tulosalueille operatiivisen johtamisen tueksi. Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti osana muuta talouden ja toiminnan seuranta.

Myös erillisten toimialakohtaisten ohjelmien ja kehittämishankkeiden tulee olla kunnan strategisista tavoitteista johdettuja.

MAAPOLIITTINEN OHJELMA

Kunnan maapoliittisina tavoitteina on:

- osayleiskaavassa määritellyn hyvän ja tavoitteellisen yhdyskuntarakenteen turvaaminen
- kohtuuhintaisen tonttimaan tarjonnan turvaaminen
- yhdenvertaisuusperiaatteen toteuttaminen ja maakeinottelun estäminen
- viihtyisän ja virikkeellisen asuinympäristön muodostumisen edistäminen
- yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen

Maanhankinta

Rakennusmaan hankinnalla tulee turvata

- hyvä yhdyskuntarakenne ja kohtuuhintainen tonttimaa
- kunnan kehityksen kannalta merkittävien alueiden hankinta

Kunnan tulee pyrkiä hankkimaan omistukseensa rakentamiseen tarvittava raakamaa ennen alueen rakennuskaavoittamista.

Raakamaareservinä kunnalla tulee olla maareservi, joka vastaa vähintään viiden vuoden rakentamistarvetta ja sijaitsee siten, että kaikki käyttöönoton edellytykset ovat olemassa.

Maanhankinnalla tulee turvata kunnan omia hankkeita varten tarvittavien tonttien ja alueiden käyttöön saaminen (mm. yleiset tontit sekä virkistysalueet).

Maanhankintatavat

Maata hankitaan ensisijaisesti vapaaehtoisella kaupalla.

Vaihtoa voidaan käyttää maanhankinnassa, jos hinta on kohtuullinen tai vaihto edistää kohteena olevan alueen suunnitelmien toteuttamista.

Lunastusta käytetään raakamaan hankintaan erikseen niin päätettäessä, mikäli kunnan suunnitellun kehityksen kannalta on tärkeää saada määrätty alue kunnalle eikä vapaaehtoiseen kauppaan ole päästy. Asemakaava-alueilla lunastusta käytetään, mikäli kunta tarvitsee aluetta eikä vapaaehtoiseen kauppaan ole päästy.

Maan luovuttaminen ja tonttipolitiikka

Kunnan maanluovutuksen tavoitteena on kohtuuhintaisten tonttien luovuttaminen rakentamiseen ja kunnan suunnitelmallinen kehittäminen.

Kunnan kehittämistavoitteita ovat tonttipolitiikan kannalta muun muassa:

- yhdyskuntarakenteen eheyttäminen
- sosiaalisesti toimivien asuntoalueiden muodostaminen
- olemassa olevien investointien hyödyntäminen
- asuntorakentamiseen ja työpaikkarakentamiseen osoitettujen tonttien jatkuva ja riittävä tuottaminen.

Tonttien luovutusperiaatteet

Tontteja luovutetaan kunnanvaltuuston hyväksymien luovutusperiaatteiden ja ehtojen mukaisesti.

Tonttien luovutusehdot ja -hinnat*Luovutustapa*

Tavoitteena tulee olla tonttien myyminen.

Tonttien hinnoittelu ja vuokra

Tontit hinnoitellaan käyvän hinnan mukaan.

Vuokrattaessa tontteja vuosivuokran suuruus on 5 % tontin myyntihinnasta.

Asemakaavan toteuttaminen

Mikäli kunnallistekniikan tehokas ja taloudellinen käyttö sitä vaatii, tulee käyttää rakentamiskehotusta tarvittaessa rakentamattomien tonttien toteuttamiseksi.

6 Kuntakonsernin omistajaohjaus ja tytäryhteisöille asetetut tavoitteet

Konsernijohto

Kuntakonsernitoimijoiden yhteistyön syventäminen konsernityöryhmän loppuraportin ja laaditun etenemissuunnitelman mukaisesti.

Konserniohjeen uudistaminen vuoden 2023 aikana.

Riverbank Oy (nimi tulee muuttumaan: Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy)

Toiminta-ajatus: Yhtiö tuottaa kunnalle elinkeinopalveluja, osallistuu kehittämishankkeiden suunnitteluun, toimitilojen ja rakennuspaikkojen markkinointiin, yritysten toimintaympäristön kehittämiseen, kuntamarkkinointiin sekä elinkeinostrategian toteuttamiseen.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2023–2025:

- Yritysten määrän nettolisäys vuosittain vähintään 10 ja uusia työpaikkoja Tervolaan vuosittain vähintään 10 kpl, sis. mm. toimitila- ja yritystonttimarkkinoinnin.
- Kunnan palvelutuotantoa tukevan yritystoiminnan lisääntyminen.
- Yrityshautomotoiminnan käynnistäminen suunnittelukaudella yhteistyössä ammattiopisto Lappian kanssa.
- Kunnan elinkeino-ohjelman päivittäminen.
- Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on vuosittain positiivinen.

Riverbank Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	129 000	144 000	138 000	138 000	138 000
Liikevoitto	-3 939	0	7 000	2 000	0
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	-3 939	0	7 000	2 000	0
Tilikauden tulos	-3 939	0	7 000	2 000	0
Bruttoinvestoinnit			0	0	0
Lainakanta 31.12.			0	0	0
Henkilöstö, lkm	1,5	2	2	2	2

Tervolan Energia ja Vesi Oy

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2023–2025:

- Yhtiön taksat ja maksut säilyvät kilpailukykyisinä verrattuna naapurikuntiin.
- Toimitusvarmuus paranee eli häiriöiden määrä vähenee.
- Rakennetun viemäriverkoston piirissä olevien talouksien liittymisaste on 100 %.
- Vesijohtoverkoston automaatioastetta nostetaan ja valvontaa parannetaan.
- Talouden tervehdyttämissuunnitelman laatiminen.
- Yhteistyö kunnan, Tervolan Vuokratalot Oy:n ja Tervolan Palveluverkot Oy:n kanssa syvenee.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.

Tervolan Energia ja Vesi Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	1 632 122	2 315 390	2 306 000	2 340 000	2 439 000
Liikevoitto	70 440	272 810	-292 000	-275 000	-193 000
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	67 738	259 958	-295 000	-255 000	-195 000
Tilikauden tulos	85 801	259 958	0	0	0
Bruttoinvestoinnit	517 336	2 386 000	2 697 000	5 400 000	2 209 000
Lainakanta 31.12.	4 086 379	2 141 975	5 900 589	9 800 589	11 100 589
Henkilöstö, lkm	9	9	11	11	11

Tervolan Palveluverkot Oy

Yhtiön tarkoituksena on edistää Tervolan kuntalaisten tietoliikenneyhteyksiä joko itse taikka osittain tai kokonaan omistamiensa yritysten välityksellä ja laajakaistaverkon antamin edellytyksin tukea kestävästä kehitystä ja kuntalaisten tasavertaista kohtelua yhtiön toimialueella.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2023–2025:

- Valokuituverkon hyödyntäminen kunnan elinvoimaisuuden lisäämiseksi.
- Liittymien aktiivinen markkinointi.
- Viestinnän tehostaminen.
- Yhtiön palvelutarjonnan laajentaminen naapurikuntiin.
- Yhteistyö kunnan, Tervolan Energia ja Vesi Oy:n sekä Tervolan Vuokratalot Oy:n kanssa syvenee.
- Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on positiivinen.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.

Tervolan Palveluverkot Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	223 046	220 000	240000	264000	275000
Liikevoitto	23 724	44 000	65000	75000	80000
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	23 724	44 000	65000	75000	80000
Tilikauden tulos	23 755	44 000	65000	75000	80000
Bruttoinvestoinnit	297 601	260 000	100000	30000	30000
Lainakanta 31.12.	1 825 000	2 012 500	2012500	1800000	1700000
Henkilöstö, lkm	0	1	0,2	0,3	0,3

Tervolan Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus: Yhtiö tarjoaa kuntalaisille ja kuntaan muuttaville riittävän tasokasta asumispalvelua viihtyisässä ympäristössä kohtuulliseen hintaan.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2023–2025:

- Yhtiö jatkaa asuntokannan jalostamista nykyajan asumisen vaatimustason mukaiseksi.
- Yhtiön hallussa olevien piha-alueiden ja leikkipaikkojen kunnostaminen
- Kunnan alueen asuntotarjontaa lisätään.
- Nostaa asuntojen käyttöasteen 91 %:iin suunnittelukauden loppuun mennessä.
- Yhteistyö kunnan, Tervolan Energia ja Vesi Oy:n ja Tervolan Palveluverkot Oy:n syvenee.
- Talouden tervehdyttämissuunnitelman laatiminen.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.

Tervolan Vuokratalot Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	1 192 173	1 227 000	1 215 000	1 233 000	1 252 000
Liikevoitto	-150 717	85 000	26 000	6 000	22 000
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	-200 864	38 000	-34 000	-48 000	-29 000
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0
Bruttoinvestoinnit	141 648	380 000	424 000	317 000	389 000
Lainakanta 31.12.	3 794 594	3 483 000	3 744 963	3 522 000	3 300 000
Henkilöstö, lkm	2,3	3	3	3	3

7 Talousarvion osat ja sitovuus

Talousarvion tehtävä rakenne

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinta ja hyväksyminen sekä rakenne perustuvat kuntalain 110 §:ään. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio sekä kolmen tai useamman vuoden suunnitelmakaudelle taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Tervolan kunnassa suunnittelu-kauden pituus on kolme vuotta.

Kuntalain mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja laadinnassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan käyttötalouden, tuloslaskennan, investointien ja rahoituksen osalta. Käyttötalous- ja investointiosa edustavat toiminnan ohjauksen näkökulmaa, tuloslaskelma- ja rahoitusosa kokonaistalouden näkökulmaa.

Edellä tämän asiakirjan yleisperusteluissa on tarkasteltu kunnan toiminnan ja talouden suunnitteluun vaikuttavia yleisiä tekijöitä. Käyttötalousosassa esitetään lisäksi yleisperusteluja tarkempia, tulosaluekohtaisia perusteluja. Käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset tavoitteet ja budjetoidaan palveluiden järjestämisen edellyttämät menot ja tulot.

Tuloslaskelmaosassa yhdistetään käyttötalousosan tulosalueiden ulkoiset menot ja tulot sekä budjetoidaan kunnan yhteiset tulot ja menot, joita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä mahdolliset satunnaiset erät. Lisäksi tuloslaskelmaosassa esitetään pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden suunnitelman mukaiset poistot, jotka lasketaan kunnanvaltuuston hyväksymän (14.12.2017) poistosuunnitelman mukaan.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankinnat, näiden rahoitusosuudet sekä omaisuuden myynti. Rakennuksiin sekä kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin liittyvät investoinnit suunnittelukaudella eritellään rakentamisohjelmassa.

Rahoitusosassa esitetään yhteenvedona arviot varsinaiseen toimintaan ja investointeihin liittyvistä rahan lähteistä ja käytöstä. Rahoitusosassa budjetoitavia eriä ovat antolainojen muutokset ja pitkäaikaisten lainojen muutokset. Muita maksuvalmiuden muutoksia, kuten korottomien saamisten ja velkojen muutoksia, ei budjetoida.

Tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Valtuustoon nähden sitovat erät on määritelty seuraavasti.

Käyttötalousosan sitovuus

Valtuusto osoittaa käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot tulosalueittain. Kunnanhallituksen ja lautakuntien talousarvion sitovuus valtuustoon nähden on toimintakate eli tulojen ja menojen välinen erotus (nettoperiaate). Valtuusto päättää talousarviossa tulojen ja menojen erotuksen määrärahana tai tuloarviona. Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarvion kunnanhallitusta ja lautakuntia sitovaksi toimielintasolla, joten toimielin ei saa ylittää toimielintason talousarviota ilman valtuuston hyväksymistä. Määrärahojen korottamista tai tuloarvion alentamista koskeva talousarvion muutos on käsiteltävä valtuustossa riippumatta siitä, johtuuko poikkeama arvioitujen bruttomenojen ylittymisestä vai bruttotulojen alittumisesta. Toimielin voi tulosalueidensa sisällä ja välillä päättää määrärahojen siirroista. Valtuusto asettaa käyttötalousosassa lisäksi toiminnalliset tavoitteet, jotka ovat sitovia toi-

mielimitäin. Tulosalueittain esitettävät poistot ja muut laskennalliset erät sekä suoritemittarit eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Tuloslaskelmaosan sitovuus

Tuloslaskelmaosan määrärahojen ja tuloarvioiden osalta valtuustoon nähden sitova on vuosikate. Pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden poistoja ei budjetoida määrärahoina, vaan niiden sitovuus määritetään poistosuunnitelmassa. Tuloslaskelmaosassa esitetään lisätietona myös tulo-rahoituksen riittävyyttä kuvaavia tunnuslukuja ja tavoitteita, jotka eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Investointiosan sitovuus

Valtuusto hyväksyy investointiosan määrärahat ja tuloarviot hankkeittain tai hankeryhmittäin. Pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankinnat on esitetty investointiosassa sitovuustason mukaisesti. Rakentamishjelmassa eriteltävät suunnitelmakauden talonrakennus- ja kiinteiden rakenteiden hankkeet sekä energiahuollon investoinnit ovat sitovia hankkeittain.

Seuraavat euromääräiset rajat alittavat, yksittäiset hankinnat esitetään sitovina toimielimitäin hankeryhmätasolla:

- Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot: 30 000 euroa
- Maa- ja vesialueet: 100 000 euroa
- Rakennukset: 50 000 euroa
- Kiinteät rakenteet ja laitteet: 30 000 euroa
- Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet: 10 000 euroa
- Sijoitukset: 50 000 euroa

Hankkeen vastaavalle annetaan toimivalta tarkistaa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Rahoitusosan sitovuus

Rahoitusosassa valtuustoon nähden sitovaa on pitkäaikaisten lainojen muutos. Rahoitusosassa esitetään lisätietona myös toiminnan ja investointien rahoituksen tunnuslukuja ja tavoitteita, jotka eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Kunnan ja kunnan kokonaan omistamien yhtiöiden väliset konsernin lainajärjestelyt ovat mahdollisia kunnanvaltuuston päätöksen (14.6.2012 / 50 §) mukaisesti: kunnan myöntämien lainojen kokonaismäärä yhtiötä kohti, samoin kuin kunnan yksittäiseltä yhtiöltä ottaman lainan määrä, voi olla kerrallaan enintään 300 000 euroa.

Tilivelvolliset ja seurantavastuu

Tilivelvollisia ovat seuraavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat:

- kaikkien toimielinten jäsenet (lukuun ottamatta valtuustoa)
- kaikkien toimielinten esittelijät
- kunnanjohtaja
- osastopäälliköt
- hallintojohtaja
- maaseutupäällikkö
- tekninen johtaja
- sivistysjohtaja

Tilivelvollisuus merkitsee vastuuta valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta, määrärahojen käytöstä ja tuloarvioiden kertymisestä talousarvion mukaisesti. Tilivelvollisten tulee huolehtia talousarvion toteutumisen seu-

rannasta. Mahdollisessa määrärahan tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin.

Käyttösuunnitelmat

Kunnanvaltuuston vahvistettua talousarvion, jossa se on osoittanut toimielimille määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet, toimielimet päättävät talousarvioehdotusten pohjaksi laatimiensa käyttösuunnitelmien tarkistamisesta siten, että ne vastaavat valtuuston hyväksymää talousarviota.

KÄYTTÖTALOUSOSA

8 Strateginen johto

8.1 Strategisen johdon toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Strategisen johdon toiminta-ajatuksena on hyvinvoinnin lisääminen tervolalaisen kulttuuriperinteen pohjalta maaseutuelämän myönteisiä mahdollisuuksia vahvistamalla. Hyvätasoiset kunnalliset palvelut turvataan ylläpitämällä vakaata talouspohjaa.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Valtuuston kokouksia, kpl	7	6	6	6	7
Valtuustoseminaareja/iltakouluja, kpl	4	5	4	4	4

8.2 Strategisen johdon määrärahat ja tuloarviot

Strategisen johdon tulosalue sisältää kunnanvaltuuston kokoustoiminnan ja seminaarien järjestämisen. Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnanvaltuusto on 8.9.2016 päättänyt, että kunnanvaltuustoon valitaan 17 valtuutettua. Uusi valtuustokausi alkoi poikkeuksellisesti 1.8.2021. Kunnanvaltuustolla on kokouksia vuosittain 6-7. Valtuustoseminaareja on järjestetty yleensä kaksi- neljä kertaa vuodessa. Tulosalue ei sisällä palkattua henkilöstöä.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
STRATEGINEN JOHTO					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-13 526	-13 900	-13 900	-13 900	-13 900
Palvelujen ostot	-12 038	-12 200	-15 000	-15 000	-15 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 968	-900	-900	-900	-2 400
TOIMINTAKULUT	-28 532	-27 000	-29 800	-29 800	-32 000
TOIMINTAKATE	-28 532	-27 000	-29 800	-29 800	-32 000
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-431		-2 600	-2 600	
Poistot ja arvonalentumiset	-431		-2 600	-2 600	
TILIKAUDEN TULOS	-28 964	-27 000	-32 400	-32 400	-32 000
Laskennalliset menot-tulot=netto	-1 263				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Kunnanvaltuuston menot koostuvat valtuuston työskentelyyn liittyvistä menoista, kokouspalkkioista ja ansionmenetyskorvauksista. Vuoden 2023 määrärahoissa on huomioitu luottamushenkilöiden sähköisen koulutusalan kustannukset.

9 Kunnanhallitus

9.1 Kunnanhallituksen toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Kunnanhallituksen toiminta-ajatuksena on kunnan väestöpohjan kasvattaminen toimeentulomahdollisuuksia luomalla aktiivisen elinkeino-, työllisyys- ja maapolitiikan avulla sekä hyvälaatuisten kunnallisten palvelujen edelleen kehittäminen ammattitaitoisen ja hyvinvoivan henkilöstön avulla.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Ylläpidetään julkisen liikenteen tasoa	Asiointiliikennelinjojen lkm Tervolan kunnan rahoitusosuus seudullisesta joukkoliikenteestä	Nykyinen taso (5 kpl) Rahoitusosuus laskee käyttäjämäärän kasvaessa
		Asiointipisteen kehittäminen	Asiointipisteen asiakasmäärä	Asiakasmäärä kasvaa
Elinvoima	Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupaikkakunta	Yritystonttien markkinointi	Markkinointikampanjan toteutus	Kyllä
		Yritystukien myöntäminen yrittäjille	Yritystukien hakijamäärä	60 kpl
		Kylien viihtyisyyttä lisääviin hankkeisiin myönnettävän avustuksen markkinointi	Markkinointikampanjan toteutus Avustuksen kuvaus verkkosivuille	Kyllä Kyllä
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Kehityskeskustelut henkilöstölle	Kehityskeskustelujen suoritus-%	100 %
		Työhyvinvointikoulutuksen tai henkilöstötapahtuman järjestäminen koko henkilöstölle	Toteutuminen	Kyllä
		Säännölliset osastopalaverit	Osastopalavereiden lkm	4 kpl
		Tiimipalaverikäytännön kehittäminen	Tiimipalavereiden käyttöönotto	Kyllä
		Kehitetään kunnan vetovoimaa työnantajana	Rekrytointiprosessin muotoilu	Kyllä

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Yrittäjäkahvien järjestäminen säännöllisesti	Yrittäjäkahvien lkm	4 kpl
		Hankintojen suuntaaminen lähialueille säädösten mahdollistamissa rajoissa	Paikallisen tarjonnan kartoitus hankintaa suunniteltaessa ja hankintakriteereiden laadinta paikallisuus huomioiden	Kyllä
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Tervolan kunnan ja uuden kuntabrändin tunnetuksi tekeminen kuntarajojen ulkopuolelle	Markkinointikampanjan toteutus	Kyllä
		Aloitetaan valtuuston kokouksien lähettäminen suoraan verkossa	Toteutuminen	Kyllä
		Kunnan viestinnän ulkopuolisia tahoja mukaan kunnan viestintään ja markkinointiin sopimusperusteisesti	Sopimusperusteiset ulkopuoliset tahot kunnan viestinnässä ja markkinoinnissa	2
		Some-kanavien käyttöönotto	Uusien some-kanavien käyttöönotto	2
		Kuntatiedotteiden laatiminen säännöllisesti	Kuntatiedotteiden lkm	2

9.2 Kunnanhallituksen määrärahat ja tuloarviot tulosalueittain

Kunnanhallitus sisältää yleisjohdon, henkilöstön, elinkeinojen kehittämisen ja julkisen liikenteen tulosalueet.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
KUNNANHALLITUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	125 255	179 700	157 500	157 500	157 500
Maksutuotot	51 822	73 000	24 800	24 800	24 800
Tuet ja avustukset	468 932	446 500	519 000	500 500	490 500
Muut toimintatuotot	14 998	7 900	7 900	7 900	7 900
TOIMINTATUOTOT	661 007	707 100	709 200	690 700	680 700
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 222 411	-1 268 300	-1 437 300	-1 507 300	-1 485 100
Palvelujen ostot	-1 448 829	-1 585 600	-1 229 600	-1 244 700	-1 244 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-63 266	-70 500	-70 900	-65 800	-67 800
Avustukset	-174 738	-203 600	-247 800	-272 800	-297 800
Muut toimintakulut	-21 588	-16 000	-21 200	-21 200	-21 200
TOIMINTAKULUT	-2 930 832	-3 144 000	-3 006 800	-3 111 800	-3 116 700
TOIMINTAKATE	-2 269 825	-2 436 900	-2 297 600	-2 421 100	-2 436 000
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-37 826	-51 000	-48 300	-54 800	-52 300
Poistot ja arvonalentumiset	-37 826	-51 000	-48 300	-54 800	-52 300
TILIKAUDEN TULOS	-2 307 652	-2 487 900	-2 345 900	-2 475 900	-2 488 300
Siitä sisäiset tulot	12 529	18 000	13 200	13 200	13 200
Siitä sisäiset menot	-54 183	-58 300	-52 800	-52 800	-52 800
Laskennalliset menot-tulot=netto	193 210				

YLEISJOHTO

Yleisjohdon tulosalue vastaa kunnanhallituksen ja -valtuuston kokousasioiden valmistelusta, täytäntöönpanosta ja seurannasta sekä muista em. luottamustoimielinten tehtävistä sekä kunnan omistajapolitiikan toteutumisen seurannasta. Kunnan hallinnon ohjaus ja erityisesti kunnallistalouden suunnittelu ja seuranta ovat korostuneet sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen sekä valtionosuusjärjestelmän ja verotulojen jakoperusteiden muututtua ja muuttuessa. Yleisjohdon vastuulla olevia muita merkittäviä tehtäviä ovat kunnan laskentatoimi, keskitetysti hoidettavat henkilöstöasiat, kunnan tietojärjestelmät ja tietoliikenneyhteydet, työllisyydenhoito, keskusarkiston hoito ja luottamushenkilökortisto, edunvalvonta, pakolaistyö, puhelinvaihteen ja julkisten kuulutusten ilmoitustaulun hoito.

Suunnittelukaudella panostetaan edelleen viestintään ja markkinoinnin yhteistyössä Tervolan Elinkeino-yhtiön kanssa. Kunnan palkkatukityöllistämisenä pyritään ennen kaikkea työllistettävän työmarkkinakelpoisuuden parantamiseen. Erityinen huomio työllisyydenhoidossa on nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämisenä. Kunnassa toimii työpaja, josta tällä hetkellä hoidetaan kuntosalin, hyötyjäteaseman ja kierrätyskeskuksen.

Työllisyydenhoitoa kehitetään parantamalla yhteistyötä kunnan eri viranomaisten, TE-hallinnon ja muiden yhteistyökumppaneiden kesken. Samalla ollaan aktiivisesti mukana valmistautumassa vuonna 2025 toteutettavaan TE-palvelu-uudistukseen, jossa työllisyysasioiden hoito siirretään kuntien vastuulle. Kunnan jo olemassa olevien

tietojärjestelmien hyödyntämistä parannetaan. Uusia tietojärjestelmiä ja sähköisiä palveluja otetaan käyttöön tarvelähtöisesti kuitenkin kustannukset huomioiden.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
YLEISJOHTO					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	117 036	154 600	133 400	133 700	133 700
Maksutuotot	51 822	53 000	4 800	4 800	4 800
Tuet ja avustukset	207 329	232 000	254 000	254 000	254 000
Muut toimintatuotot	11 398	7 900	7 900	7 900	7 900
TOIMINTATUOTOT	387 584	447 500	400 100	400 400	400 400
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 038 712	-1 065 100	-1 052 800	-1 074 100	-1 095 000
Palvelujen ostot	-878 806	-924 000	-580 900	-590 900	-590 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 657	-38 300	-37 200	-37 200	-38 100
Avustukset	-136 941	-171 600	-215 800	-240 800	-265 800
Muut toimintakulut	-21 264	-10 700	-11 000	-11 000	-11 000
TOIMINTAKULUT	-2 122 380	-2 209 700	-1 897 700	-1 954 000	-2 000 800
TOIMINTAKATE	-1 734 796	-1 762 200	-1 497 600	-1 553 600	-1 600 400
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 066	-35 300	-32 600	-50 400	-52 300
Poistot ja arvonalentumiset	-26 066	-35 300	-32 600	-50 400	-52 300
TILIKAUDEN TULOS	-1 760 862	-1 797 500	-1 530 200	-1 604 000	-1 652 700
Siitä sisäiset tulot	12 529	17 200	12 400	12 700	12 700
Siitä sisäiset menot	-51 375	-53 500	-48 000	-48 000	-48 000
Laskennalliset menot-tulot=netto	200 120				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Yleisjohdon tulosalueella on isoja muutoksia johtuen ennen kaikkea sote-uudistuksesta. Kunnan siivouspalvelu siirtyy hyvinvointialueen hoidettavaksi. Tulosalueelta on poistettu myös pelastustoimen kustannukset. Vastaa- vasti eläinlääkintähuollon kustannukset on siirretty yleisjohdon tulosalueelle sosiaali- ja terveystoimesta. Merkittävä määrärahalisäyksen aiheuttaa vauvarahan korottaminen. Lisäksi on varauduttu Tervolan museotoiminnan tukemiseen.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Hallituksen kokouksia, kpl	18	16	16	16	16

HENKILÖSTÖ

Tulosalueeseen kuuluu henkilöstöpalveluiden, koulutuksen ja yhteistoiminnan hoitaminen. Henkilöstöpalvelut koostuvat muun muassa palkanlaskennasta ja kunnan henkilöstön työterveyshuollosta. Koulutus pitää sisällään koulutusmäärärahan, jota ei jaeta hallintokunnittain. Yhteistoimintaan kuuluvat muun muassa keskitetysti hoidettavat henkilöstöasiat, pääsopijajärjestöjen luottamusmiehille maksettavat palkkiot, työsuojelutoiminta ja henkilöstötoimikunta.

Kuntastrategian mukaisesti hyvinvoivat, osaavat ja työssään viihtyvät työntekijät ovat Tervolan kunnan keskeisin voimavara. Henkilöstön työkykyyn ja työhyvinvointiin kiinnitetään entistä suurempaa huomiota, jotta työkyvyttömyyseläkkeistä ja sairauslomista johtuvia kustannuksia saadaan laskettua. Suunnittelukauden tavoitteena on luoda korvaavan työn malli, jossa työkyvyttömyyden uhatessa työntekijälle pyritään löytämään hänen työkykyään vastaavaa työtä. Myös esimiestyön laadulla on vaikutusta henkilöstön hyvinvointiin, joten hyvän johtamisen ja esimiestyön edellytyksiä kehitetään. Esimiestyötä tuetaan mm. koulutuksella ja esimiesten yhteisillä tilaisuuksilla. Esimiesten ja työntekijöiden välisten kehityskeskustelujen säännölliseen suorittamiseen kiinnitetään huomiota. Henkilöstölle järjestetään ergonomia- ja työhyvinvointikoulutuksia. Kunnan henkilöstön etätymämahdollisuuksia edistetään edelleen.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Työkyvyttömyyseläkemaksu, %	1,91	1,65	0,88	0,80	0,80

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
HENKILÖSTÖ					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	8 219	7 300	6 300	6 300	6 300
Tuet ja avustukset	53 899	55 500	57 000	38 500	28 500
TOIMINTATUOTOT	62 118	62 800	63 300	44 800	34 800
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-150 298	-174 800	-346 500	-394 900	-351 400
Palvelujen ostot	-178 586	-165 500	-122 500	-122 600	-122 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 949	-7 700	-9 200	-8 100	-9 200
Muut toimintakulut	-274	-300	-5 700	-5 700	-5 700
TOIMINTAKULUT	-341 107	-348 300	-483 900	-531 300	-489 000
TOIMINTAKATE	-278 989	-285 500	-420 600	-486 500	-454 200
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 760	-15 700	-15 700	-4 400	
Poistot ja arvonalentumiset	-11 760	-15 700	-15 700	-4 400	
TILIKAUDEN TULOS	-290 749	-301 200	-436 300	-490 900	-454 200
Siitä sisäiset menot	-2 735	-3 300	-3 300	-3 300	-3 300
Laskennalliset menot-tulot=netto	60 767				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Henkilöstön tulosalueella on varauduttu työhyvinvoinnin kehittämishankkeeseen vuonna 2024. Henkilöstön kehittämismäärärahaan ja ePassiin on varattu vuodelle 2023 yhteensä 25.000 euroa. ePassin työntekijäkohtaista saldon esitetään korotettavaksi 200 euroon (aik. 52 euroa). Lisäksi esitetään, että koko henkilöstölle järjestetään vuosittain yhteinen työhyvinvointikoulutus tai muu henkilöstötapahtuma yhteisöllisyyden lisäämiseksi. Aiemmin työhyvinvointikoulutus on järjestetty joka toinen vuosi. Määrärahoissa on varauduttu myös työsuohdepolkupyörän käyttöönottoon. Eläkemenoperusteinen eläkemaksu korvautuu tasausmaksulla vuoden 2023 alusta. Tässä vaiheessa tasausmaksu on budjetoitu kokonaisuudessaan henkilöstön tulosalueelle, mutta talousarviovuoden aikana toteutettaneen tasausmaksun kustannusten jako hallintokunnille.

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN

Elinkeinojen kehittämisen tulosalue sisältää elinkeinoneuvonnan, Maaseudulta Käsin –messujen järjestämisen, yritystoiminnan tukemisen, markkinoinnin ja hanketoiminnan. Kunnan elinkeinopolitiikan perustavoitteena on luoda sellaiset toiminnalliset ja sosiaaliset ulkoiset olosuhteet, että paikkakunnan työpaikkojen määrä lisääntyy yritystoiminnan tai muun kehittymisen kautta. Käytännön toimet painottuvat valittuihin painopistealueisiin: mekaaniseen puunjalostukseen, konepajateollisuuteen, uusiutuvaan energiaan, maa- ja metsätalouteen sekä näiden lisäksi kädentaitoihin perustuvaan yritystoimintaan, matkailuun ja elintarvikkeiden jatkojalostukseen. Tulosalueen henkilöstöön ei kuulu vakinaisesti palkattua henkilöstöä, määräaikaaisesti palkattuina ovat mahdolliset projektityöntekijät ja messuhenkilöstö.

Kuntastrategian pohjalta kunnan markkinointiin panostetaan suunnitelmallisilla toimenpiteillä. Vuonna 2023 jatketaan kuntabrändin tunnetuksi tekemistä. Kunnan toimitilatarjontaan pyritään löytämään etätöiden tekemiseen soveltuvia tiloja, joita markkinoidaan aktiivisesti.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2021	2022	2023	2024	2025
ÄLINKEINOJEN KEHITTÄMINEN					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot		17 800	17 800	17 500	17 500
Maksutuotot		20 000	20 000	20 000	20 000
Tuet ja avustukset	178 005	138 000	138 000	138 000	138 000
Muut toimintatuotot	3 600				
TOIMINTATUOTOT	181 605	175 800	175 800	175 500	175 500
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-33 400	-28 400	-38 000	-38 300	-38 700
Palvelujen ostot	-259 968	-374 100	-359 200	-364 200	-364 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 838	-23 900	-23 900	-19 900	-19 900
Avustukset	-37 798	-32 000	-32 000	-32 000	-32 000
Muut toimintakulut	-50	-5 000	-4 500	-4 500	-4 500
TOIMINTAKULUT	-335 054	-463 400	-457 600	-458 900	-459 300
TOIMINTAKATE	-153 450	-287 600	-281 800	-283 400	-283 800
TILIKAUDEN TULOS	-153 450	-287 600	-281 800	-283 400	-283 800
Siitä sisäiset tulot		800	800	500	500
Siitä sisäiset menot	-72	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Laskennalliset menot-tulot=netto	-54 466				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Määrärahoissa on varauduttu omien hankkeiden toteuttamiseen sekä osallistumiseen muiden hallinnoimiin hankkeisiin. Määräraha on vuosittain myös Maaseudulta Käsin –messujen järjestämiseen. Kunnan brändiin ja markkinointiin liittyville hankinnoille on tehty määrärahavaraus. Talousarvioesitys on taloussuunnitelman mukainen.

JULKINEN LIIKENNE

Julkisen liikenteen tulosalueeseen kuuluvat mm. asiointiliikenteen järjestäminen, seudullisen joukkoliikenteen rahoitusosuus sekä liikenneturvallisuuksiryhmän toiminta. Kunnan tuella on kuntalaisille pyritty turvaamaan mahdollisuus hakea välttämättömät palvelut joukkoliikennevälinein ja asioida kuntakeskuksessa vähintään keran viikossa. Samalla pyritään turvaamaan koululaiskuljetusten kannalta tärkeät reitit. Julkisen liikenteen osalta lähitulevaisuus edellyttää maaseutuliikenteen uusien mahdollisuuksien etsimistä ja toteuttamista. Varsinkin haja-asutusalueella joukkoliikenteen käyttäjät ovat vähenemässä ja väestörakenteen kehitys luo haasteita sopivien liikennepalvelujen tarjoamiseksi. Tavoitteena on turvata toimivat liikennepalvelut ja sitä kautta tukea maaseudulla asumista. Kunta on mukana Pirssillä kylille –hankkeessa, jonka avulla asiointikuljetuksia pyritään kehittämään edelleen. Meri-Lapin joukkoliikenneviranomaisen alueelle ollaan laatimassa järjestämistapasuunnitelmaa, joka saattaa vaikuttaa alueen joukkoliikenteen järjestämiseen.

Kunta järjestää asiointiliikennettä Lehmikummusta, Kätkävaarasta, Suoliijoelta, Koivusta, Kuusikosta ja Paakkolasta sekä Ylipaakkolasta kirkonkylälle. Asiointikuljetukset on kilpailutettu vuonna 2020 yhdessä koulu- ym. kuljetusten kanssa. Sopimukset ovat voimassa 31.7.2025 asti.

Tervolan kunta on mukana Meri-Lapin joukkoliikenteen seudullista kunnallista viranomaista koskevassa yhteistoimintasopimuksessa. Tulosalue ei sisällä palkattua henkilöstöä.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
JULKINEN LIIKENNE					
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset	29 700	21 000	70 000	70 000	70 000
TOIMINTATUOTOT	29 700	21 000	70 000	70 000	70 000
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-131 469	-122 000	-167 000	-167 000	-167 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-822	-600	-600	-600	-600
TOIMINTAKULUT	-132 291	-122 600	-167 600	-167 600	-167 600
TOIMINTAKATE	-102 591	-101 600	-97 600	-97 600	-97 600
TILIKAUDEN TULOS	-102 591	-101 600	-97 600	-97 600	-97 600
Laskennalliset menot=tulot=netto	-13 210				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Julkisen liikenteen tulosalueen tulot muodostuvat joukkoliikenteen ostamiseen saatavasta valtionavustuksesta. Määrärahoissa on varauduttu Kemi-Tornio -alueen seutuliikenteen kustannuksiin. Taloussuunnitelmaan verrattuna tulosalueelle esitetään menojen lisäystä, koska uusien asiointiliikennesopimusten myötä kustannukset kohosivat arvioitua enemmän. Lisäksi kunnan rahoitusvastuulle siirtyi vuonna 2022 reittejä, jotka olivat aikaisemmin markkinaehtoista liikennettä. Kunnan rahoitusvastuu alueellisesta liikenteestä on kasvanut merkittävästi markkinaehtoisen linja-autoliikenteen vähentyessä. Koronan vaikutukset seudulliseen joukkoliikenteeseen ovat helpottamassa, mikä pienentää hieman kunnan rahoitusvastuuta.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Asiointiliikennereitit, lkm	5	5	5	5	5
Joukkoliikenteen nettorahoitus, €	43.935	49.000	60.000	60.000	60.000

10 Tarkastuslautakunta

10.1 Tarkastuslautakunnan toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunta valmistelee kunnanvaltuuston käsiteltäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä hankkii tarvittaessa selvitykset ja lausunnot tilivelvollisilta ja kunnanhallitukselta. Lautakunta esittää myös arvion, miten kunnanvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa ovat toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittaminen. Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa kyseiset ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan toiminta painottuu tarkastustoiminnan suunnitteluun, käytännön työn järjestämiseen ja valvontaan sekä erityisohjeiden antamiseen tilintarkastajalle. Tarkastustoimi on jonkin verran ohjannut ja neuvonut toimialoja taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden määrittelyssä. Painopiste tarkastustyössä on kuitenkin asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seurannassa.

Tarkastustoiminnalla varmistetaan kunnan hallinnon ja taloudenhoidon laillisuus ja tuloksellisuus, sisäisen valvonnan toimivuus, kirjanpidon ja muun laskentatoimen sekä tilinpäätöksen ja sen keskeisen talous- ja tulosisformaation oikeellisuus ja riittävyys sekä varat ja velat.

10.2 Tarkastuslautakunnan määrärahat ja tuloarviot

Tarkastustoimen tulosalue sisältää kunnan tilien ja hallinnon tarkastuksen sekä koko kuntakonsernin tilintarkastuksen yhteensovittamisen. Tulosalueen toimintamenot syntyvät tarkastuslautakunnan kokoustoiminnasta ja JHTT-tilintarkastajan tekemästä varsinaisesta tarkastustyöstä. Vuosien 2017–2020 hallinnon ja talouden tarkastusyhteisöksi on kunnanvaltuusto kokouksessaan 23.3.2017 valinnut Julkispalvelut EY Oy:n. Kunnanvaltuusto päätti 13.2.2020 käyttää sopimuksen mukaisen option vuosien 2021–2022 tarkastuksen osalta. Palveluntarjoaja irtisanoi sopimuksen kesken sopimuskauden. Valtuustolle on esitetty, että vuosien 2022–2023 tarkastuspalvelut hankitaan KPMG Oy:ltä. Tulosalue ei sisällä palkattua henkilöstöä.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TARKASTUSTOIMI					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-3 637	-3 900	-3 900	-3 900	-3 900
Palvelujen ostot	-8 533	-13 900	-13 900	-13 900	-13 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-156	-100	-100	-100	-100
TOIMINTAKULUT	-12 326	-17 900	-17 900	-17 900	-17 900
TOIMINTAKATE	-12 326	-17 900	-17 900	-17 900	-17 900
TILIKAUDEN TULOS	-12 326	-17 900	-17 900	-17 900	-17 900
Siitä sisäiset menot	-237				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-1 881				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Ei merkittäviä muutoksia verrattuna taloussuunnitelmaan.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Lautakunnan kokouksia, kpl	7	5	5	5	5

11 Keskusvaalilautakunta

11.1 Keskusvaalilautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Keskusvaalilautakunnan toiminta-ajatuksena on vaalien järjestäminen keskusvaalilautakunnan, yhden vaalilautakunnan ja yhden vaalitoimikunnan avulla. Kunta muodostaa yhden äänestysalueen.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille			
Elinvoima	Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupitäjä			
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Sujuva äänestysprosessi	Äänestysprosentti	69,7
			Kotiäänestykseen osallistuvien lkm	17
			Laitosäänestykseen osallistuvien lkm	5
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Vaalikuljetusten järjestäminen	Vaalikuljetusten lkm	15
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Aktiivinen tiedottaminen vaaleista ja äänestysmahdollisuuksista	Eri kanavissa julkaistujen ilmoitusten (pl. kuulutukset) lkm	10 kpl

11.2 Keskusvaalilautakunnan määrärahat ja tuloarviot

Kunta muodostaa eduskuntavaaleissa, tasavallan presidentin, europarlamentti- sekä alue- ja kuntavaaleissa yhden äänestysalueen, johon kunnanhallitus asettaa vaalilautakunnan. Laitoksissa tapahtuvasta äänestyksestä vastaa kunnanhallituksen asettama vaalitoimikunta. Lisäksi valtuusto asettaa toimikaudekseen keskusvaalilautakunnan.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
VAALIT					
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset	3 291	5 000	5 000	15 000	
TOIMINTATUOTOT	3 291	5 000	5 000	15 000	
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-12 800	-11 700	-10 100	-29 600	-10 000
Palvelujen ostot	-2 970	-2 100	-2 400	-5 300	-2 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 897	-1 900	-1 800	-3 900	-1 900
Avustukset				-1 800	
TOIMINTAKULUT	-17 667	-15 700	-14 300	-40 600	-14 000
TOIMINTAKATE	-14 376	-10 700	-9 300	-25 600	-14 000
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot				-3 300	-6 700
Poistot ja arvonalentumiset				-3 300	-6 700
TILIKAUDEN TULOS	-14 376	-10 700	-9 300	-28 900	-20 700
Siitä sisäiset menot	-554				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-636				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Muissa vaaleissa kuin alue- ja kuntavaaleissa oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaisesta kyseisissä vaaleissa äänioikeutetusta kunnan asukkaasta. Henkilöstömenot muodostuvat vaalilautakunnan, vaalitoimikunnan ja keskusvaalilautakunnan palkkioista sekä vaalitoimitsijoiden ja keskusvaalilautakunnan sihteerin palkoista. Palvelujen ostoissa ovat vaalikuljetukset. Vuonna 2023 järjestään eduskuntavaalit, vuonna 2024 presidentin vaalit sekä europarlamenttivaalit ja vuonna 2025 alue- ja kunta-vaalit.

12 Maaseutulautakunta

12.1 Maaseutulautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Maaseutulautakunta tuottaa Tervolan yhteistoiminta-alueelle maaseutuelinkeinoviranomaisten kautta maaseutuyrityksille monipuolisia ja laadukkaita palveluita.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö	Maksajavirastosopimuksen vaatimat henkilöstöresurssit	5 hlöä
		Asiakkaiden määrä pysyy ennallaan vaikka tiloja lopettaisi toiminnan	Tukihakuasiakkaiden määrä	560
Elinvoima	Elinvoimainen, veto-voimainen ja pitovoimainen maaseutupitäjä	Talouden ja toiminnan seuranta ja sisäistäminen	Tilinpäätös, talousarvioiden ja suunnitelmien tekeminen	Pysytään budjetissa ja raportoidaan lautakunnalle sekä Ruokavirastolle
		Tiedotusta ja koulutusta tukihakuasiakkaille	Sähköisten tukihakemusten prosenttiosuus	100 %
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Kehityskeskustelut henkilöstölle	Kehityskeskustelujen suoritus-%	100 %
		Tiimipalaverit kuukausittain etänä tai fyysisesti eri pisteissä	Tiimipalaverien määrä	11/vuosi
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Asiakaspalvelun saatavuus yhteistoiminta-alueella	Asiakaspalvelupisteissä palvelullaan asiakkaita fyysisesti tarpeiden mukaan. Palautekysely	Tyytyväisyys asteikolla 1-5, tasolla 4
		Asiakaspalvelun hajauttaminen yhteistoiminta-alueella	Palvellaan viidessä toimipisteessä tukihaun aikaan	5 toimipistettä varattaessa käytettävissä
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan	Maaseutua kehitetään strategisesti ja siitä raportoidaan neljännesvuosittain	Neljännesvuosiraportit	4 raporttia/vuosi

	viestinnän kautta			
		Maaseutuyrittäjien tarinoita nostetaan ylös alueelta	Kirjoitetut artikkelit ja videot	6 kpl/vuosi

12.2 Maaseutulautakunnan tuloarviot ja määrärahat tulosalueittain

Tehtävä

Maaseutuelinkeinojen tehtävänä on hoitaa maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (210/2010) säädetyn lain mukaiset maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädetty viranomaistehtävät sekä maaseutuelinkeinojen kuntien kehittämistehtävät. Maksajavirastosopimus edellyttää Tervolan kuntaa hoitamaan maataloustukiin liittyvät asiat komission maksajavirastoasetuksen (EY) N:o 907/2014 mukaisesti.

MAASEUTULAUTAKUNTA

Maaseutuhallinnon palvelusuunnitelma

Tervolan kunta on allekirjoittanut maksajavirastosopimuksen Ruokaviraston (entinen Maaseutuvirasto eli MAVI) kanssa lokakuussa 2012. Sopimuksessa Tervolan kunnalle delegoidaan maksajavirasto- ja hallintoviranomais-tehtävät. Maataloushallinnon yhteistoiminta-alue käsittää Keminmaan, Ranua, Simon, Tervolan ja Tervolan kunnat sekä Kemin, Rovaniemen ja Tornion kaupungit. Asiakaspalvelu järjestetään hajautettuna yhteistoiminta-alueen kunnissa asiakaslähtöisyyden perusteella. Maaseututoimistolla on toimipisteet viidessä sopijakunnan toimipisteessä. Maksajavirastosopimus määrittelee tarvittavat henkilöstöresurssit. Tervolan yhteistoiminta-alueen maaseutuhallinnossa työskenteli vuonna 2021 viisi vakituista työntekijää. Yhteistoiminta-alue täyttää maksajavirastosopimuksessa määritellyt vuosittaiset palvelutavoitteet ja maataloustukien käsittely hoidetaan säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Viljelijäkoulutukset järjestetään yhdessä sidosryhmien kanssa. Annetaan neuvontaa asiakkaille ja tiedotetaan ajankohtaisista asioista yhteistoiminta-alueen tuenhakijoille sekä kehitetään sähköisten palvelujen käytön lisäämistä. Vuonna 2021 yhteistoiminta-alueella oli yhteensä 583 tuenhakijaa. Henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään Ruokaviraston järjestämällä koulutuksilla.

Tervolan kunta on mukana 1.1.2022–31.12.2023 toteutettavassa ”Julkisten ruokapalveluiden maakunnallinen kumppanuusmalli lähiruuan edistämiseksi” -hankkeessa. Kunta on sitoutunut osoittamaan maaseutupäällikön työpanoksesta 30 % hankkeeseen.

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Maaseutuhallinnon talousarvion määrärahavaraukset kohdistuvat lähes yksinomaan lakisääteisten tehtävien suorittamiseen. Maksutulot koostuvat maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen maksamista kuntaosuuksista sekä maksetuista asiantuntijapalveluista.

Tervolan yhteistoiminta-alueen tuenhakijat			
	2022	2021	2020
Kemi	2	2	2
Keminmaa	34	34	35
Ranua	109	116	120
Rovaniemi	154	158	158
Simo	55	55	53
Tervola	93	94	96
Tornio	117	124	123

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
MAASEUTUELINKEINOT					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	459				
Maksutuotot	229 755	269 300	256 700	256 700	256 700
TOIMINTATUOTOT	230 213	269 300	256 700	256 700	256 700
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-204 494	-226 800	-218 300	-218 300	-218 300
Palvelujen ostot	-6 740	-18 000	-25 500	-25 500	-25 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 410	-10 700	-11 700	-11 700	-11 700
Avustukset	-21 710	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000
Muut toimintakulut	-208	-3 200	-3 200	-3 200	-3 200
TOIMINTAKULUT	-238 562	-280 700	-280 700	-280 700	-280 700
TOIMINTAKATE	-8 349	-11 400	-24 000	-24 000	-24 000
TILIKAUDEN TULOS	-8 349	-11 400	-24 000	-24 000	-24 000
Siitä sisäiset tulot	50 736	51 000	48 000	48 000	48 000
Siitä sisäiset menot	-981	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Laskennalliset menot-tulot=netto	-9 118				

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
lautakunnan kokouksia	3	3	3	3	3
tiloja	583	564	560		
lohkoja kpl	12 817	12 599			
peltoa ha	26 873	26 410			
maksettuja tukia €	25 021 668	25 484 336			
tukipäätöksiä kpl	3 215	3 469			
sähköisiä tukihakemuksia	557	545	560		

13 Tekninen lautakunta

13.1 Teknisen lautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Tekninen toimi huolehtii kunnan rakennetun ympäristön toimivuudesta, ympäristön tarkoituksenmukaisesta käytöstä, edistää rakentamista, toimivan yhdyskuntarakenteen kehittämistä, terveellisen ja turvallisen ja asuin- ja elinympäristön muodostumista sekä huolehtii kunnan omien kiinteistöjen siivouksesta.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Ympäristön parantaminen	ympäristöhankkeiden toteuma (kpl)	5 kpl
		Tieverkon toimenpideselvitys	toimenpideselvityksen valmistuminen (kpl)	1 kpl
Elinvoima	Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupitäjä	Asuintonttien lisääminen kaavoittamalla	kaavoitetut asuintontit (kpl)	25 kpl
		Laadukkaiden vuokra-asuntojen lisääminen	Tarveselvitys yhteistyössä vuokrataloyhtiön kanssa (kpl)	1 kpl
			Rivitalon suunnitelma (kpl)	1 kpl
		Rakentamisen aloitus (kpl)	1 kpl	
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Kehityskeskustelut henkilöstölle	Kehityskeskustelujen suoritus-%	100 %
		Karttaohjelmistojen keskittäminen yhdelle (tai kahdelle) alustalle	Ohjelmistojen hankkiminen	1-2 kpl
		Laadukas toimitilojen siivous	Asiakastyytyväisyyskysely	1 kpl
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Yritysvaikutusten arviointi rakentamisohjelman yhteydessä (kpl)	Yritysvaikutusten arviointi (kpl)	1 kpl
		Hankintalain mukaiset kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa pyydetään ensisijaisesti tarjoukset paikallisilta yrityksiltä	Hankintojen lkm (kpl)	10 kpl

Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Hankkeista tiedottaminen kunnan internetsivuilla	Tiedotteiden lukumäärä (kpl)	10 kpl
--	--	--	------------------------------	--------

13.2 Teknisen lautakunnan tuloarviot ja määrärahat tulosalueittain

Teknisen toimen päävastuualue sisältää seuraavat tulosalueet: tekninen johto, yleiset alueet, kiinteistöt, lämpökeskus sekä kaavoitus ja ympäristö tulosalueet.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	527 526	555 500	503 000	503 000	503 000
Maksutuotot	72 270	25 100	25 100	25 100	25 100
Muut toimintatuotot	635 736	689 500	1 325 500	1 325 500	1 325 500
TOIMINTATUOTOT	1 235 532	1 270 100	1 853 600	1 853 600	1 853 600
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 802 925	-1 917 800	-1 085 000	-1 116 200	-1 151 900
Palvelujen ostot	-728 387	-850 800	-1 052 200	-1 070 900	-1 097 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 385 426	-1 376 500	-1 105 600	-1 129 700	-1 153 300
Avustukset	-6 108	-12 500	-20 000	-22 000	-24 000
Muut toimintakulut	-191 934	-184 200	-246 500	-199 800	-102 300
TOIMINTAKULUT	-4 114 781	-4 341 800	-3 509 300	-3 538 600	-3 529 400
TOIMINTAKATE	-2 879 249	-3 071 700	-1 655 700	-1 685 000	-1 675 800
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 045 713	-1 025 000	-1 017 850	-1 223 350	-1 211 200
Poistot ja arvonalentumiset	-1 045 713	-1 025 000	-1 017 850	-1 223 350	-1 211 200
TILIKAUDEN TULOS	-3 924 961	-4 096 700	-2 673 550	-2 908 350	-2 887 000
Siitä sisäiset tulot	247 409	250 500	230 000	230 000	230 000
Siitä sisäiset menot	-225 072	-231 400	-231 400	-231 400	-231 400
Laskennalliset menot-tulot=netto	2 183 214				

TEKNINEN JOHTO

Tulosalueeseen kuuluvat teknisen osaston hallintopalvelut sekä teknisen lautakunnan kokoustoiminta. Tulosalueen keskeisiä tehtäviä on vastata muun muassa strategisten tavoitteiden saavuttamisesta. Tavoitteena on teknisten palvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen luotettavalla, tehokkaalla ja taloudellisella tavalla.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TEKNINEN JOHTO					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	12 997	13 000	13 000	13 000	13 000
TOIMINTATUOTOT	12 997	13 000	13 000	13 000	13 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-190 032	-229 000	-210 000	-216 000	-222 900
Palvelujen ostot	-7 046	-10 500	-10 700	-10 900	-10 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 156	-1 500	-1 600	-1 700	-1 800
Muut toimintakulut	-1 229	-5 000	-5 000	-5 300	-5 300
TOIMINTAKULUT	-200 463	-246 000	-227 300	-233 900	-240 900
TOIMINTAKATE	-187 466	-233 000	-214 300	-220 900	-227 900
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 241	-3 700	-3 700	-20 000	-33 300
Poistot ja arvonalentumiset	-2 241	-3 700	-3 700	-20 000	-33 300
TILIKAUDEN TULOS	-189 707	-236 700	-218 000	-240 900	-261 200
Siitä sisäiset menot	-1 315	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Laskennalliset menot-tulot=netto	-6 608				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tulosalueelle on esitetty perustettavaksi vakituinen rakennuttajainsinöörin virka, jonka johdosta on käyttötalousalueen varattu henkilöstökuluihin lisää määrärahaa 14 500 €. Vuoden 2022 talousarviossa ja v. 2023 taloussuunnitelmassa on ollut varattuna määräraha määräaikaiselle suunnittelijalle, jota ei ole rekrytoitu. Rakennuttajainsinööri vastaisi kiinteistöjen ja yleisten alueiden strategisesta hallinnoinnista. Tällä rekrytoinnilla tavoitellaan toimintaan suunnitelmallisuutta, jolla voidaan suoraan vaikuttaa muun muassa korjausvelan kasvun hillitsemiseen.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Lautakunnan kokouksia kpl/v	9	10	10	10	10

YLEISET ALUEET

Tulosalue sisältää liikenneväylien ja yleisten alueiden (puistot, leikkikentät, liikuntapaikat ja venesatama) rakentamisen ja kunnossapidon, sekä yksityisteiden avustustoiminnan sekä jätehuollon. Tavoitteena on pienimuotoinen maaseutumiljööseen sopeutuva viihtyisä ja turvallinen elinympäristö, mikä on taloudellinen rakentaa ja ylläpitää. Katuja on rakennettu kaikkiaan n. 20 km, joista suurin osa on päällystetty. Suunnittelukaudella laaditaan liikenneväylien peruseräparannusohjelma, jolla hallitaan kasvavaa korjausvelkaa.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
YLEISET ALUEET					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	700	600	600	600	600
TOIMINTATUOTOT	700	600	600	600	600
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-76 883	-133 300	-120 000	-123 000	-127 000
Palvelujen ostot	-316 637	-346 500	-516 000	-550 000	-565 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-53 957	-56 000	-57 000	-58 000	-60 000
Avustukset	-6 108	-12 500	-20 000	-22 000	-24 000
Muut toimintakulut	-3 125	-1 000	-1 500	-1 500	-2 000
TOIMINTAKULUT	-456 711	-549 300	-714 500	-754 500	-778 000
TOIMINTAKATE	-456 011	-548 700	-713 900	-753 900	-777 400
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-390 373	-356 300	-328 750	-376 400	-299 800
Poistot ja arvonalentumiset	-390 373	-356 300	-328 750	-376 400	-299 800
TILIKAUDEN TULOS	-846 385	-905 000	-1 042 650	-1 130 300	-1 077 200
Siitä sisäiset menot	-90				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-88 976				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tulosalueen määrärahoihin on esitetty lisäyksiä talvikunnossapitoon katujen ja teiden osalta 134 000 € ja liikuntapaikkojen kunnossapitoon 40 000 €. Edellä mainittujen osalta urakat on kilpailutettu ja määrärahaa esitetään nostettavaksi vastaamaan todellisia urakkasummia. Lisäksi yksityisteiden avustusmäärärahoja on nostettu 7.000 €:lla, jotta pystytään vastaamaan paremmin järjestäytyneiden yksityisteiden tarpeisiin teiden kesäkunnossapidon osalta. Vuodesta 2024 alkaen talousarviosuunnitelmassa on säilytetty aiempien suunnitelmien mukaisesti monikäyttöreitistöjen kunnossapitomääräraha (20 000 €).

Katuvaloenergian osalta määrärahaa ei ole esitetty nostettaviksi. Tulosalueella pyritään sähköhinnan nousu kompensoimaan energiaa säästävillä toimenpiteillä, joita ovat muun muassa katuvalaisimien vaihto ledeihin ja säätämällä yöaikaista tie- ja katuvalojen ohjausta.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tiestön kunnossapito €/km/v	1653	1700	1700	1700	1700

KIINTEISTÖT

Tulosalue sisältää keskitetyn kiinteistönhuollon, rakennukset ja huoneistot, maa-alueet ja asumisen. Tavoitteena on pitää kunnan kiinteistöt käyttökuntoisina ja tarjota asianmukaiset, viihtyisät, terveelliset ja turvalliset toimi- ja asuintilat. Kiinteistöhoitotyö käsittää kaikki kunnan suorassa omistuksessa olevat rakennukset, joita on yhteensä 26 kpl ja joiden tilavuus on n. 97 500 m³. Em. lisäksi kunnalla on osakkeita kahdessa kiinteistöyhtiössä. Tekninen osasto huolehtii myös ASPA:n palveluasumisyksikön kiinteistöhoitotoista. Maa-alueita kunnan omistuksessa on yhteensä n. 800 ha. Kunnan suoraan omistamia vuokra-asuntoja kunnan kiinteistöillä on 61 kpl. Luku sisältää tehostetun palveluasumisen asunnot. Lisäksi kunnalla on vuokralla ASPA:n omistamien kiinteistöjen 13

huoneistoa. Kunnan sähköisen tonttipörssin hyödyntämistä pyritään aktivoimaan markkinoimalla tonttipörssiä myyjille ja ostajille.

Suunnittelukaudella tullaan laatimaan kiinteistörekisteri ja pitkän tähtäimen peruskorjausohjelma sekä kiinteistöstrategia kunnanvaltuuston hyväksymien talouden tasapainottamistoimenpiteiden mukaisesti sekä tarkastelemaan kunnan omistamien talousmetsien hyödyntämistä nykyistä tehokkaammin.

Laitoshuoltopalvelujen (siivouspalvelut) tavoitteena on tuottaa asiakkaille taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti siisti ja turvallinen asuin- ja työskentely-ympäristö ottaen huomioon jokaisen kohteen erityispiirteet. Oikein suoritettulla ja ammattitaitoisella siivoustyöllä on suuri merkitys kiinteistöjen kunnolle ja tulevaisuuden investointitarpeille.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
KIINTEISTÖT					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	11 649	27 500	10 000	10 000	10 000
Maksutuotot	4 482	4 500	4 500	4 500	4 500
Muut toimintatuotot	635 380	689 500	1 325 500	1 325 500	1 325 500
TOIMINTATUOTOT	651 511	721 500	1 340 000	1 340 000	1 340 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-334 912	-348 200	-680 000	-700 000	-722 000
Palvelujen ostot	-257 522	-263 900	-361 000	-343 000	-353 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-660 530	-657 300	-758 000	-772 000	-787 000
Muut toimintakulut	-173 175	-176 700	-240 000	-193 000	-95 000
TOIMINTAKULUT	-1 426 139	-1 446 100	-2 039 000	-2 008 000	-1 957 000
TOIMINTAKATE	-774 628	-724 600	-699 000	-668 000	-617 000
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-528 344	-547 200	-588 600	-670 450	-777 900
Poistot ja arvonalentumiset	-528 344	-547 200	-588 600	-670 450	-777 900
TILIKAUDEN TULOS	-1 302 971	-1 271 800	-1 287 600	-1 338 450	-1 394 900
Siitä sisäiset tulot	21 329	17 500			
Siitä sisäiset menot	-223 000	-230 000	-230 000	-230 000	-230 000
Laskennalliset menot-tulot=netto	888 498				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Maakuntauudistuksesta johtuen on tulosalueeseen siirretty Tukipalvelut-tulosalueen alla ollut Laitoshuoltopalvelut-tulosyksikkö, joka on lisännyt tulosalueen kustannuksia n. 730 600 €. Lisäksi toimintatuottoja on tarkastettu HVA:lle vuokrattavien kiinteistöjen osalta lisäämällä muita toimintatuottoja 635 000 €:lla. Toimintamenoja on vähennetty tässä vaiheessa vain kunnan maksamien vuokrien osalta. Sosiaali- ja terveystoimen kiinteistöissä olevien asuntojen vuokratuotot on pysytetty edelleen kunnalla, eikä mitakaan kiinteistökustannuksiin liittyviä tarkastuksia ole tehty, koska kuntakohtaisia tarkentavia neuvotteluja ei ole vielä käyty. Yleisestä kustannustason noususta johtuen, on kiinteistöjen talvikunnossapidon määrärahoja korotettu 26 000 €:lla ja sähkön määrärahoja 50 000 €:lla.

Vuoden 2023 taloussuunnitelmaan aiemmin varattu keskusvaraston purkamiskustannuksiin tarkoitettu 100 000 €:n määräraha on siirretty vuodelle 2024 ja vuodelle 2023 on esitetty 150 000 €:n määräraha Virkailijatalon 3 ja 4

purkamiskustannuksiin. V. 2023 talousarvio sisältää aiemman taloussuunnitelman mukaisesti määrärahat hammashoitolan väistötilojen poisviennin kustannuksiin ja muutaman kuukauden käyttökustannuksiin.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kiinteistöjen kunnossapitokustannukset €/m ³ /vuosi	13,49	12	12	12	12

LÄMPÖKESKUS

Tulosalue sisältää kunnan kaukolämpötoiminnan. Tavoitteena on lämpöenergian tuottaminen kilpailukykyiseen hintaan sekä varalämmitysjärjestelmien (öljykattilat) käyttövalmiuden ylläpito. Lämpölaitoksen kokonaiskapasiteetti on 4,7 MW, josta kiinteän kotimaisen polttoaineen käyttökapasiteetti on 2,5 MW. Lämpötuotanto v. 2021 oli n. 8 950 MWh. Koulukeskuksen vanha lämpölaite toimii varalämmönlähteenä. Kaukolämpöliittymiä on 60. Verkoston pituus on n. 4,8 km.

Suunnittelukaudella tullaan tarkastelemaan mahdollisuudet varalämmitysjärjestelmien muuttamiseksi joko kokonaan tai osittain uusiutuvaa energiaa hyödyntäviksi. Öljyn käytön vähentäminen tai siitä kokonaan luopuminen lämpökeskuksella tukisi kuntastrategian tavoitetta uusiutuvan energian käytön lisäämisestä.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
LÄMPÖKESKUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	468 370	480 000	480 000	480 000	480 000
Muut toimintatuotot	344				
TOIMINTATUOTOT	468 714	480 000	480 000	480 000	480 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-50 499	-39 000	-40 000	-41 200	-43 000
Palvelujen ostot	-13 217	-22 000	-22 500	-23 000	-24 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-281 444	-278 000	-285 000	-294 000	-300 000
TOIMINTAKULUT	-345 159	-339 000	-347 500	-358 200	-367 000
TOIMINTAKATE	123 555	141 000	132 500	121 800	113 000
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-102 465	-95 000	-83 000	-116 500	-60 000
Poistot ja arvonalentumiset	-102 465	-95 000	-83 000	-116 500	-60 000
TILIKAUDEN TULOS	21 090	46 000	49 500	5 300	53 000
Siitä sisäiset tulot	222 890	230 000	230 000	230 000	230 000
Laskennalliset menot-tulot=netto	-37 106				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tulosalueelle ei ole suunnitelmakaudella odotettavissa toiminnallisia muutoksia.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kotimaisen polttoaineen osuus %	94	90	90	90	90

KAAVOITUS JA YMPÄRISTÖ

Tulosalue sisältää kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristön tulosyksiköt.

Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvat erityislakeihin perustuvat lupapäätökset ja hyväksynyt sekä rakennustyön valvontaan liittyvät katselmukset ja tarkastukset. Lisäksi rakennusvalvonnan tehtäviä ovat luvattoman rakentamisen ja rakennetun ympäristön hoidon valvonta sekä rakentamisen yleinen neuvonta. Rakennusvalvonnan tavoitteena on valvoa rakentamista yleisen edun kannalta sekä edistää rakennusten turvallisuutta ja terveellisyyttä sekä viihtyisää ympäristöä.

Rakennusvalvonnassa on käytössä sähköinen lupahakujärjestelmä. Järjestelmän avulla kehitetään lupaprosesseja ja sujuvoitetaan lupien hakemista ja käsittelyä. Rakennusvalvonnan osalta lähtökohtana on, että rakennusvalvonta hoidetaan nykyiseen tapaan rakennusinsinöörin toimesta. Vaihtoehtona on, että rakennusvalvontatehtävät ostetaan esimerkiksi kuntayhteistyömallilla kuten ympäristönsuojelupalvelut.

Ympäristö-tulosyksiköön kuuluvat ympäristönsuojelu, ympäristöterveysvalvonta, öljyvahinkojen torjunta ja ajoneuvojen siirto. Ympäristönsuojelun palvelut ostetaan Rovaniemen kaupungilta ja ympäristöterveyden palvelut Meri-Lapin ympäristöpalveluilta. Ostopalvelusopimukset ovat kuntastrategian mukaisia kumppanuuksia.

Kaavoitus-tulosyksikön tavoitteena on turvallisen ja viihtyisän elinympäristön ylläpitäminen ja kehittäminen sekä vetovoimaisten rakennuspaikkojen lisääminen.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
KAAVOITUS JA YMPÄRISTÖ					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	67 089	20 000	20 000	20 000	20 000
TOIMINTATUOTOT	67 089	20 000	20 000	20 000	20 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-32 473	-39 700	-35 000	-36 000	-37 000
Palvelujen ostot	-83 799	-139 000	-142 000	-144 000	-145 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-576	-3 700	-4 000	-4 000	-4 500
Muut toimintakulut	-12 349				
TOIMINTAKULUT	-129 197	-182 400	-181 000	-184 000	-186 500
TOIMINTAKATE	-62 108	-162 400	-161 000	-164 000	-166 500
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 649	-2 900	-13 800	-40 000	-40 200
Poistot ja arvonalentumiset	-3 649	-2 900	-13 800	-40 000	-40 200
TILIKAUDEN TULOS	-65 757	-165 300	-174 800	-204 000	-206 700
Siitä sisäiset tulot	150				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-2 414				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tulosalueelle ei ole suunnitelmakaudella odotettavissa toiminnallisia muutoksia.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Myönnetyt rakentamisen luvat ja käsitellyt ilmoitukset kpl	72	70	70	70	70

14 Sivistyslautakunta

14.1 Sivistyslautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Sivistyslautakunta tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuksia monipuoliseen itsensä kehittämiseen ja osallistumiseen ylläpitämällä ja kehittämällä varhaiskasvatus-, koulutus-, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluita.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Kouluikäisten harrastusmahdollisuuksien lisääminen Harrastamisen Suomen mallin käyttöönoton avulla	Kerhojen lkm	6
		Turvallisten ja toimivien oppimis- ja toimintaympäristöjen ylläpitäminen yksiköiden sorteeraustuokioiden avulla	Sorteeraustuokioiden lkm	2
Elinvoima	Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupitäjä	Kolmannen sektorin tukeminen	Järjestöyhdyshenkilön koordinoimat järjestötapaamiset kpl Sivistystoimen avustukset €	2 23 000
		Lukion vetovoiman vahvistaminen	Lukioon siirtyvien oman yläkoulun oppilaiden suhteellinen määrä %	40
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Koulurauhan edistäminen	Kouluterveyskyselyn indikaattori koulu- kiusattuna vähintään kerran viikossa %	tulos vähintään < Lapin keskiarvo
		Henkilöstön kehityskeskustelut	Käydyt kehityskeskustelut % henkilöstöstä	100
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa järjestetyt tapahtumat ja tilaisuudet	Tapahtumien ja tilaisuuksien lkm	10
		Varhaiskasvatusryhmät ja koululuokat tutustuvat paikallisiin yrityksiin	Ryhmien ja yritysten tapaamiset lkm	5

Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Sivistystoimen yksiköt viestivät aktiivisesti palveluistaan	Kunnan somekanaviin postanneiden yksiköiden lkm	10
			Palvelutiedotteiden lkm	4

14.2 Sivistyslautakunnan määrärahat ja tuloarviot tulosalueittain

Sivistyslautakunta sisältää sivistystoimen johdon, varhaiskasvatuksen, peruskoulutuksen, lukiokoulutuksen, aikuiskoulutuksen, kirjaston ja vapaa-ajan tulosalueet.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	59 726	34 300	52 200	16 300	4 400
Maksutuotot	138 327	117 700	43 000	117 000	97 500
Tuet ja avustukset	140 726	80 100	64 400	27 900	24 500
Muut toimintatuotot	1 876				
TOIMINTATUOTOT	340 655	232 100	159 600	161 200	126 400
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-3 712 649	-3 920 600	-4 127 400	-4 232 600	-4 320 700
Palvelujen ostot	-870 867	-996 100	-1 596 800	-1 597 900	-1 598 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-233 452	-252 800	-261 600	-262 200	-263 800
Avustukset	-113 478	-145 000	-144 000	-144 000	-131 000
Muut toimintakulut	-14 636	-13 900	-9 000	-9 000	-9 000
TOIMINTAKULUT	-4 945 082	-5 328 400	-6 138 800	-6 245 700	-6 323 100
TOIMINTAKATE	-4 604 427	-5 096 300	-5 979 200	-6 084 500	-6 196 700
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-133 493	-36 400	-28 700	-28 600	-34 200
Poistot ja arvonalentumiset	-133 493	-36 400	-28 700	-28 600	-34 200
TILIKAUDEN TULOS	-4 737 920	-5 132 700	-6 007 900	-6 113 100	-6 230 900
Siitä sisäiset tulot					
Siitä sisäiset menot	-3 580	-6 800	-5 800	-5 800	-5 800
Laskennalliset menot-tulot=netto	-1 540 394				

SIVISTYSTOIMEN JOHTO

Sivistystoimen johdon tulosalueen tehtävänä on mahdollistaa sivistyslautakunnan päätöksenteko sekä sivistysosaston palveluiden tuottaminen. Tulosalueella työskentelee sivistysjohtaja sekä hallintosihteeri, jonka työpäivästä 10 % menee Kivalo-opiston tehtäviin.

Sivistystoimen johto vastaa sivistysosaston strategisesta, toiminnallisesta ja taloudellisesta suunnittelusta ja seurannasta sekä osaston henkilöstökrytoinneista. Lähivuosien keskeisenä tavoitteena on saada valmiiksi sivistystoimen laatu- ja arviointisuunnitelma, jonka avulla palveluita kehitetään palautteisiin ja arviointeihin perus-

tuen. Sivistystoimen johto koordinoi osaston viestintää, jotta se tukisi mahdollisimman hyvin kuntastrategian ja kuntabrändin tavoitteita.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
SIVISTYSTOIMEN JOHTO					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot			4 400	4 400	4 400
Maksutuotot	4 031	3 700			
TOIMINTATUOTOT	4 031	3 700	4 400	4 400	4 400
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-82 850	-87 200	-94 200	-95 200	-96 600
Palvelujen ostot	-5 492	-6 500	-8 100	-8 100	-8 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 571	-1 000	-2 800	-2 800	-2 800
TOIMINTAKULUT	-89 913	-94 700	-105 100	-106 100	-107 600
TOIMINTAKATE	-85 882	-91 000	-100 700	-101 700	-103 200
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot		-2 500	-2 500	-7 500	-12 500
Poistot ja arvonalentumiset		-2 500	-2 500	-7 500	-12 500
TILIKAUDEN TULOS	-85 882	-93 500	-103 200	-109 200	-115 700
Siitä sisäiset menot	-1 336	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Laskennalliset menot-tulot=netto	-4 302				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat hallintosihteerin 10 % työpanoksen myymisestä Kivalo-opistolle.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Lautakunnan kokouksia kpl	7	7	7	7	7

VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Tulosalueen tehtävänä on varhaiskasvatuspalveluiden järjestäminen tervolalaisille perheille heidän tarpeidensa mukaisesti.

Varhaiskasvatuspalveluita tarjotaan Lapinniemen päiväkodissa (kolme osastoa), Louen ja Kirkonkylän ryhmäperhepäiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Lisäksi varhaiskasvatuspalveluita hankitaan palveluseteleillä yksityisiltä palveluntuottajilta. Lapinniemen päiväkotitoiminta tarjoaa myös vuorohoitoa sitä tarvitseville perheille. Varhaiskasvatukseen tulosalueeseen sisältyy lisäksi Kelan kautta maksettavat lastenhoidon tuet. Toimintakauden 2022 - 2023 alkaessa varhaiskasvatuksessa oli 111 lasta ja 24 kunnallista työntekijää. Lasten kotihoidon tuen piirissä on ollut keskimäärin 26 lasta (luku vaihtelee kuukausittain). Varhaiskasvatukseen palvelutarve on viime vuodet pysynyt korkeana, 1-6 -vuotiaista lapsista n. 70 % on varhaiskasvatuspalveluiden piirissä. Syntyvyys on pysynyt kohtuullisella tasolla, vuonna 2020 syntyi 26 lasta, vuonna 2021 17 lasta ja vuodelle 2022 odotetaan syntyvän 23 lasta.

1.8.2022 varhaiskasvatustalouksessa tuli muutos, jossa säädetään varhaiskasvatuksessa olevan lapsen oikeudesta tarvitsemaansa tukeen sekä varhaiskasvatuksessa annettavan tuen rakenteesta. Lakimuutos luo nykyistä vah-

vemman jatkumon esi- ja perusopetukseen luomalla vastaavat kolmiportaisen tuen rakenteet myös varhaiskasvatukseen. Ateriapalvelut siirtyvät vuonna 2023 perustettavan alueellisen yhtiön hoidettavaksi. Tämä vaikuttaa varhaiskasvatuksen määrärahatarpeeseen.

Suunnitelmakauden tavoitteena on syventää varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaista pedagogista ja erityispedagogista osaamista ja toimintaa. Tavoitteena on lapsilähtöisen toiminnan omaksuminen lasten oikeuksiin perustuen. Vuosi 2023 on suurimmalla osalla perheistä varhaiskasvatusmaksuista vapaa vuosi.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
VARHAISKASVATUS					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	103 909	85 000	5 500	79 500	60 000
Tuet ja avustukset	33 833	35 100	16 000		
TOIMINTATUOTOT	137 742	120 100	21 500	79 500	60 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-839 373	-943 200	-964 900	-974 600	-989 800
Palvelujen ostot	-185 746	-209 100	-423 400	-423 700	-423 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 807	-12 300	-13 000	-13 000	-13 000
Avustukset	-93 918	-122 000	-121 000	-121 000	-108 000
Muut toimintakulut	-2 298				
TOIMINTAKULUT	-1 132 143	-1 286 600	-1 522 300	-1 532 300	-1 534 500
TOIMINTAKATE	-994 401	-1 166 500	-1 500 800	-1 452 800	-1 474 500
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 302	-7 600	-5 100	-2 200	-500
Poistot ja arvonalentumiset	-12 302	-7 600	-5 100	-2 200	-500
TILIKAUDEN TULOS	-1 006 703	-1 174 100	-1 505 900	-1 455 000	-1 475 000
Siitä sisäiset menot	-115	-500	-500	-500	-500
Laskennalliset menot-tulot=netto	-303 519				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Varhaiskasvatusmaksut alenivat jälleen 1.8.2022 tulleen lakimuutoksen myötä. Yhä useampi lapsi on oikeutettu tämän myötä maksuttomaan varhaiskasvatukseen. Sivistyslautakunnan päätös 12 kuukauden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta vaikuttaa lisäksi talousarvioon siten, että vuonna 2023 maksutuottoja arvioidaan kertyvän vain 5 500 euroa. Tämän lisäksi varhaiskasvatuksen tulosalueella on käytettävissä hankerahoitustuloa 18 900 €. Vuonna 2024 maksutuottoja arvioidaan kertyvän 79 500 €. Näyttää kuitenkin siltä, että valtakunnallisesti ollaan menossa kohti maksutonta varhaiskasvatusta, joten maksutuotot todennäköisesti pienenevät vuosittain. Ateriapalveluiden hankkimiseen on varattu 182 400 €.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Lapsia (keskimäärin vuoden aikana)	110	110	110	110	110
Hoitopäiviä (vuodessa)	14 470	18 200	18 200	18 200	18 200

PERUSKOULUTUS

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Opetus-

suunnitelman perusteet antavat yhtenäisen pohjan paikallisille opetussuunnitelmille ja siten vahvistavat koulutuksen tasa-arvoa koko maassa.

Perusopetusta järjestetään Kaisajoen, Louen ja Mattisen kouluissa esi-6-luokille sekä Lapinniemen koulussa esi-9-luokille. Erityisen tuen oppilaat opiskelevat joko yleisopetuksen luokkiin integroituina tai Lapinniemen koulun pienryhmässä. Valmistavan opetuksen ryhmä perustetaan tarvittaessa Lapinniemen koululle. Peruskouluissa on oppilaita lukuvuonna 2022 - 2023 esioppilaat ja valmistavan luokan oppilaat mukaan lukien 318, joista kuljetusedun saa n. 40 % oppilaista. Opettajia on 37, joista osa opettaa myös lukiossa ja koulunkäynninohjaajia on 8. Iltapäivätoimintaa järjestetään Lapinniemen ja Louen kouluilla. Toimintaan osallistuu kuluvana lukuvuotena 32 oppilasta. Kaisajoen ja Mattisen kouluilta järjestetään kuljetus Kirkonkylän iltapäivätoimintaryhmään. Oppilasnusteen mukaan syksyllä 2024 Louen oppilasmäärä näyttäisi putoavan 26 oppilaaseen ja edelleen pienevän siitä eteenpäin.

Oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023. Siirron ei pitäisi vaikuttaa palveluiden saatavuuteen, koska molempia palveluita sitoo lakisääteinen mitoitus vuodesta 2023 eteenpäin. Ateriapalvelut siirtyvät vuonna 2023 perustettavan alueellisen yhtiön hoidettavaksi. Tämä vaikuttaa peruskoulutuksen määrärahatarpeeseen. Erityisopetuksen tarve on kasvanut eikä nykyinen resurssi enää riitä kattamaan tarvetta. Sivistystoimella on olemassa erityisopettajan virka, jota ei ole täytetty ja nyt sitä esitetään henkilöstösuunnitelmassa täytettäväksi 1.8.2023 alkaen. Erityisopettaja työskentelee myös lukiossa, jonne myös erityisopetus on tullut lakisääteiseksi.

Suunnitelmakauden tavoitteena on edelleen syventää opetussuunnitelman mukaista pedagogista osaamista ja toimintakulttuuria. Turvallisten oppimisympäristöjen kehittäminen on keskiössä. Palveluita kehitetään saatujen arviointipalautteiden ja muun käytettävissä olevan arviointitiedon pohjalta.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
PERUSKOULUTUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	59 748	34 300	47 800	11 900	
Maksutuotot	21 613	20 000	30 000	30 000	30 000
Tuet ja avustukset	73 250	22 000	23 900	3 400	
Muut toimintatuotot	1 852				
TOIMINTATUOTOT	156 463	76 300	101 700	45 300	30 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-2 118 474	-2 147 400	-2 324 000	-2 394 000	-2 430 700
Palvelujen ostot	-538 832	-579 800	-949 800	-949 800	-949 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-149 322	-157 500	-162 400	-162 400	-162 400
Muut toimintakulut	-10 751	-8 400	-8 400	-8 400	-8 400
TOIMINTAKULUT	-2 817 380	-2 893 100	-3 444 600	-3 514 600	-3 551 300
TOIMINTAKATE	-2 660 917	-2 816 800	-3 342 900	-3 469 300	-3 521 300
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-114 075	-18 500	-15 400	-15 100	-17 200
Poistot ja arvonalentumiset	-114 075	-18 500	-15 400	-15 100	-17 200
TILIKAUDEN TULOS	-2 774 992	-2 835 300	-3 358 300	-3 484 400	-3 538 500
Siitä sisäiset menot	-1 128	-3 500	-2 500	-2 500	-2 500
Laskennalliset menot-tulot=netto	-1 038 070				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat kotikuntakorvaustuloista, iltapäivätoiminnan maksutuotoista sekä hankerahoituksista. Koulukuljetussopimusten sisältämä indeksitarkistus nostaa kuljetuskustannuksia n. 26 000 €. Ateriapalveluiden hankkimiseen on varattu 270 000 €. Kotikuntakorvausmenot nousevat 67 500 €. Henkilöstösuunnitelmassa esitetyn erityisopettajan henkilöstökulut 5 kuukauden osalta vuonna 2023 ovat 25 000 € ja siitä eteenpäin 60 000 € vuosittain.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Oppilaita	332	327	308	312	292
Oppilaita, 11-v oppivelvollisuus	6	5	6	6	6
Iltapäivätoimintaan osallistuvia	21	25	25	25	25

LUKIOKOULUTUS

Lukiokoulutus tuottaa opiskelijalle laaja-alaisen yleissivistyksen ja antaa valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Lukio-opintojen päätteeksi suoritetaan valtakunnallinen ylioppilastutkinto. Lukiokoulutus on luvanvaraista toimintaa ja luvan myöntää Opetus- ja kulttuuriministeriö. Hallitusohjelmaan sisältyneen oppivelvollisuuden laajentamisen myötä myös lukio-opetus muuttui maksuttomaksi opiskelijalle. Laki on tullut voimaan ikäluokka kerrallaan syksystä 2021 alkaen. Opiskelija saa maksuttoman opetuksen, kouluruokailun, tarvittavat työvälineet (mm. tietokoneet), oppikirjat tai sähköiset oppimateriaalit sekä muut materiaalit, koulumatkat ja ylioppilaskokeet.

Tervolan lukiossa opiskelee lukuvuonna 2022 - 2023 30 opiskelijaa. Rehtori ja koulusihteeri sekä liki kaikki opettajat ovat yhteisiä Lapinniemen koulun kanssa. Oppilasennusteen mukaan taloussuunnitelmavuosina lukion opiskelijamäärä näyttäisi olevan 30 - 40 opiskelijaa. Tervolan keskustasta on lähimpään lukioon matkaa 38 km ja reuna-alueilta huomattavasti enemmän. Oma lähilukio onkin merkittävä palvelu tervolalaisille nuorille ja perheille sekä kunnalle tärkeä vetovoimatekijä.

Uudet lukion opetussuunnitelman perusteet on otettu käyttöön portaittain syksystä 2021 alkaen. Uudistuksen tavoitteena on kehittää lukion opetusta niin, että se vahvistaa laaja-alaista yleissivistystä ja korkeatasoista osaamista, tukee opiskelijoiden hyvinvointia, antaa opiskelijoille jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia nykyistä kattavammin sekä tukee opiskelijoiden yksilöllisiä tarpeita ja oppimista.

Oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023. Siirron ei pitäisi vaikuttaa palveluiden saatavuuteen, koska molempia palveluita sitoo lakisääteinen mitoitus vuodesta 2023 eteenpäin. Ateriapalvelut siirtyvät vuonna 2023 perustettavan alueellisen yhtiön hoidettavaksi. Tämä vaikuttaa lukion määrärahatarpeeseen.

Tervolan lukio tarjoaa turvallisen opiskeluympäristön sekä laadukkaan ja ajanmukaiseen pedagogiikkaan perustuvan lukio-opetuksen. Tavoitteena on lukion vetovoimaisuuden lisääminen lukion tulevaisuuden turvaamiseksi.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
LUKIOKOULUTUS					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	4 321	2 000	500	500	500
Tuet ja avustukset	22 243	8 000	9 500	9 500	9 500
TOIMINTATUOTOT	26 564	10 000	10 000	10 000	10 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-417 597	-464 300	-455 300	-459 800	-466 700
Palvelujen ostot	-18 557	-30 000	-59 000	-59 800	-60 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 063	-30 000	-30 000	-30 000	-31 000
Muut toimintakulut	-1 566	-5 500			
TOIMINTAKULUT	-455 783	-529 800	-544 300	-549 600	-557 700
TOIMINTAKATE	-429 218	-519 800	-534 300	-539 600	-547 700
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1				
Poistot ja arvonalentumiset	-1				
TILIKAUDEN TULOS	-429 220	-519 800	-534 300	-539 600	-547 700
Siitä sisäiset menot	-407	-600	-600	-600	-600
Laskennalliset menot-tulot=netto	-122 497				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat Kelan koulumatkatukiosuuksista.

Ateriapalveluiden hankintaan on varattu 29 000 €.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Opiskelijoita	39	42	36	35	41
Yo-tutkintoja	14	13	7	14	9

AIKUISKOULUTUS

Kivalo-opisto on seudullinen kansalaisopisto, joka toimii Kemin, Keminmaan, Simon ja Tervolan kuntien alueella. Isäntäkuntana toimii Kemin kaupunki. Päätöksenteosta vastaa Kemin kaupungin vapaan sivistystyön jaosto, jossa Tervolalla on kaksi edustajaa. Opistossa on tarjolla kansalaistaitoihin valmentavia ja yhteiskunnallisia opintoja, yleissivistäviä opintoja sekä harrastuksellista, omaan mielenkiintoon perustuvaa tietojen ja taitojen kartuttamista. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kirkonkylän lisäksi opetusta pyritään järjestämään mahdollisimman monella kylällä lähellä kuntalaisia. Tavoitteena on, että opisto palvelee kaikenikäisiä kuntalaisia ja tarjoaa vuosittain paitsi tuttuja, myös uutuuskursseja ja uusia harrastusmahdollisuuksia. Maahanmuuttajien lukutaitokoulutusta järjestetään yhteistyössä opiston kanssa.

Opistopalveluiden keskeisenä tavoitteena on toiminnallaan ja tarjonnallaan lisätä kuntalaisten hyvinvointia ja viihtymistä sekä kasvattaa yhteisöllisyyttä.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
AIKUISKOULUTUS					
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-79 805	-100 000	-90 000	-90 000	-90 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-3 000	-5 000	-5 000	-5 000
TOIMINTAKULUT	-79 805	-103 000	-95 000	-95 000	-95 000
TOIMINTAKATE	-79 805	-103 000	-95 000	-95 000	-95 000
TILIKAUDEN TULOS	-79 805	-103 000	-95 000	-95 000	-95 000

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Opistopalveluita varaudutaan hankkimaan 90 000 eurolla. Määräraha on 10 000 euroa pienempi kuin aiemmin. Perusteluna on se, suunnitellut tuntimäärät ovat jo vuosia jääneet vajaiksi ja määrärahaa on palautettu.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Opiskelijoita	606	800	750	750	750
Oppitunteja	2877	4 300	4000	4000	4000

KIRJASTO

Kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon.

Tervolan kunnan pääkirjasto sijaitsee Lapinniemen koulun kiinteistössä. Kirjastossa työskentelee neljä työntekijää. Omatoimikirjastopalvelu otettiin käyttöön syksyllä 2020, ja sen myötä asiakkaat voivat käyttää kirjaston palveluita ja tiloja omatoimisesti myös säännöllisten asiakaspalveluaikojen ulkopuolella. Aukiolotuntien määrä onkin kasvanut merkittävästi: asiakaspalvelua on saatavilla noin 1900 aukiolotuntia, ja omatoimista asiointiaikaa vajaan 2200 tuntia vuoden aikana. Vuosittain lainausoikeuttaan käyttää vajaan 1100 asiakasta.

Koko Lapin kattava Lapin kirjasto -kimppa on syventänyt alueen kirjastojen yhteistyötä monella osa-alueella ja monipuolistanut myös tervolalaisten asiakkaiden käytettävissä olevia palveluita ja aineistoja. Tulevina vuosina Lapin kirjastot panostavat yhteisesti mm. e-aineistopalveluihin. Kirjasto järjestää vuosittain erilaisia tapahtumia sekä kirjastotiloissa että hakeutuvasti niiden ulkopuolella. Kirjaston perinteisten palveluiden rinnalle on noussut entistä keskeisempään rooliin muita kirjastohenkilökunnan asiantuntijuutta vaativia toimintoja, kuten kansalaisten digineuvonta, lukemaan innostamis- ja sisältöjen avaamistyö sekä erilaiset yksilöllisemmät palvelut, esim. kirjaston kotipalvelu.

Kirjaston keskeisenä tavoitteena on tarjota kattavat ja monipuoliset palvelut kaikille asiakasryhmille vauvasta vaariin. Tavoitteena on olla aktiivinen paikallinen toimija ja yhteistyökumppani sekä osallistua kirjastojen maakunnalliseen ja seudulliseen yhteistyöhön. Kirjasto on myös sitoutunut ympäristötietoisuuden lisäämiseen ja kierrätyksen edistämiseen toiminnassaan ja palveluissaan. Lisäksi kirjastoon liittyvistä asioista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Kuntalaisille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttaa kirjastopalveluihin mm. kyselyiden ja asiakasraadien kautta.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
KIRJASTO					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot					
Maksutuotot	3 937	3 000	3 000	3 000	3 000
TOIMINTATUOTOT	3 937	3 000	3 000	3 000	3 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-148 158	-157 300	-161 200	-162 800	-165 200
Palvelujen ostot	-15 855	-18 600	-18 600	-18 600	-19 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-49 085	-44 300	-43 700	-44 300	-44 900
Muut toimintakulut	-21		-600	-600	-600
TOIMINTAKULUT	-213 120	-220 200	-224 100	-226 300	-229 700
TOIMINTAKATE	-209 182	-217 200	-221 100	-223 300	-226 700
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 321	-7 800	-5 700	-3 800	-4 000
Poistot ja arvonalentumiset	-6 321	-7 800	-5 700	-3 800	-4 000
TILIKAUDEN TULOS	-215 504	-225 000	-226 800	-227 100	-230 700
Siitä sisäiset tulot					
Siitä sisäiset menot	-154	-200	-200	-200	-200
Laskennalliset menot-tulot=netto	-50 692				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat kirjaston perimistä maksutuotoista.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Lainoja	48 258	48 000	49 000	50 000	50 000
Asiakaskäyntejä	17 390	16 000	18 000	19 000	19 000
Verkkopalvelukäyntejä	13 083	11 000	14 000	15 000	16 000

VAPAA-AIKA

Vapaa-ajan tulosalue tuottaa liikunta-, nuoris- ja kulttuuripalveluita kuntalaisille. Tulosalue sisältää kulttuuri- ja nuorisotapahtumat, nuorisotyön eri muodot, etsivän nuorisotyön, terveystoiminnan, vapaa-aikatoimen avustustoiminnan, kotiseutuarkistotyön sekä järjestöyhdyshenkilötyön. Lisäksi tulosalue sisältää Meri-Lapin musiikkiopiston ja Jousikvartetin Tervolan kuntaosuudet.

Vapaa-aikatoimen käytössä on yksi nuorisotila Kirkonkylällä. Vapaa-aikatoimessa työskentelee vapaa-aikaohjaaja sekä etsivä nuorisotyöntekijä, joka tekee myös perusnuorisotyötä. Sivistosjohtaja hoitaa vapaa-aikatoimen hallintotehtävät. Vapaa-aikatoimi järjestää normaaliaikana vuosittain n. 40 erilaista tapahtumaa ja tilaisuutta osin itse ja osin yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Järjestöjen ja yhteisöjen avustamiseen on varattu vuosittain 23 000 euroa.

Suunnitelmakauden tavoitteena on nuorisotoiminnan sisältöjen edelleen kehittäminen yhdessä nuorten ja yhteistyöverkoston kanssa. Nuorisotoimessa otetaan 1.1.2023 käyttöön NuoDo -järjestelmä, joka mahdollistaa tarkemman toimintojen seurannan ja tiedolla johtamisen. Tavoitteena on myös erilaisia tapahtumia ja palveluita tarjoamalla lisätä kuntalaisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Tapahtumat ja harrastuspaikat lisäävät

osaltaan yleistä viihtyvyyttä. Vapaa-aikatoimi on aktiivinen viestijä ja markkinoija ja tekee sivistystoimea ja kuntaa positiivisesti näkyväksi.

Liikuntapalveluiden tarjoamisessa vapaa-aikatoimen resurssit ovat jääneet selkeästi jälkeen Lapin muiden kuntien resursseista. Resurssit eivät ole antaneet myöten järjestää esim. tärkeäksi koettua liikuntaneuvontaa. Osin tämän vuoksi henkilöstösuunnitelmassa esitetään hyvinvointiohjaajan toimen perustamista 1.8.2024 alkaen. Tehtävään sisältyisi liikuntaneuvonnan lisäksi liikunnanohjausta ja hyvinvointisuunnitelma- ja kertomustyön koordinoitua.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
VAPAA-AIKA					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	493	4 000	4 000	4 000	4 000
Tuet ja avustukset	11 400	15 000	15 000	15 000	15 000
Muut toimintatuotot	24				
TOIMINTATUOTOT	11 917	19 000	19 000	19 000	19 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-106 196	-121 200	-127 800	-146 200	-171 700
Palvelujen ostot	-26 579	-52 100	-47 900	-47 900	-47 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 603	-4 700	-4 700	-4 700	-4 700
Avustukset	-19 560	-23 000	-23 000	-23 000	-23 000
TOIMINTAKULUT	-156 939	-201 000	-203 400	-221 800	-247 300
TOIMINTAKATE	-145 021	-182 000	-184 400	-202 800	-228 300
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-793				
Poistot ja arvonalentumiset	-793				
TILIKAUDEN TULOS	-145 814	-182 000	-184 400	-202 800	-228 300
Siitä sisäiset menot	-438	-700	-700	-700	-700
Laskennalliset menot-tulot=netto	-21 315				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat vapaa-aikatoimen tapahtumien toimintatuotoista ja etsivän nuorisotyön hanketuloista. Henkilöstösuunnitelmassa esitetyn hyvinvointiohjaajan henkilöstökulut 5 kuukauden osalta vuonna 2024 ovat 17 000 € vuonna 2024 ja siitä eteenpäin 40 000 € vuosittain.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Nuorisotilakäyntejä	1 503	500	1 500	1 500	1 500
Tapahtumia	35	40	40	40	40
Avustusten saajia	10	17	11	12	13

15 Käyttötalouden yhdistelmä

KÄYTTÖTALOUSSOSAN YHDISTELMÄ TULOSALUEITTAIN

ulkoisen-sisäinen	TOIMINTA- TULOT TA 2023	TOIMINTA- MENOT TA 2023	TOIMINTA- KATE TA 2023	TOIMINTA- TULOT TS 2024	Muu- tos%	TOIMINTA- MENOT TS 2024	Muu- tos%	TOIMINTA- KATE TS 2024	Muu- tos%	TOIMINTA- TULOT TS 2025	Muu- tos%	TOIMINTA- MENOT TS 2025	Muu- tos%	TOIMINTA- KATE TS 2025	Muu- tos%
Kunnanvaltuusto		29 800	-29 800			29 800		-29 800				32 000		-32 000	
Strateginen johto															
Kunnanhallitus															
Yleisjohto	400 100	1 897 700	-1 497 600	400 400	0,1	1 954 000	3,0	-1 553 600	-3,7	400 400	0,0	2 000 800	2,4	-1 600 400	-3,0
Henkilöstö	63 300	483 900	-420 600	44 800	-29,2	531 300	9,8	-486 500	-15,7	34 800	-22,3	489 000	-8,0	-454 200	6,6
Elinkeinojen kehittäminen	175 800	457 600	-281 800	175 500	-0,2	458 900	0,3	-283 400	-0,6	175 500	0,0	459 300		-283 800	
Julkisen liikenne	70 000	167 600	-97 600	70 000		167 600		-97 600		70 000		167 600		-97 600	
	709 200	3 006 800	-2 297 600	690 700	-2,6	3 111 800	3,5	-2 421 100	-5,4	680 700	-1,4	3 116 700	0,2	-2 436 000	-0,6
Tarkastusltk															
Tarkastustoimi		17 900	-17 900			17 900		-17 900				17 900		-17 900	
Keskusvaaliltk															
Vaalit	5 000	14 300	-9 300	15 000	200,0	40 600	183,9	-25 600	-175,3			14 000	-65,5	-14 000	45,3
Maaseutultk															
Maaseutuelinkeinot	256 700	280 700	-24 000	256 700		280 700		-24 000		256 700		280 700		-24 000	
Tekninen ltk															
Tekninen johto	13 000	227 300	-214 300	13 000		233 900	2,9	-220 900	-3,1	13 000		240 900	3,0	-227 900	-3,2
Yleiset alueet	600	714 500	-713 900	600		754 500	5,6	-753 900		600		778 000	3,1	-777 400	-3,1
Kiinteistöt	1 340 000	2 039 000	-699 000	1 340 000	0,0	2 008 000	-1,5	-668 000	4,4	1 340 000		1 957 000	-2,5	-617 000	7,6
Lämpökeskus	480 000	347 500	132 500	480 000		358 200	3,1	121 800	8,1	480 000		367 000	2,5	113 000	7,2
Kaavoitus ja ympäristö	20 000	181 000	-161 000	20 000		184 000	1,7	-164 000	-1,9	20 000		186 500	1,4	-166 500	-1,5
	1 853 600	3 509 300	-1 655 700	1 853 600	0,0	3 538 600	0,8	-1 685 000	-1,8	1 853 600		3 529 400	-0,3	-1 675 800	0,5
Sivistysltk															
Sivistystoimen johto	4 400	105 100	-100 700	4 400		106 100	1,0	-101 700	-1,0	4 400		107 600	1,4	-103 200	-1,5
Varhaiskasvatus	21 500	1 522 300	-1 500 800	79 500	269,8	1 532 300	0,7	-1 452 800	3,2	60 000	-24,5	1 534 500	0,1	-1 474 500	-1,5
Peruskoulutus	101 700	3 444 600	-3 342 900	45 300	-55,5	3 514 600	2,0	-3 469 300	-3,8	30 000	-33,8	3 551 300	1,0	-3 521 300	-1,5
Lukiokoulutus	10 000	544 300	-534 300	10 000		549 600	1,0	-539 600	-1,0	10 000		557 700	1,5	-547 700	-1,5
Aikuskoulutus		95 000	-95 000			95 000		-95 000				95 000		-95 000	
Kirjasto	3 000	224 100	-221 100	3 000		226 300	1,0	-223 300	-1,0	3 000		229 700	1,5	-226 700	-1,5
Vapaa-aika	19 000	203 400	-184 400	19 000		221 800	9,0	-202 800	-10,0	19 000		247 300	11,5	-228 300	-12,6
	159 600	6 138 800	-5 979 200	161 200	1,0	6 245 700	1,7	-6 084 500	-1,8	126 400	-21,6	6 323 100	1,2	-6 196 700	-1,8
Tulosalueet yht.	2 984 100	12 997 600	-10 013 500	2 977 200	-0,2	13 265 100	2,1	-10 287 900	-2,7	2 917 400	-2,01	13 313 800	0,4	-10 396 400	-1,1

TULOSLASKELMAOSA

Tulorahoituksen riittävyyttä palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin tarkastellaan tuloslaskelman avulla. Tuloslaskelma esitetään sekä sisäiset erät sisältävänä, että vain kunnan ulkoiset erät sisältävänä. Tervolan kunnassa ei budjetoida tilinpäätössiirtoja eli poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutoksia. Näin ollen tuloslaskelman viimeinen rivi talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien osalta on tilikauden tulos. Tuloslaskelmaosassa esitetään lisäksi tulorahoituksen riittävyyttä koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittaavat tunnusluvut.

16 Tuloslaskelma sekä tulorahoituksen riittävyyden tunnusluvut ja tavoitteet

TULOSLASKELMA ULKOINEN/SISÄINEN

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot					
Myyntitulot	730 866	832 900	712 700	676 800	664 900
Maksutulot	2 167 442	1 787 800	349 600	423 600	404 100
Tuet ja avustukset	986 088	541 600	588 400	543 400	515 000
Muut toimintatulot	659 572	697 400	1 333 400	1 333 400	1 333 400
	4 543 968	3 859 700	2 984 100	2 977 200	2 917 400
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-11 729 350	-12 581 900	-6 895 900	-7 121 800	-7 203 800
Palvelujen ostot	-10 928 746	-11 314 400	-3 935 400	-3 973 200	-3 998 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 028 637	-2 041 300	-1 452 600	-1 474 300	-1 501 000
Avustukset	-495 030	-646 100	-433 800	-462 600	-474 800
Muut toimintamenot	-259 095	-223 600	-279 900	-233 200	-135 700
	-25 440 858	-26 807 300	-12 997 600	-13 265 100	-13 313 800
Toimintakate	-20 896 890	-22 947 600	-10 013 500	-10 287 900	-10 396 400
Verotulot	12 320 681	12 000 000	7 262 000	6 989 000	7 015 000
Valtionosuudet	11 361 537	11 807 000	3 980 000	4 050 000	4 130 000
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	26 242	37 900	80 000	230 000	274 000
Muut rahoitustulot	908 844	500 000	800 000	700 000	600 000
Korkomenot	-25 716	-26 200	-48 000	-47 000	-46 900
Muut rahoitusmenot	-142 155	-160 000	-175 000	-176 000	-177 000
	767 215	351 700	657 000	707 000	650 100
Vuosikate	3 552 543	1 211 100	1 885 500	1 458 100	1 398 700
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 264 383	-1 146 200	-1 097 450	-1 312 650	-1 304 400
Arvonalentumiset	-622 901				
	-1 887 284	-1 146 200	-1 097 450	-1 312 650	-1 304 400
Tilikauden tulos	1 665 258	64 900	788 050	145 450	94 300
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	252 703				
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 917 961				

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot/Toimintamenot, %	17,9	14,4	23,0	22,4	21,9
Vuosikate/Poistot, %	188,2	105,7	171,8	111,1	107,2
Vuosikate, euroa/asukas	1 233	420	654	506	485
Kertynyt ylijäämä	16 738 776	16 803 676	17 591 726	17 737 176	17 831 476
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	5 808	5 831	6 104	6 154	6 187
Asukasmäärä	2 882	2 882	2 882	2 882	2 882

TULOSLASKELMA
ULKOINEN

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot					
Myyntitulot	489 634	564 400	469 500	433 600	421 700
Maksutulot	2 116 381	1 736 800	301 600	375 600	356 100
Tuet ja avustukset	986 088	541 600	588 400	543 400	515 000
Muut toimintatulot	641 037	697 400	1 333 400	1 333 400	1 333 400
	4 233 140	3 540 200	2 692 900	2 686 000	2 626 200
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-11 729 350	-12 581 900	-6 895 900	-7 121 800	-7 203 800
Palvelujen ostot	-10 859 344	-11 224 900	-3 874 200	-3 912 000	-3 937 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 805 747	-1 811 300	-1 222 600	-1 244 300	-1 271 000
Avustukset	-495 030	-646 100	-433 800	-462 600	-474 800
Muut toimintamenot	-240 560	-223 600	-279 900	-233 200	-135 700
	-25 130 031	-26 487 800	-12 706 400	-12 973 900	-13 022 600
Toimintakate	-20 896 891	-22 947 600	-10 013 500	-10 287 900	-10 396 400
Verotulot	12 320 681	12 000 000	7 262 000	6 989 000	7 015 000
Valtionosuudet	11 361 537	11 807 000	3 980 000	4 050 000	4 130 000
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	26 242	37 900	80 000	230 000	274 000
Muut rahoitustulot	908 844	500 000	800 000	700 000	600 000
Korkomenot	-25 716	-26 200	-48 000	-47 000	-46 900
Muut rahoitusmenot	-142 155	-160 000	-175 000	-176 000	-177 000
	767 215	351 700	657 000	707 000	650 100
Vuosikate	3 552 542	1 211 100	1 885 500	1 458 100	1 398 700
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 264 383	-1 146 200	-1 097 450	-1 312 650	-1 304 400
Arvonalentumiset	-622 901				
	-1 887 284	-1 146 200	-1 097 450	-1 312 650	-1 304 400
Tilikauden tulos	1 665 258	64 900	788 050	145 450	94 300
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	252 703				
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 917 961				

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan toimintatulojen prosentuaalisella osuudella toimintamenoista. Maksurahoituksen osuuden pieneneminen heikentää kunnan tulorahoitusta ja lisää verorahoituksen tarvetta. Suunnittelukauden tavoitteena on, että tunnusluvun arvo saadaan nostettua. Sote-uudistuksesta johtuen arvo nousee merkittävästi vuonna 2023, mutta laskee taloussuunnitelmavuosina. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tulorahoituksen nostamista tai menojen karsimista. Tunnusluvun arvoon vaikuttaa muun muassa palvelujen organisointitavat.

Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa kunnan tulorahoituksen riittävyyttä. Kun vuosikate kattaa poistoista vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Suunnittelukauden tavoitteena on, että vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot.

Jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä saadaan tavoitearvo vuosikatteelle asukasta kohden. Tervolan kunnassa tämä tavoitearvo on noin 866 euroa/asukas. Vuoteen 2022 asti riittävä tulorahoitus on saavutettu verrattain pienellä verorasitteella. Suunnittelukaudella vuosikate on yli poistojen määrän, mutta menojen kasvun hillitsemiseen ja tulopohjan vahvistamiseen pitää kiinnittää silti erityistä huomiota. Negatiivinen vuosikate kertoo kunnan lyhyen aikavälin tulorahoituksen olevan heikko.

Pitkän aikavälin tulorahoitusta voidaan tarkastella taseen kertyneen ylijäämän avulla. Pitkän aikavälin tulorahoituksen tavoitearvon tulisi olla vähintään 300–400 euroa/asukas. Tällä tunnusluvulla mitattuna kunnan tulorahoitus on vielä suunnittelukauden päättyessä riittävä.

Korkotuloja pienentää vuonna 2023 huomattavasti kunnanvaltuuston kesäkuussa 2019 hyväksymät konserniyhtiöiden lainajärjestelyt, jotka koskevat Tervolan Energia ja Vesi Oy:ta, Tervolan Palveluverkot Oy:ta ja Tervolan Vuokratalot Oy:ta. Vuosien 2024 ja 2025 taloussuunnitelmissa on arvioitu, että lainajärjestelyitä ei jatketa.

TALOUSARVIOVUODEN 2023 MENOJEN JA TULOJEN YHTEENVETO

ULKOINEN	MENOT			TULOT			NETTO		
	TA 2022	TA 2023	muutos %	TA 2022	TA 2023	muutos %	TA 2022	TA 2023	muutos %
KÄYTTÖTALOUSOSA									
Kunnanvaltuusto	27 700	29 800	7,6						
Strateginen johto	27 000	29 800					-27 000	-29 800	10,4
Kunnanhallitus	3 085 700	2 954 000	-4,3	689 100	696 000	1,0			
Yleisjohto	2 156 200	1 849 700	-14,2	430 300	387 700	-9,9	-1 725 900	-1 462 000	-15,3
Henkilöstö	345 000	480 600	39,3	62 800	63 300	0,8	-282 200	-417 300	47,9
Elinkeinojen kehitt.	461 900	456 100	-1,3	175 000	175 000	0,0	-286 900	-281 100	-2,0
Julkinen liikenne	122 600	167 600		21 000	70 000	233,3	-101 600	-97 600	
Tarkastuslautakunta	17 900	17 900	0,0						
Tarkastustoimi	17 900	17 900					-17 900	-17 900	0,0
Keskusvaalilautakunta	15 700	14 300		5 000	5 000				
Vaalit	15 700	14 300		5 000	5 000		-10 700	-9 300	
Maaseutulautakunta	279 500	279 500	0,0	218 300	208 700				
Maaseutuelinkeinot	279 500	279 500	0,0	218 300	208 700	-4,4	-61 200	-70 800	15,7
Lomatoimi	0	0		0	0		0	0	
Tekninen lautakunta	4 110 400	3 277 900	-20,3	1 019 600	1 623 600	59,2			
Tekninen johto	244 600	225 900	-7,6	13 000	13 000	0,0	-231 600	-212 900	-8,1
Yleiset alueet	549 300	714 500	30,1	600	600	0,0	-548 700	-713 900	30,1
Kiinteistöt	1 216 100	1 809 000	48,8	704 000	1 340 000	90,3	-512 100	-469 000	-8,4
Lämpökeskus	339 000	347 500	2,5	250 000	250 000	0,0	-89 000	-97 500	9,6
Kaavoitus ja ymp	182 400	181 000	-0,8	20 000	20 000	0,0	-162 400	-161 000	-0,9
Tukipalvelukeskus	1 579 000		-100,0	32 000		-100,0	-1 547 000		-100,0
Sivistyslautakunta	5 321 600	6 133 000	15,2	232 100	159 600	-31,2			
Sivistystoimen johto	93 400	103 800	11,1	3 700	4 400	18,9	-89 700	-99 400	10,8
Varhaiskasvatus	1 286 100	1 521 800	18,3	120 100	21 500	-82,1	-1 166 000	-1 500 300	28,7
Peruskoulutus	2 889 600	3 442 100	19,1	76 300	101 700	33,3	-2 813 300	-3 340 400	18,7
Toisen asteen koulutus	529 200	543 700	2,7	10 000	10 000	0,0	-519 200	-533 700	2,8
Aikuiskoulutus	103 000	95 000	-7,8				-103 000	-95 000	-7,8
Kirjasto	220 000	223 900	1,8	3 000	3 000	0,0	-217 000	-220 900	1,8
Vapaa-aika	200 300	202 700	1,2	19 000	19 000	0,0	-181 300	-183 700	1,3
Sosiaali- ja terv.ltk	13 630 000	0		1 376 100	0				
Sosiaali- ja terv.johto	322 600						-322 600		
Sosiaalipalvelut	4 635 300			739 000			-3 896 300		
Perusturva	18 000			4 000			-14 000		
Perusterveydenhuolto	3 454 100			633 100			-2 821 000		
Erikoissairaanhoido	5 200 000						-5 200 000		
TULOSLASKELMAOSA									
Verotulot				12 000 000	7 262 000	-39,5			
Valtionosuudet				11 807 000	3 980 000	-66,3			
Korkotuotot				37 900	80 000	111,1			
Muut rahoitustuotot				500 000	800 000	60,0			
Korkokulut	26 200	48 000	83,2						
Muut rahoituskulut	160 000	175 000					24 158 700	11 899 000	-50,7
VUOSIKATE							1 211 100	1 885 500	

INVESTOINTIOSA

Investointiosassa esitetään suunnittelukaudelle kohdistuvien investointihankkeiden tai -hankeryhmien kustannusarviot sekä arviot hankkeisiin saatavasta ulkopuolisesta rahoituksesta. Talousarvion luvussa 7 on investointiosan sitovuuden osalta annettu hankkeen vastaavalle toimivalta tarkistaa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa. Investointihankkeet esitetään toimielimittäin ja taseen pysyvien vastaavien ryhmittelyn mukaisesti. Tuloina esitetään ulkopuolisen rahoituksen lisäksi myös arviot pysyvien vastaavien myynneistä.

Tekninen lautakunta hallinnoi kunnan rakennuksiin sekä kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin liittyviä investointihankkeita. Näiden hankkeiden toteutuminen kohdistuu pääsääntöisesti kahdelle tai useammalle suunnitteluvuodelle, minkä vuoksi niiden erittelyt kokonaiskustannusarvioineen esitetään investointiosaan kuuluvassa rakentamishjelmassa.

17 Investointihankkeet

INVESTOINTIHANKKEET 2023 - 2025

TOIMIELIN	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
KUNNANHALLITUS					
Muut pitkävaikutteiset menot	59 149	40 000	65 000		
-Verkkosivujen uusinta		20 000			
-Asianhallintajärjestelmän uusinta		20 000	35 000		
-Palkkahallintajärjestelmän versiopäivitys	52 166				
-Sähköinen arkisto	6 983				
-Ohjelmistohankinnat ja -päivitykset			30 000		
Maa- ja vesialueet	85 425	80 000	80 000	80 000	80 000
Tulot	47 954	36 000	36 000	36 000	36 000
Netto	37 471	44 000	44 000	44 000	44 000
Koneet ja kalusto	7 761	70 000	100 000	15 000	25 000
-Työpajan kalusto		10 000	20 000	10 000	10 000
-Työpajan auto			30 000		
-Muu irtaimisto		15 000	5 000	5 000	15 000
-Lähiarkiston ja asiointipisteen kalusteet		25 000	25 000		
-Etätyöpalvelin		20 000	20 000		
-Kannettavat päätelaitteet valtuutetuille	7 761				
Osakkeet ja osuudet			30 000		
Tulot					
Netto			30 000		
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
Muut pitkävaikutteiset menot	10 805		660 000	580 000	500 000
-Kiinteistöhuollon atk-ohjelmisto	5 734				
-Rakennusvalvonnan sähk. luvanhakujärj.	5 071				
-Karttajärjestelmien päivittäminen			10 000	80 000	
-Mattisen kevyen liikenteen väylä lukio-ravirata			650 000	500 000	500 000
Tulot	5 071				
Netto	5 734				

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Rakennukset ^{*)}	315 549	2 450 000	2 905 500	1 640 000	1 300 000
Tulot		30 000	30 000	30 000	30 000
Netto	315 549	2 420 000	2 875 500	1 610 000	1 270 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet ^{*)}	297 576	645 000	675 000	625 000	475 000
Tulot		183 800	92 000	112 600	113 800
Netto	297 576	461 200	583 000	512 400	361 200
Koneet ja kalusto	29 657	70 000	20 000	20 000	20 000
-Keittiöiden kaluston uusiminen	22 802	35 000			
-Muu teknisen toimen kalusto		10 000	10 000	10 000	10 000
-Kiinteistöhoidon pakettiauto		25 000			
-Mönkijä alueiden kunnossapitoon	6 855				
-Yleisten alueiden ja kiinteistöjen kone- ja kalustohankinnat			10 000	10 000	10 000
^{*)} Ks. sitovuustason mukainen erittely rakentamishjelmasta.					
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
Koneet ja kalusto	34 334	43 000	51 000	35 000	35 000
-Opetustoimen irtaimisto (sis. atk)	16 329	20 000	20 000	20 000	20 000
-Muu sivistystoimen irtaimisto (sis.atk)	10 967	15 000	15 000	15 000	15 000
-Lapinniemen koulun höyläpenkit					
-Kirjaston lastenos. tietokirjahyllyt	7 038				
-Kirjaston aikuistenos. tietokirjahyllyt		8 000	16 000		
SOSIAALI-JA TERVEYSLAUTAKUNTA					
Koneet ja kalusto		158 000			
-Sos.toimen muu irtaimisto		20 000			
-Terveystoimen muu irtaimisto		20 000			
-Kotipalveluauto					
-Hammashuollon hoitoyksikkö		28 000			
-Hammashuollon Panoraama-röntgenlaite		50 000			
-TK-uudisrakennuksen kalusteet		20 000			
-Vanhuspalveluyksiköiden kalusteet		20 000			
ENERGIAHUOLTO					
Kiinteät rakenteet ja laitteet		10 000	100 000	250 000	200 000
-Kaukolämpöverkon laajentaminen					200 000
-Kaukolämpölaitoksen varalämmitysjärjestelmä		10 000	100 000	250 000	
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	845 793	3 566 000	4 686 500	3 245 000	2 635 000
Muutos%		321,6	31,4	-30,8	-18,8
Tulot	53 025	249 800	158 000	178 600	179 800
Muutos%			-36,7	13,0	0,7
Netto	792 768	3 316 200	4 528 500	3 066 400	2 455 200
Muutos%		318,3	36,6	-32,3	-19,9

^{*)} Investointiosassa on esitetty alkuperäinen talousarvio

18 Rakentamishjelma

Rakentamishjelmassa (ks. taulukko seuraavalla sivulla) on eritelty teknisen lautakunnan hallinnoimat talonrakennuksen ja muun julkisen käyttöomaisuuden hankkeet sekä energiahuollon investoinnit. Ohjelmasta ilmenevät hankkeiden ajoitus suunnittelukaudella, kokonaiskustannukset, hankekohtainen aikaisempi rahoitus, vuosittainen määrärahojen tarve sekä arvioitu ulkopuolisen tuen määrä. Kokonaiskustannuksiin sisältyvät myös hankekohtaiset suunnittelukauden jälkeisille vuosille arvioidut kustannukset. Määrärahat on esitetty ilman arvonlisäveroa, mikäli kustannukset oikeuttavat arvonlisäveron palautukseen tai vähennykseen.

Hankkeiden toteuttamisessa pääpaino on peruskorjauksessa. Välttämättömien ylläpito- ja korjausinvestointien lisäksi rajoitetaan käyttötalousmenoja pienentäviin, työllisyyttä parantaviin tai muita kunnan painopistealueiksi valittuja toimintoja tukeviin investointeihin. Ennen uusinvestointeja tulee kaikissa tapauksissa selvittää olemassa olevan rakennus- ym. omaisuuskannan peruskorjaus- ja käyttötarkoituksen muutosmahdollisuudet. Suunnittelukauden hankkeisiin pyritään mahdollisuuksien mukaan saamaan kunnan ulkopuolista rahoitusta muun muassa alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tai asianomaisen ministeriön kautta. Onnistuneen hankkeen perusedellytys on hankkeiden ennakointi, riittävä esi- ja hankesuunnittelu sekä laadukkaat suunnitelma-asiakirjat. Rakentamishjelmassa on suurimpien hankkeiden osalle varattu suunnitteluun erillinen määräraha. Rakentamishankkeissa ja suunnittelussa pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan kunnan omaa asiantuntemusta.

Vuoden 2023 rakentamishjelma on poikkeuksellisen laaja. Suunnittelukaudella jatketaan terveyskeskuksen investointeja. Vuodelle 2023 on varattu määräraha terveyskeskuksen uudisosan loppuunsaattamiseen sekä vuodeosaston katon ja yläpohjan peruskorjaukseen. Terveyskeskuksen ohella merkittäviä investointikohteita ovat vuokratalon rakentaminen, johon on varattu määrärahat vuosille 2023–2024 sekä keskusvaraston rakentaminen, johon on määrärahat vuosille 2023 ja 2025.

Vuonna 2023 on määrärahat varattu koulukeskuksen muutostöihin sekä Mattisen koulun lämmitysmuutokseen. Virastotalon ilmastointisaneerauksen ja käyttövesiputkiston uusimisen suunnitteluun on varattu määrärahat vuodelle 2023. Varsinainen toteutus olisi vuonna 2024. Samoin on varattu suunnitteluraha terveyskeskuksen aurinkosähköjärjestelmään, jonka toteutus tapahtuisi vuonna 2024. Häiriötilanteisiin varautumisen kehittämiseen on varattu vuosittain 20.000 euron määräraha. Varautumiseen panostetaan myös kaukolämpölaitoksen varalämmitysjärjestelmällä, johon on varattu määräraha vuosiksi 2023–2024. Yleisten alueiden viihtyisyyteen ja vapaa-ajan mahdollisuuksiin panostetaan monikäyttöreitistön rakentamisella, Kätkävaaran luontopolun paikoitusalueen rakentamisella sekä Vaarojen vaellus -hankkeella. Lisäksi vuonna 2023 rakennetaan koirapuisto sekä parannetaan Väisäsen puiston viihtyisyyttä. Kurkiareenan peruskorjaukseen on myös varauduttu, mikäli seurannan perusteella jään käytettävyydessä ilmenee ongelmia. Mattisen kevyen liikenteen väylän ensimmäiseen vaiheeseen varataan 50.000 euroa osuuteen suunnittelukustannuksista. Hankkeen toteutuminen edellyttää Lapin ELY-keskuksen osallistumista hankkeeseen. Kemijokivarren osayleiskaavan tarkistustyöhön varataan määräraha vuosille 2023–2024. Vastarannan alueen kehittäminen jatkuu osayleiskaavamuutoksella, johon on varattu määrärahat vuodelle 2023 sekä vuonna 2024 toteutettavalla asemakaavoituksella.

Rakentamishjelmassa ei ole varauduttu sosiaali- ja terveyslautakunnan esittämään vanhusten rivitalojen peruskorjaukseen vuonna 2024, koska rakennusten jatkokäytöstä on syytä neuvotella Lapin hyvinvointialueen kanssa.

Taloussuunnitelmavuosien hankkeita ovat mm. Louen koulun lämmitysmuutos, kaukolämpöverkon laajentaminen sekä virastotalon hissi. Virastotaloon kohdistuu myös valtuustosalin muutostyöt, joka on vuoden 2025 hanke. Vuosittain on varattu määrärahat lisäksi tie- ja katuinvestointisuunnitelman mukaisiin töihin sekä liikenneturvallisuutta parantaviin hankkeisiin. Kunta esittää Lapin Ely-keskukselle, että Mattisen kevyen liikenteen väylän suunnittelu käynnistetään vuoden 2023 aikana. Tervolan kunta varautuu osarahoittamaan enintään 50%:lla

vuonna 2023 kevyen liikenteen väylän välille Liimatan risteys-ravirata (kunnan arvioitu rahoitusosuus 650 000€) ja vuonna 2024 välille Lukionmäki-Korpela (kunnan arvioitu rahoitusosuus 500 000€). Vuonna 2025 toteutettaisiin Korpela-Liimatan risteys edellä mainituin periaattein (kunnan arvioitu rahoitusosuus 500 000€). Tarkemmin nimeämättömiin kohteisiin on myös varattu vuosittain määräraha, jotta pieniä, yllättäviä hankkeita voidaan toteuttaa nopeasti. Rakentamisohjelmasta voidaan kunnanvaltuuston erillispäätöksellä poiketa valtion rahoituksen mahdollisesti viivästyessä suunnitellusta. Pyrkimyksenä mahdollisissa poikkeamissa on tasainen työllistämismisvaikutus. Investointihankkeiden osalta selvitetään hankkeiden vaihtoehtoiset toteuttamistavat.

”

TERVOLAN KUNTA		RAKENTAMISOHJELMA VUOSILLE 2023 - 2025						
Tekninen lautakunta 12.10.2022								
Euroa ilman alv	Hankkeen aloittamisvuosi	Kokonaiskustannusarvio	Aikaisempi rahoitus yhteensä	2022	2023	2024	2025	Valtion avustus
HANKEKOHTAINEN TALONRAKENNUS:								
Terveyskeskus/vanhustenhuolto								
SOTER -rakennushankkeet								
Hammashoitola-Neuvola-MTT ²⁰⁾	2019	2 856 000	432 500	2 100 000	1 275 500			
VARI sadevesijärjestelmät ja salaojat	2022	35 000		35 000				
MUU TALONRAKENNUS:								
Louen koulun lämmitysmuutos ¹⁾	2025	120 000					120 000	30 000
Mattisen koulun lämmitysmuutos ²⁾	2023	120 000			120 000			30 000
Mattisen koulun julkisivuremontti	2022	60 000		60 000				
Virastotalon ilmanvaihdon saneeraus ³⁾	2020	129 600	19 600	10 000	10 000	100 000		
Virastotalon käyttövesiputkiston uusiminen ⁴⁾	2023	100 000		10 000	10 000	90 000		
Valtuustosalin muutostyöt ⁵⁾	2025	30 000					30 000	
Virastotalon hissi ⁶⁾	2025	150 000				40 000	300 000	
Koulukeskuksen muutostyöt ⁷⁾	2019	225 000	104 100	85 000	50 000	120 000		
Terveyskeskuksen aurinkosähköjärjestelmä ⁸⁾	2023	150 000		10 000	10 000	140 000		30 000
Häiriötilanteisiin varautumisen kehittäminen	2022			20 000	20 000	20 000	20 000	
Keskusvaraston rakentaminen ⁹⁾	2023	850 000			50 000		800 000	
Vuodeosaston katon ja yläpohjan peruskorjaus	2023	30 000			30 000			
Kurkiareenan peruskorjaus ¹⁰⁾	2022	250 000		50 000	200 000			
Vuokratalon rakentaminen ¹¹⁾	2023	2 200 000			1 100 000	1 100 000		
Nimeämättömät kohteet					30 000	30 000	30 000	
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS:								
Yleiset alueet								
Koirapuisto	2023	15 000			15 000			
Väisäsen puiston rakentaminen	2023	30 000			30 000			
Monikäyttöreitistö ¹²⁾	2023	585 000		200 000	135 000	200 000	200 000	333 000
Kätkävaaran luontopolun paikoitusalue ¹³⁾	2024	80 000			50 000	30 000		
Kätkävaaran luolat ja rotkot ¹⁴⁾	2022	100 000		100 000	20 000			70 000
Viljonpuiston monikäyttökota	2022	25 000		25 000				
Vaarojen vaellus ¹⁵⁾	2022			30 000	50 000	50 000	50 000	
Päiväkodin jätekatoksen uusiminen	2022	20 000		20 000				
Koulujen ja päiväkotien jätekatokset	2023	80 000			20 000	20 000	20 000	
Nimeämättömät kohteet				15 000	30 000	30 000	30 000	
Liikenne ja katurakennus								
Mattisen kevyen liikenteen väylä, lukio-ravirata ¹⁶⁾	2024	225 000			650 000	500 000	500 000	
Tie- ja katuinvestoinnit suunnitelmien mukaisesti ¹⁷⁾				160 000	160 000	160 000	160 000	
Liikenneturvallisuuteen liittyvät hankkeet				65 000	15 000	15 000	15 000	
Kaavoitus								
Kemijokivarren osayleiskaavan tarkistus								
Loue- Mattinen ¹⁸⁾	2022	100 000		50 000	50 000			
Peura-Ossauskoski	2024	100 000				50 000		
Koivu -Suukoski	2026							
Vastarannan alueen osayleiskaavamuutos ¹⁹⁾	2022	100 000		50 000	100 000			
Vastarannan alueen asemakaavoitus	2024	70 000				70 000		
ENERGIAHUOLTO:								
Kaukolämpölaitoksen varalämmitysjärjestelmä	2022	260 000		10 000	100 000	250 000		
Kaukolämpöverkon laajentaminen	2024	200 000					200 000	
YHTEENSÄ				3 105 000	4 330 500	3 015 000	2 475 000	493 000
Ulkopuolinen rahoitus				213 800	122 000	142 600	143 800	
Netto				2 891 200	4 208 500	2 872 400	2 331 200	493 000

- 1) Louen koulun lämmitystapamuutosta ei toteutettu vuonna 2020
- 2) Mattisen koulun lämmitystapamuutokseen vuodelle 2021 määrärahoja ei käytetty lainkaan.
- 3) Virastotalon ilmanvaihdon saneerauksen suunnittelu siirrettiin vuodelle 2023 ja rakentaminen v. 2024.
- 4) Virastotalon käyttövesiputkistojen uusimisen suunnittelu siirrettiin vuodelle 2023 ja rakentaminen v. 2024.
- 5) Valtuustosalin muutostyöt siirrettiin toteutettavaksi virastotalon muun peruskorjauksen jälkeen vuonna 2025
- 6) Virastotalon hissi siirrettiin toteutettavaksi virastotalon muun peruskorjauksen jälkeen vuonna 2025
- 7) Vuonna 2022 aloitetun kartoituksen pohjalta laaditaan suunnitelma vuonna 2023 ja varsinainen toteutus 2024
- 8) Terveyskeskushanke valmistuu alkuvuonna 2023, joten suunnittelu on siirretty v. 2023 ja varsinainen toteutus 2024
- 9) Vuonna 2023 laaditaan tarveselvitys, jonka pohjalta käynnistetään suunnittelu. Käyttötalouspuolelle varattu vanhan keskusvaraston purkamiseen 100 000 €:n määräraha vuodelle 2024.
- 10) Hanke toteutetaan 2022 laaditun selvityksen perusteella uusimalla pinta- ja kerrosrakenteet. Jään käytettävyyden seuraaminen toteutetaan talvikaudelle 2022-2023 ja mikäli ongelmaa ilmenee, niin hanke toteutetaan kesällä 2023.
- 11) Tarveselvitys tehdään yhdessä Tervolan vuokratalot Oy:n kanssa. Suunnittelu ja rakentamisen aloitus 2023 ja 2024 rakentaminen loppuun. Hinnat tarkentuvat, kun laajuus selviää.
- 12) Monikäyttöreitistön suunnittelu siirretty v. 2023 ja hankkeen toteutus jaetaan usealle vuodelle.
- 13) Vuonna 2023 toteutetaan p-alue ja 2024 wc-tilat paikoitusalueelle.
- 14) Kätkävaaran luolat ja rotkot -hankkeen loppuun saattaminen. Osa vuoden 2022 rahoista jää käyttämättä.
- 15) Vaarjoen vaellus -hankkeen suunnittelu ja toteutus useana vuotena.
- 16) ELY-keskuksen hanke, jolle ei ole vielä rahoitusta. Kunnan osuus 50 %.
- 17) Toteutetaan tie- ja katuperusparannuksia laaditun selvityksen pohjalta. Sisältää rakentamisen valaistuksen.
- 18) Osayleiskaavan tarkistus siirretty vuodelle 2023.
- 19) Vastarannan alueen osayleiskaavamuutoksen aloitus siirretty vuodelle 2024.
- 20) Vuoden 2022 määrärahanasta käytetään n. 1 148 000 €

RAHOITUSOSA

Toiminnan ja investointien rahoitusta suunnittelukaudella tarkastellaan rahoituslaskelman, sen välitulosten ja niistä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio ja -suunnitelma vaikuttavat kunnan maksuvalmiuteen.

19 Rahoituslaskelma sekä toiminnan ja investointien rahoituksen tunnusluvut ja tavoitteet

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 552 542	1 211 100	1 885 500	1 458 100	1 398 700
Tulorahoituksen korjaukset					
	3 552 542	1 211 100	1 885 500	1 458 100	1 398 700
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-845 793	-3 566 000	-4 686 500	-3 245 000	-2 635 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5 071	213 800	122 000	142 600	143 800
Pysyvien vastaavien luovutustulot	47 954	36 000	36 000	36 000	36 000
	-792 768	-3 316 200	-4 528 500	-3 066 400	-2 455 200
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 759 774	-2 105 100	-2 643 000	-1 608 300	-1 056 500
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainojen lisäys **)	-504 136	-250 000	-2 143 000	-4 956 000	-1 659 000
Antolainojen vähennys	101 579	85 700	123 000	493 500	341 900
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					2 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-29 896	-29 900	-30 000	-31 800	-42 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-182 247				
	-614 700	-194 200	-2 050 000	-4 494 300	1 140 900
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 145 074	-2 299 300	-4 693 000	-6 102 600	84 400
Rahavarat 1.1.	7 830 943	9 976 017	10 800 000	6 107 000	4 400
Rahavarojen muutos	2 145 074	-2 299 300	-4 693 000	-6 102 600	84 400
Rahavarat 31.12. *)	9 976 017	10 800 000	6 107 000	4 400	88 800

Kunnan toiminnan ja investointien rahoituksessa tulee olla tavoitteena, että investoinnit rahoitetaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Investointien omarahoitusta mitataan toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymällä. Pääsääntöisesti kertymän tulisi olla suunnittelukauden lopussa vähintään 0. Suunnittelukaudella investointiohjelma on poikkeuksellisen iso, joten rahavirtojen kertymä on negatiivinen suunnittelukauden lopussa.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tervolan kunnan lainanhoitokyky on ollut viime vuosina hyvä, ja näyttäisi jatkossakin pysyvän hyvällä tasolla. Kunnan lainakanta koostuu pitkäaikaisista lainoista ja korkomenot ovat olleet pienet matalasta korkotasosta johtuen. Suunnittelukaudella lainanhoitokate on laskemassa vuosikatteen heikentymisen ja korkomenojen kasvun takia. Menojen kasvun hillitseminen ja tulopohjan vahvistaminen onkin erittäin tärkeää. Suunnittelukauden tavoitteena on säilyttää kunnan lainanhoitokyky hyvällä tasolla.

Kunnan maksuvalmiuskykyä mitataan kassan riittävyydellä päivinä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Suunnittelukauden tavoitteena on säilyttää kunnan maksuvalmiuskyky riittävänä, jolloin tunnusluvun on hyvä olla yli 20 päivää. Sote-uudistuksen johdosta maksuvalmiuskyky pysyy vuonna 2023 lähes vuoden 2022 tasolla vaikka investointimenot ja antolainauksen lisäykset ovat merkittäviä. Maksuvalmiuskyky laskee huomattavasti vuosina 2024 ja 2025, mutta pysyy kuitenkin hyvällä tasolla koko suunnittelukauden eli kassan riittävyys on n. 20 päivää.

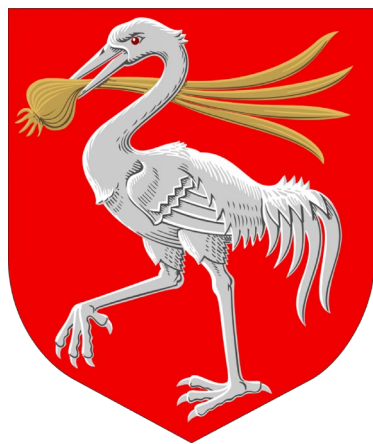
Rahoituksen rahavirtaa pienentää vuonna 2023 huomattavasti kunnanvaltuuston kesäkuussa 2019 hyväksymät konserniyhtiöiden lainajärjestelyt, jotka koskevat Tervolan Energia ja Vesi Oy:ta, Tervolan Palveluverkot Oy:ta ja Tervolan Vuokratalot Oy:ta. Vuosien 2024 ja 2025 taloussuunnitelmissa on arvioitu, että lainajärjestelyitä ei jatketa.

TALOUSARVIOVUODEN 2023 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO SEKÄ SITOVUUS

Tervolan kunta

Sitovuus: B=bruttomääräraha/-tuloarvio, N=nettomääräraha/-tuloarvio

TALOUSARVIOVUODEN 2023 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO			
ULKOINEN	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA		TA 2023	TA 2023
Kunnanvaltuusto	N	29 800	
Strateginen johto		29 800	
Kunnanhallitus	N	2 258 000	
Yleisjohto		1 849 700	387 700
Henkilöstö		480 600	63 300
Elinkeinojen kehitt.		456 100	175 000
Julkinen liikenne		167 600	70 000
Tarkastuslautakunta	N	17 900	
Tarkastustoimi		17 900	
Keskusvaalilautakunta		9 300	
Vaalit		14 300	5 000
Maaseutulautakunta	N	70 800	
Maaseutuelinkeinot		279 500	208 700
Lomatoimi	N		
Tekninen lautakunta	N	1 654 300	
Tekninen johto		225 900	13 000
Yleiset alueet		714 500	600
Kiinteistöt		1 809 000	1 340 000
Lämpökeskus		347 500	250 000
Kaavoitus ja ymp		181 000	20 000
Tukipalvelukeskus		0	0
Sivistyslautakunta	N	5 973 400	
Sivistystoimen johto		103 800	4 400
Varhaiskasvatus		1 521 800	21 500
Peruskoulutus		3 442 100	101 700
Lukiokoulutus		543 700	10 000
Aikuiskoulutus		95 000	
Kirjasto		223 900	3 000
Vapaa-aika		202 700	19 000
Sosiaali- ja terv.ltk	N	0	
Sosiaali- ja terv.johto		0	
Sosiaalipalvelut		0	0
Perusturva		0	0
Perusterveydenhuolto		0	0
Erikoissairaanhoido		0	
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		7 262 000
Valtionosuudet	B		3 980 000
Korkotuotot	B		80 000
Muut rahoitustuotot	B		800 000
Korkokulut	B	48 000	
Muut rahoituskulut	B	175 000	
INVESTOINTIOSA			
Investointimenot	B	4 086 500	
Rahoitusosuudet	B		122 000
Käyttöom. myynti	B		36 000
RAHOITUSOSA			
Antolainojen lis.	B	2 143 000	
Antolainojen väh.	B		123 000
Pitkää.lainojen lis	B		
Pitkää.lainojen väh	B	30 000	
Vaikutus maksuvalm.		-4 093 000	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		15 095 900	15 095 900

tervola.fi

2023

